

9. rész

PEST MEGYEI LEVÉLTÁR

(rövidítve: PML)

Központ

Cím: 1097 Budapest, IX., Vágóhíd utca 7.
Telefon: (+36) 1/215-6948, (+36) 1/455-9054
Fax: (+36) 1/215-6948
E-mail: pestmlev@t-online.hu
Honlap: www.pestmlev.hu

Kutatóterem

Telefon: (+36) 1/455-9057
E-mail: pestmlev@t-online.hu
Nyitvatartási rend: hétfő, kedd, csütörtök: 8.00–15.00; szerda: 8.00–17.00; péntek: 8.00–13.00

Ügyfélszolgálat

Telefon: (+36) 1/455-9056
Nyitvatartási rend: hétfő, péntek: 8.00–13.00; szerda: 13.00–15.30

Nagykőrösi Osztály

Cím: 2750 Nagykőrös, Hősök tere 4–5.

Kutatóterem

Telefon: (+36) 53/350-492
E-mail: postmaster@nagykorosileveltar.axelero.net
Nyitvatartási rend: hétfő–csütörtök: 8.00–15.45

Ügyfélszolgálat

Telefon: (+36) 53/350-492
Nyitvatartási rend: hétfő–csütörtök: 8.00–15.45; péntek: 8.00–12.00

A PEST MEGYEI LEVÉLTÁR RÖVID TÖRTÉNETE ÉS A LEVÉLTÁRI ANYAG ÁLTALÁNOS LEÍRÁSA:

A vármegye középkori iratai a hagyományok szerint a török korban, Fülek várának 1682. évi ostromakor pusztultak el. Megmenteni és mindmáig megőrizni csak az 1638-tól kezdődő jegyzőkönyveket sikerült. Az ezt megelőző évekből csak néhány, esetlegesen fennmaradt ügyirat található a levéltárban. A török kiűzése után a megyei rendek előbb Budán, majd Pesten szereztek székházat a vármegyei előljárásának, és itt helyezték el az iratokat is. A vármegye a központi utasításokat megelőzően már 1717-ben rendezte régi iratait. A 18. századi jegyzőkönyvekben már folyamatosan találunk adatokat a levéltár megfelelő gondozására, az abban őrzött iratok rendszeres használatára. Ezzel kapcsolatban 1769-ben büszkén írta a vármegye a Helytartótanácsnak, hogy levéltára szabályos és pontos rendben van, s benne mind a korábbi, mind pedig az újabb időkben keletkezett iratanyag lajstromozott és megfelelő mutatókkal ellátott. II. Józsefnek a levéltárak rendezése és védelme érdekében kiadott leiratait Pest-Pilis-Solt vármegye a legelső között hajtotta végre. Kiemelkedő jelentőségű volt az is, amikor a megye 1785. november 29-én kelt határozatával – az országban másodikként – Balla Gábor személyében önálló levéltárost nevezett ki. E nap ma a Pest Megyei Levéltár „születésnapja”.

A megyei vezetés később is megkülönböztetett figyelemmel bánt levéltárával. A vármegye ugyanis 1838 és 1841 között az újonnan épült székházának legbiztonságosabbnak ítélt részében helyezte el az iratokat, és az országban egyedülként allevéltárnokot is alkalmazott. Pest megye vezérkara a 19. század reformmozgalmainak élenjáró szervezete volt, így a magyarországi reformmozgalom kutatásának felbecsülhetetlen értékű forrásbázisát őrzi ma a Pest Megyei Levéltár. A levéltár iratait 1944-ig két levéltáros gondozta. Sajnos, a szakszerűtlen selejtezés miatt a neoabszolutizmus korának, tehát az 1851–1861 közötti évek iratainak jelentős része megsemmisült.

Az 1920-as években a levéltár megkapta a Pestvidéki Törvényszék megyeházi hivatalos helyiségeinek egy részét, valamint a fogház celláit. A látványos fejlesztések mellett 1941-ben alakították át díszteremmé a volt rabkápolnát, és adták át használatra a levéltárnak.

A II. világháborút követően jelentősen megváltozott a megyei levéltár szerepe. Az 1950. évi 29. sz. tvr. a korábbi törvényhatósági levéltárakat közlevéltárakká nyilvánította. Feladatuk a továbbiakban nemcsak a volt megyei hatóság levéltári iratainak gondozása lett, hanem át kellett venniük az illetékességi területükön működő valamennyi közhatóság, közhivatal, közintézmény, család és vállalat történeti értékű iratait. Megváltozott a levéltár elnevezése is: 1950-től Pest megyei Állami Levéltár, 1952-től Budapesti 2. sz. Állami Levéltár, 1960-tól, miután a megyei levéltár átvette Nógrád megye veszélyeztetett levéltárát, Pest és Nógrád megyei Állami Levéltár lett az intézmény hivatalos neve.

Az 1968-ig tartó „megyei állami levéltár” jelentős fejlődésen ment át. Dolgozóinak létszáma ezen időszak alatt 9-ről 19-re nőtt, az őrzött iratanyag terjedelme 4725 ifm.-ről csaknem két és félszeresére, 11 044 ifm.-re emelkedett. A levéltár vezetése a tetemes gyarapodás miatt újabb, a megyeházán kívüli pinceraktárakat volt kénytelen igénybe venni. Ezek közül a jelentősebbek az Üllői úti, a Tanács körüti és a Gorkij fasori pinceraktárak voltak.

A hazai levéltári hálózat újabb átszervezésére 1968. január 1-jével került sor. Ekkor a központosított állami levéltárak a megyei tanácsok felügyelete és irányítása alá kerültek. Ezzel

egyidejűleg az elnevezés is megváltozott; az intézmény neve ettől kezdődően mind a mai napig Pest Megyei Levéltár. A megyei levéltárak megszervezése következtében Kecskemétről át kellett venni Nagykőrös városának terjedelmes levéltári anyagát. Ennek elhelyezésére az 1973-ban létesített Nagykőrösi Osztályon került sor.

A Nagykőrösi Osztály alapítását a Váci Osztály megnyitása követte 1979-ben. Rövid ideig – 1981 és 2001 között – átmeneti, ideiglenes raktár működött Aszódon is. Ma – 2009 elején – a budapesti központon kívül már csak a Nagykőrösi Osztály működik. A levéltár Váci Osztálya 2004. október 1-jétől megszűnt, mivel a város önálló levéltárat alapított. A Pest Megyei Levéltár ezért átadta az új intézménynek Vác gazdag levéltári iratanyagát.

Pest Megye Önkormányzata 1997-ben határozatot hozott új, megyei levéltár építésére. A korszerű, modern épület 2001-re készült el Budapest IX. kerületében, a Mester utca 76/a. szám alatt. A 2000–2001 során végrehajtott költözködés során ebbe az épületbe került a volt aszódi raktárban és a Budapesten őrzött teljes iratanyag.

A Pest Megyei Levéltár jelenleg kevés híján 20 000 ifm. iratot őriz, amely a Magyar Országos Levéltár és Budapest Főváros Levéltára után a harmadik legnagyobb levéltári gyűjtemény az országban. A levéltári anyag használatát, a kutatók tájékoztatását az 1998-ban nyomtatásban megjelent, és a költözködés után is naprakész állapotban tartott fondjegyzék, valamint a kutatótermekben elhelyezett áttekinthető raktári jegyzékek segítik.

A levéltári anyag jelentős része a megyei közigazgatási iratanyag, amely a következő levéltári testekből áll össze: 1. Pest-Pilis-Solt vármegye Levéltára 1229–1876. 2. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Levéltára 1876–1949. 3. Bars-Hont vármegyék Levéltárának a volt Szobi járás községeire vonatkozó iratanyaga 1939–1944. 4. Pest Megyei Tanács Levéltára 1950–1990.

A Pest Megyei Levéltárban őrzött legrégebbi eredeti irat II. András egyik, 1229-ben kelt oklevele. A Mohács előtti iratok száma összesen 124 db.

A megyei központi iratanyag mellett ki kell emelni a jelentősebb települések – Nagykőrös, Cegléd, Szentendre – iratait. Említést érdemelnek továbbá az egykori mezővárosok is, így többek között Ráckeve és Kiskunlacháza, amelyek levéltári anyaga szintén kiemelkedő jelentőségű. Sajnos, a községek iratai – mint az országban mindenhol – Pest megyében is töredékesen kerültek levéltári őrizetbe. Ezek közül Tök községnek a feudális korba is visszanyúló irataira érdemes a figyelmet felhívni.

A levéltár anyagáról megjelent legfontosabb segédletek, kiadványok:

Pest Megye Múltjából sorozat

(sorozatszerk.: Lakatos Ernő, Egey Tibor, Héjjas Pál)

Pest megye múltjából. Tanulmányok. Szerk.: Keleti Ferenc – Lakatos Ernő – Makkai László. Budapest, 1965. (1.)

Iratok Pest megye történetéhez, 1918–1919. (Okmányközlés). Budapest, 1969. (2.)

Káldy-Nagy Gyula: A budai szandzsák 1559. évi összeírása. Budapest, 1977. (3.)

Vígh Károly: Vörös Pest megye Budapest, 1979. (4.)

Bakács István: Iratok Pest megye történetéhez. Oklevélregeszták, 1002–1437. Budapest, 1982. (5.)

Káldy-Nagy Gyula: A budai szandzsák 1546–1590. évi összeírásai. Demográfiai és gazdaságtörténeti adatok, Budapest, 1985. (6.)

Fejezetek Pest megye történetéből. Tanulmányok. Szerk.: Egey Tibor. Budapest, 1990. (7.)

Borosy András: Pest-Pilis-Solt vármegye 1728. évi regnicoláris összeírása. I–II. Szerk.: Horváth M. Ferenc. Budapest, 1997. (8.)

Horváth-Szabó: Pest-Solt-megye 1860. évi település-statisztikai leírása. Budapest, 2000. (9.)

1956 Pest megyében. I–II. Szerk.: Balázs Gábor – Borbély Rita Katalin – Halász Csilla – Kiss Anita – Schramek László Péter – Tóth Judit. Budapest, 2006. (10.)

Tanulmányok Pest megye múltjából. Szerk.: Halász Csilla – Tóth Judit. Budapest, 2006. (11.)

Mohács előtti oklevelek a Pest Megyei Levéltárban. Átiratok és regeszták. Szerk.: Balázs Gábor – Kiss Anita – Schramek László Péter. Budapest, 2007. (12.)

Tanulmányok Pest megye múltjából II. Szerk.: Halász Csilla – Tóth Judit. Budapest, 2007. (13.)

Pest Megyei Levéltári Füzetek sorozat

(sorozatszerk.: Lakatos Ernő, Egey Tibor, Héjjas Pál)

A modern krónikaírás Pest megyében. Szerk.: Lakatos Ernő. Budapest, 1967. (1.)

A Pest Megyei Levéltár tanácsköztársasági iratai. (Levéltári leltár). Szerk.: Lakatos Ernő. Budapest, 1969. (2.)

- Útmutató a Pest Megyei Levéltár nagykőrösi osztálya irataihoz. Öá.: Dr. Böör László. Szerk.: Lakatos Ernő. Budapest, 1981. (3.)
- Horváth Lajos: Pest megye városi, községi és megyei pecsétjei, 1381–1876. Budapest, 1982. (4.)
- Lakos János: Hogyan írjam meg falum történetét? Útmutató. Budapest, 1983. (5.)
- Borosy András: Pest–Pilis–Solt vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1638–1711. I. 1638–1644, 1656–1665. Budapest, 1983. (6.)
- Borosy András: Pest–Pilis–Solt vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1638–1711. II. 1666–1680. Budapest, 1984. (7.)
- Pásztor Mihály: A fehérterror néhány jelensége. Pest megye 1919–1920. Budapest, 1985. (8.)
- Szabó Attila: Hogyan írjam meg termelészövetkezetem történetét? Útmutató. Budapest, 1985. (9.)
- Borosy András: Pest–Pilis–Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1638–1711. III. 1681–1697. Budapest, 1985. (10.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1638–1711. IV. 1698–1702. Budapest, 1986. (11.)
- Kisfaludy Katalin: Hogyan írjam meg iskolám történetét? Útmutató. Budapest, 1987. (12.)
- Horváth M. Ferenc: Hogyan írjam meg üzemem történetét? Útmutató. Budapest, 1987. (13.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1638–1711. V. 1703–1710. (1632, 1664, 1691–1692, 1698, 1702). Budapest, 1987. (14.)
- Horváth Lajos: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye pecsétjei 1918–1919. Budapest, 1989. (15.)
- Szabó Imre: Az iskolák államosítása Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében. Budapest, 1988. (16.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat I. 1712, 1715–1718. Budapest, 1989. (17.)
- Lakos János: Hogyan írjam meg falum történetét? Útmutató. 2. átdolgozott kiadás. Budapest, 1989. (18.)
- Héjjas Pál. Az a híres Bogár Imre... (A Bogár betyárbanda története). Budapest, [1990.] (19.)
- Borosy András – Szabó Attila: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat II. 1718–1720. Budapest, 1991. (20.)
- Borosy András – Kisfaludy Katalin – Szabó Attila: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat III. 1721–1725. Budapest, 1992. (21.)
- Borosy András – Kisfaludy Katalin: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat IV. 1726–1730. Budapest, 1993. (22.)
- Borosy András: Pest–Pilis–Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyző- könyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat V. 1731–1734. Budapest, 1994. (23.)
- Horváth Lajos: Pest-Pilis-Solt vármegye kialakulása és működése 1659–ig. Budapest, 1995. (24.)
- Borosy András: Pest–Pili–Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat VI. 1735–1737. Budapest, 1995. (25.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1712–1740. Új sorozat VII. 1737–1740. Budapest, 1996. (26.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Igazságszolgáltatási iratok. I. 1589–1660. Budapest, 1998. (27.)
- Magyar Eszter: Visegrád története, 1684–1756. Budapest, 1998. (28.)
- Krizsán László: A szabadság balladája. Ács Károly élettörténete. Budapest, 1999. (29.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Igazságszolgáltatási iratok. II. 1661–1720. Budapest, 1999. (30.)
- Lakos Ágnes: Térképek a Pest Megyei Levéltárban. Budapest, 1999. (31.)
- Borosy András – Szabó Attila: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Igazságszolgáltatási iratok. III. 1721–1740. Budapest, 2000. (32.)
- Borosy András: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Közigazgatási és politikai iratok I. 1618–1670. Budapest, 2001. (33.)
- Borosy András – Szabó Attila: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái Közigazgatási és politikai iratok II. 1671–1716. Budapest, 2002. (34.)
- Borosy András – Kiss Anita Szabó Attila: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Közigazgatási és politikai iratok III. 1717–1730. Budapest, 2003. (35.)
- Borosy András–Kiss Anita–Szabó Attila: Pest–Pilis–Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Közigazgatási és politikai iratok IV. 1731–1740. Budapest, 2004. (36.)
- Kiss Anita – Schramek László Péter: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Kiegészítő kötet (1625–1715; 1728). Budapest, 2006. (37.)

Egyedi kiadványok:

A Pest Megyei Levéltár fond- és állagjegyzéke. Öá.: Lakos Ágnes. Budapest, 1998.

Emlékkönyv Borosy András nyolcvanadik születésnapjára. Szerk.: Egey Tibor – Horváth M. Ferenc. Budapest, 2002.

A Pest Megyei Levéltár. Levéltárismerető. Szerk.: Héjjas Pál – Egey Tibor – Horváth M. Ferenc – Böör László. Budapest, 2004.

IV. MEGYEI TÖRVÉNYHATÓSÁGOK, SZABAD KIRÁLYI VÁROSOK ÉS TÖRVÉNYHATÓSÁGI JOGÚ VÁROSOK

A IV. fondfőcsoport a megyei törvényhatóságok iratait tartalmazza. A Pest Megyei Levéltár esetében ez Pest-Pilis-Solt (PPS) vármegye iratait (1229–1876) és Pest-Pilis-Solt-Kiskun (PPSK) vármegye iratait (1876–1949) jelenti. A PML törzsanyagát a régi megyei levéltár alkotja. Ennek feudális kori része mintegy 600 ifm. terjedelemben az egykori Pest-Pilis-Solt vármegye nemesi önkormányzata működésének történetét őrzi.

PML IV. 1. Pest-Pilis-Solt vármegye nemesi közgyűlésének iratai (1244) 1446–1789 (1848). 34,93 ifm.

- a) Köz- és kisgyűlési jegyzőkönyvek (1632) 1638–1789. 4,89 ifm.*
- b) Országgyűlési iratok 1634–1765. 0,68 ifm.*
- c) Királyi és helytartótanácsi rendeletek 1625–1785. 13,43 ifm.*
- d) Közigazgatási iratok 1446–1783. 3,8 ifm.*
- e) Közgyűlési iratok 1784–1786. 3,36 ifm.*
- f) Beérkezett levelek 1643–1758. 0,12 ifm.*
- g) Folyamodványok 1632–1785. 0,79 ifm.*
- h) Úrbéri iratok 1768–1783. 1,57 ifm.*
- i) Bírói parancsok 1616–1786. 1,58 ifm.*
- j) Igazságszolgáltatási iratok (1244) 1589–1786 (1848). 2,58 ifm.*
- k) Igazságszolgáltatási beadványok 1656–1784. 0,7 ifm.*
- l) Tiltakozások 1630–1787 (1848). 1,23 ifm.*
- m) Nemességvizsgáló Bizottság jegyzőkönyve 1724–1765. 0,09 ifm.*
- n) Nemesi közgyűlési vegyes iratok 1617–1788 (1842). 0,06 ifm.*
- o) Körözüvények jegyzőkönyve 1785–1787. 0,05 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 1. PPS vármegye négy középkori ispánság (Pilis, Pest, Solt, Csepel) egyesítésével jött létre. A megyei szervezet az egész török korszak alatt főleg a szomszédos Nógrád megyében, Füleken székelt, ezt követően székhelye Buda, majd Pest lett. A kuruc korban párhuzamosan kuruc és labanc vármegye működött. II. József a vármegye önkormányzatát felfüggesztette. Illetékessége az egyesült megyére, ill. bizonyos vonatkozásban a két, ezen a területen található szabad királyi városra, Budára és Pestre terjedt ki. A kiskunsági részek nem tartoztak a vármegyéhez, de délen Baja alatt Szeremle igen. A vármegyéhez tartozott a Dunától körülvelt Bogyzisló, a teljes Csepel-sziget, keleten pedig Tószeg, Rékas és Újszász.

PPS vármegye nemesi közgyűlésének iratai közül kiemelendők a közgyűlési jegyzőkönyvek. Közülük a következő évkörök maradtak meg: 1638–1644, 1656–170., 1705–1720, 1712. (hiányos), 1715–1725 (hiányos), 1725–1848.

A Rákóczi-szabadságharc alatt a megye kettészakadt. A Pilisi járás, Pest és Buda a császáriak kezén maradt; s itt új megyei tisztikar alakult. A labanc megye által továbbvezetett jegyzőkönyv 1703 végén lezárult. A kuruc megye jegyzőkönyveinek egy része maradt csak fent 1705-től 1710-ig. Ezt követően 1715–1787-ig szinte folyamatos a jegyzőkönyvek sorozata, csak az 1783–1784. évi hiányzik, majd 1790–1848-ig újból hiánytalan.

A köz- és kisgyűlési jegyzőkönyvek esetében tárgy- és névmutató, s helynévmutató segíti a kutatást. A mutatók a jegyzőkönyv lapszámára és 1785-ben a tárgyszámra is utalnak. 1784 és 1786, 1790 és 1848 között a közgyűlési iratok mutatókönyveit kell használni (index generalis). Ezek évenként tagozódnak, és névre, tárgyi címszóra, valamint részben helynevekre utalnak.

PML IV. 2. Pest-Pilis-Solt vármegye II. József-féle közigazgatásának iratai (Germanica) (1779) 1786–1790. 16,6 ifm.

Lásd: BaML IV. 2. A II. József által 1786-ban életbe léptetett új irattározási rendszerben kezelt megyei közigazgatási iratok találhatók e fondban. Az iratokat tárgyi csoportosítású kútfőkben kezelték. A közgyűlésen 1780 és 1788 között tárgyalt, közérdekű egyházi és vallási ügyekről külön könyvet vezettek. Általában felsőbb rendeletek kerültek a könyvbe, és a rájuk vonatkozó közgyűlési határozatokat is bemásolták.

PML IV. 3. Pest-Pilis-Solt vármegye nemesi közgyűlésének iratai (1725) 1790–1848 (1876). 177,73 ifm.

- a) *Köz- és kisgyűlési jegyzőkönyvek (1787) 1790–1848. 36,08 ifm.*
- b) *Országgyűlési iratok (1765) 1790–1848. 5,93 ifm.*
- c) *Köz- és kisgyűlési iratok (1725) 1790–1848 (1876). 133,52 ifm.*
- d) *Váci Küldöttbizottmány jegyzőkönyvei 1820–1840. 0,32 ifm.*
- e) *Kolerabizottmány jegyzőkönyvei 1831. 0,12 ifm.*
- f) *Vasúti Kisajátítási Bizottmány iratai (1841) 1844–1848 (1852). 0,48 ifm.*
- g) *Élelmezési Bizottmány iratai 1847. 0,32 ifm.*
- h) *Vegyes iratok 1796–1846. 0,06 ifm.*
- i) *Be- és kitéblázási iratok (1772) 1790–1848 (1854). 0,9 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 1. Az a) állag PPS vm. köz- és kisgyűlési jegyzőkönyveit tartalmazza. 1790-től csak közigazgatási jellegű iratok tartoznak ebbe az állagba. Minden típusú ülésen az alispán elnökölt, azok időrendben egymást követték. A b) állag az egyes országgyűlésekről szóló leírások, naplók és a megyéhez hivatalosan megküldött törvények, és a regnicolaris deputatiók különböző (úrbéri, adó, kereskedelmi, jogi stb.) kérdésekben kidolgozott véleményei és tervezetei találhatóak itt. Itt őrizzük Pest vm. deputatiójának véleményét a kereskedésről és az adózásról (1831–1832). A c) állagot a megyei köz- és kisgyűléseken tárgyalt általános közigazgatási ügyek iratai képezik.

PML IV. 4. Pest-Pilis-Solt Vármegye Insurrectionalis Bizottmányának iratai 1797–1810. 2,01 ifm.

- a) *1797. évi Insurrectionalis Deputatio iratai 1797–1809. 0,37 ifm.*
- b) *1800. évi Insurrectionalis Deputatio iratai 1800–1809. 0,16 ifm.*
- c) *1805. évi Insurrectionalis Deputatio iratai 1805–1809. 0,16 ifm.*
- d) *1807. évi Subsidentialis Deputatio iratai 1807–1808. 0,14 ifm.*
- e) *1809. évi Permanens Deputatio iratai 1809–1810. 0,86 ifm.*
- f) *Insurrectios Pénztár iratai 1802–1809. 0,16 ifm.*
- g) *Pest-Pilis-Solt Vármegye Insurrectios Lovaszredének számadásai 1797–1809. 0,16 ifm.*

A nemesi insurrectio körül előforduló ügyek elintézése végett kinevezett deputatiók iratai. A deputatio tagjai voltak az alispán mint elnök, az insurgens sereg őbestere, a főszolgabírák, a főnemesség, a főpapság, a nemesség, Buda és Pest bírái.

Mind a négy nemesi felkelésnek külön jegyzőkönyvei voltak. A kötetek az ülések időrendjében tartalmazzák az előadott tárgyakat. Az ügyek számozása minden kötetben eggyel kezdődik, és megszakítás nélkül növekszik a kötet végéig.

PML IV. 5. Pest-Pilis-Solt Vármegye Árvaküldöttségének iratai (1794) 1803–1848 (1850). 8,52 ifm.

- a) *Jegyzőkönyvek 1803–1848 (1849). 0,93 ifm.*
- b) *Iratok és számadások (1794) 1803–1848 (1850). 7,57 ifm.*
- c) *Árvaszéki pénztár iratok 1834–1836. 0,02 ifm.*

A „Megyebeli árvákra ügyelő küldöttség” az árvák neveléséről és javairól gondoskodott. Elnöke rendszerint a másodalispán, tagjai 8–10 táblabíró, egy jegyző, a középponti főszolgabíró esküdtjével és egy ügyész voltak.

Mind a jegyzőkönyvben, mind az iratokban a mutatókönyvek alapján lehet kutatásokat végezni.

PML IV. 6. Pest-Pilis-Solt Vármegye Újoncozási Bizottmányának iratai 1794–1846. 0,25 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1841. 0,03 ifm.

b) Iratok 1794–1846. 0,22 ifm.

A jegyzőkönyvek az 1. dobozban találhatók. A 2–6. füzet a Solti járás újoncozási listáit tartalmazza. A 9–11. doboz a katonaságtól első, másod és harmadfzben történő kibocsátásokat foglalja magában.

PML IV. 7. Pest-Pilis-Solt Vármegye Színészeti Választmányának iratai 1837–1842. 0,8 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1837–1839. 0,06 ifm.

b) Iratok 1837–1842. 0,74 ifm.

PML IV. 9. Pest-Pilis-Solt Vármegye Számvevőszéke jegyzőkönyvei 1804–1848. 0,7 ifm.

Lásd: BÉML IV. 7. Az iratok tárgya a tisztai számvevőszék elé utalt ügyekben vezetett jegyzőkönyv a különböző számadásokról, számvevői tudósításokról és észrevételekről, amelyek a megye pénz- és terménygazdálkodásával (megyei magtárak, hidak, kvártélyház építése és karbantartása, egyéb megyei kiadások), a megyei hatóság elé utalt számadásokkal (gyámatyái számadások, az insurrectionalis cassa számadásai, annak felülvizsgálata) kapcsolatosak. Mutatókönyvek nincsenek, laponkénti átnézéssel kutatható a fond anyaga.

PML IV. 10. Pest-Pilis-Solt Vármegye Adókönyvecskéket Összeillesztő Székének iratai 1839–1848. 0,32 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1841–1848. 0,04 ifm.

b) Iratok 1839–1847. 0,28 ifm.

PML IV. 11. Pest-Pilis-Solt Vármegye Rovásigazgató Székének iratai 1841–1846. 0,16 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1841–1846. 0,05 ifm.

b) Iratok 1841–1846. 0,11 ifm.

PML IV. 21. Pest-Pilis-Solt vármegye alispánjának iratai 1801–1847. 3,31 ifm.

a) Elnöki jegyzőkönyvek 1815–1847. 2,7 ifm.

b) Elnöki iratok 1801–1847. 0,45 ifm.

c) „Közbejött irományok” 1832–1835. 0,12 ifm.

d) Benyújtott folyamodványok 1833–1835. 0,04 ifm.

Lásd: BÉML IV. 4. Az a) állag tárgya az alispánnak mint a törvényhatóság elnökének saját hatáskörben elintéztett ügyeiről vezetett jegyzőkönyve. Általában kisebb jelentőségű ügyek tartoztak az alispán közvetlen hatáskörébe. Ilyen volt például a szolgabírák utasítása különböző ügyekben, vizsgálatok elrendelése, az átvonuló katonaság élelmezésére vonatkozó ügyek, a bírói végrehajtások kiadása, a határozatok kézbesítése, a currentálások elrendelése, a panaszok kiadása a szolgabíróknak. Különösen 1848-ban sok úrbéri és munkásügy fordult elő, amelyeknek csak egy része került a kis- és a közgyűlés elé. Az elnöki jegyzőkönyvekhez mutatókönyvek tartoznak (1826–1835).

PML IV. 22. A Pilisi járás szolgabírójának megküldött időszaki községi jelentések 1836–1837. 0,16 ifm.

A fond tartalma az év első hat hónapjáról készített községi jelentések az árvák állapotáról, az utakról és a hidakról, a vetésről, az adófizetésről.

PML IV. 23. Pest-Pilis-Solt vármegye adószedőjének iratai 1622–1847. 11,22 ifm.

a) Adószedői összeírások 1635–1847. 2,52 ifm.

b) Adószedői számadások 1622–1847. 8,7 ifm.

Lásd: BaML IV. 6. Az a) állag Pest megye községeinek 1715–1828. évi országos összeírásait tartalmazza. Megtalálható a Bereg megyei hatóság által készített összeírás (1715. évi), s a különböző években végrehajtott dicalis összeírások, amelyek az adókiivetés alapjául szolgáltak. Az összeírások felsorolják a háztartások fajtaját név szerint, részletezve feltüntetik állatállományát és a termőterületet, valamint a mesterségeket is. Az összeírások kb. 20-22 rovatban mutatják ki a fentieket. A b) állagban található iratok tárgya a megyei perceptoroknak a megye bevételeiről és kiadásairól vezetett számadásai és azok mellékletei. Itt találhatjuk a megyei és járási perceptorok házi és hadiadókönyveit, amelyek községi összegzésben tüntetik fel az adóösszegeket.

PML IV. 24. Pest-Pilis-Solt Vármegye Házipénztárának iratai 1770–1845. 0,71 ifm.

a) Házi pénztári számadások és naplók 1770–1845. 0,64 ifm.

b) Státusok pénztárának iratai 1833–1835. 0,04 ifm.

c) Vegyes számadások 1839–1840. 0,03 ifm.

PML IV. 31. Pest-Pilis-Solt Vármegye Központi Törvényszékének iratai 1627–1848 (1872). 86,26 ifm.

a) Törvényszéki jegyzőkönyvek 1774–1845. 4,6 ifm.

b) Törvényszéki iratok 1783–1845. 5,56 ifm.

c) Polgári törvényszéki iratok 1846–1848 (1850). 0,87 ifm.

d) Fenyítő törvényszéki iratok 1846–1848 (1850). 1,36 ifm.

e) Bevezett polgári perek 1627–1848 (1872). 58,7 ifm.

f) Bevezett büntető perek 1667–1848 (1861). 13 ifm.

g) Nemességi perek 1774–1848. 0,65 ifm.

h) Urbáriális jegyzőkönyvek 1814–1842. 0,52 ifm.

i) Vegyes bírósági iratok 1669–1848 (1849). 0,32 ifm.

j) Vegyes bírósági és pertári segédkönyvek 1769–1848 (1853). 0,68 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 1. Az a) állagban a Megyei Törvényszék jegyzőkönyve; ítéleteket és törvényszéki határozatokat tartalmaz, mutatókönyvek az 1786–1787, 1790–1819. és 1830–1845. évekre vannak, és a jegyzőkönyveken kívül az acta sedrialia sorozatra is utalnak. Az b) állagban található iratsorozat tárgya azonos a sedriális jegyzőkönyvek tárgyaival. A d) állag az 1846-ban felállított megyei fenyítő törvényszék jegyzőkönyveit és iratait tartalmazza. Tehát ítéletek, fellebbezések következtében történt felterjesztések, tanúvallomások hitelesítése, fogságidő beszámítása, szabadlábra helyezések stb. is megtalálhatóak benne. Az e) állagban PPS vm. törvényszéke előtt lefolytatott és bevezett polgári perek találhatóak, beleértve a csődpereket is. A sedrián kívül a judicium subalternum és részben a cs. kir. Pest megyei állami Törvényszék polgári perei is egészen 1854-ig ebbe a sorozatba kerültek, sőt a törvényszékek második államosítása idejéből is (1872) néhány régebben megkezdett per is ide nyert besorolást. A befejezett pereknek ebbe a sorozatba való rendszeres besorolása egészen 1854-ig tartott. Külön név- és külön helynévmutató szolgál az egész anyagban való tájékozódásra. A névmutatóban mind a felperes,

mind az alperes neve szerepel, és évszámra, kötetszámra, levéltári számra utal. A helynévmutató a helynevek betűrendjében közli az előbbi adatokat. A h) állagban a megyei köz- ill. kisgyűlés által úrbéri ügyekben hozott összes határozatok és intézkedések találhatóak, továbbá a megyei törvényszék úrbéri perekben hozott ítéletei. Külön segédletek nincsenek. A közgyűlési és a sedrialis jegyzőkönyvek mutatói alapján igazodhatunk el.

Irodalom:

Kéringer Mária: Pest megye büntetőbíráskodása a XVII–XVIII. században. In: Fejezetek Pest megye történetéből. Budapest, 1990. (Pest megye múltjából 7.) 199–231. p.

PML IV. 32. A Dunáninneni Kerületi Főtörvényszék alá rendelt Pest megyei Törvényszék iratai 1787–1790. 12,16 ifm.

a) *Jegyzőkönyvek 1787–1790. 1,2 ifm.*

b) *Iratok 1787–1790. 10,8 ifm.*

c) *Protocollum involutionis actorum 1789. 0,16 ifm.*

a) Pest vm. alárendelt bíróságának ülésjegyzőkönyvei. Tárgya azonos a Iudicium Subalternum irataival. Mutatókönyvek 1787–1790-ig segítik a kutatást. b) A II. József által 1787. aug. 7-én felállított „alárendelt törvényszék” működése nyomán keletkezett iratok kerültek ide, amelyeket 16 kútfőbe soroltak, és amelyek címe egyben az iratok tárgyát is jelölte. Iktatókönyvek, lajstromkönyvek, mutatókönyvek (1787–1790), rendeletek másolati könyve, pénztári napló segítségével használható az anyag.

PML IV. 33. Kecskeméti Fenyítő Törvényszék iratai 1835–1850. 0,15 ifm.

a) *Jegyzőkönyvek 1835–1850. 0,15 ifm.*

Pest vármegyének szabados Kecskemét városában tartott fenyítő törvényszéke iratai. A törvényszék általában havonként ült össze.

PML IV. 34. Pest-Pilis-Solt Vármegye Rendkívüli Fenyítő Törvényszékének iratai 1715–1847. 1,6 ifm.

A megyei kistörvényszék (sedes revisoria) előtt rövid úton hozott fenyítő ítéletek jegyzőkönyve. A 19. századi kötetekben mind a pesti, mind a kecskeméti fenyítő törvényszék ítéletei vegyesen szerepelnek. A kötetek felerészben eredetiek, felerészben másolatok (tisztázatok). A kutatást mutatókönyvek segítik 1715–1796-ig (1746–1766-ig és 1773–1790-ig hiányoznak a mutatókönyvek).

PML IV. 35. Pest-Pilis-Solt Vármegye Alispáni és Szolgabírói Bíróságának iratai 1794–1848 (1853). 4,28 ifm.

a) *Régi perek XVIII. század–XIX. század. 0,32 ifm.*

b) *Elhagyott perek 1794–1848 (1853). 3,96 ifm.*

PML IV. 36. Váci járás szolgabírójának iratai 1841–1848 (1849). 0,15 ifm.

a) *Törvénykezési iratok 1841–1848 (1849). 0,15 ifm.*

Lásd: BaML IV. 10.

PML IV. 37. Pest-Pilis-Solt vármegye főügyészének iratai 1715–1848 (1849). 0,16 ifm.

Különböző lajstromok és a Főügyész Hivatal által kezelt hivatalos irományok kivonatos jegyzőkönyve található ebben a fondban.

PML IV. 38. Kecskeméti Kir. Vizsgálóbizottság iratai 1822–1845. 1 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1822–1843. 0,25 ifm.

b) Iratok 1822–1845. 0,75 ifm.

A kecskeméti városi igazgatás visszaéléseinek kivizsgálására kiküldött, a megyei alispán elnöklete alatt működött királyi bizottság jegyzőkönyvei és iratai. A bizottságnak átnyújtott panaszok, a városi tanács részletes igazoló jelentései élénk fényt vetnek a város gazdasági és társadalmi életére. A panaszok a városi vagyon kezelésére és a legkülönbözőbb magánjogi kérdésekre vonatkoznak.

PML IV. 39. Solti járás szolgabírójának iratai 1846. 0,01 ifm.

a) Törvénykezési iratok 1846. 0,01 ifm.

PML IV. 51. Hangyás Dávid pesti járási főszolgabíró hátrahagyott iratai 1810–1828. 0,16 ifm.

PML IV. 52. Schaetzel György kecskeméti járási útbiztos iratai 1804–1805. 0,03 ifm.

PML IV. 53. Szögyéni Zsigmond Pest megyei főispáni helytartó után maradt iratok 1821–1823. 0,01 ifm.

PML IV. 71. Oklevelek levéltári gyűjteménye (Ante Mohacsiana) 1229–1525. 0,5 ifm.

PML IV. 72. Régi okmányok levéltári gyűjteménye (A kuruc és labanc megye közgyűlési, alispáni és egyéb iratai) 1527–1699. 0,3 ifm.

A Post advocatos és más sorozatokból, főleg családi levéltárakból kiemelt oklevelek, záloglevelek találhatóak a fondban. A kiállítók között szerepel a váci káptalan, Nádasdy Tamás, Heves, Vas és Zala vármegye. A sorozat iratai többnyire nemes családok vagy városi polgárok birtokát, pénztár vagy egyéb jogait biztosító okmányok. Igen sok magyar nyelvű levél található a fondban.

PML IV. 73. II. Rákóczi Ferenc korából való levelek (1653) 1703–1711 (1720). 0,15 ifm.

A szabadságharcra kapcsolatos levelek találhatóak az anyagban; megyei felterjesztések a fejedelmi udvarhoz, a megyéhez küldött rendeletek, parancsok, utasítások Rákóczi Ferenctől, Bercsényi Miklóstól, Károlyi Sándortól, Eszterházy Antaltól. Laczkovich és Darvas alispánhoz küldött levelek, elismervények, számadások.

PML IV. 74. Közgyűlési összeírások levéltári gyűjteménye (Conscriptiones congregationales) (1699) 1702–1848. 1,97 ifm.

Különböző összeírásokat találhatók itt 7 sorozatba összegyűjtve. Az iratok tárgya többek között portalis, dicalis, taxalis, zsidó-összeírások, portionalis repartíciók, úrbéri összeírások, zsellér és majorsági, cseléd-, cigány, katonai és a helyi lelkészek által készített lélekszám-összeírások. A CC. IV. 3. és 4. jelzet alatt található a „summás táblázat a Tekintetes Nemes Pest vm.-ben keletkezett Nemtelenek összeírásáról”. A katonaállítást céljára foganatosított néppöszzeírás községenként

összegezett adatai 1812–1843. között úgyszólván minden évről megtalálható az anyagban. Főbb rovatok: helységek és puszták nevei, a házak és háznépek száma, a férfiak osztályozatja, továbbá tisztviselők, polgárok, kézművesek, nemesek szolgái, parasztok, zsellérek, fiúgyermek, asszonyi nembeliek összes száma. A rovatok tájékoztatnak még a nős, a nőtlen és az özvegy férfiak számáról, a férfiak vallás szerinti megoszlásáról, a kiszolgált kapitulánsokról, a vidékiek gyarapodásáról, csökkenéséről és a különböző észrevételekről.

PML IV. 75. Pest-Pilis-Solt vármegye nemességi iratainak levéltári gyűjteménye (1344) 1557–1924. 2,39 ifm.

a) Nemességi iratok (1344) 1567–1924. 1,54 ifm.

b) Nemesek nyilvántartása 1557–1920. 0,43 ifm.

c) Nemesi pecsétlenyomatok 1597–1870. 0,42 ifm.

Az iratok nyelve legtöbbször latin, magyar, német, de ritkán szlovák is. A raktári jegyzék tartalmazza a levéltári jelzetet, az irat keletkezésének dátumát, a pecséttulajdonos nevét, s utal a pecsétek alapján, – elsősorban állományvédelmi okokból – a levéltár dolgozói által a közelmúltban épített adatbázisra is. Az iratok tárgya nemességadományozások, nemesi inquisitiók, armálisok, testimoniálisok, genealógiák, különböző nyilvántartások és a Pest megyei családok pecsétlenyomatai. A nemességi iratok alfabetikus rendben találhatóak az állagban.

PML IV. 76. Színházi iratok levéltári gyűjteménye 1792–1837 (1876). 0,32 ifm.

PML IV. 77. Végrendeletek és alapítványok levéltári gyűjteménye 1710–1944. 1,26 ifm.

a) Végrendeletek és alapítványok 1710–1920. 1,1 ifm.

b) A nagykáta közjegyző végrendelet-gyűjteménye 1764–1944. 0,16 ifm.

A végrendeletek levéltári gyűjteménye gazdag társadalomtörténeti anyagot jelent. A megyei közgyűlésen kihirdetett, vagy a megyei tisztviselők hivatalos közreműködésével létrejött, vagy a rendelkező által közvetlenül a levéltárba helyezett, esetleg a bíróságtól átvett végrendeletek gyűjteménye. Sorszám szerint, mutatóval kutatható. Külön állag a „Nagykáta közjegyző végrendelet-gyűjteménye”, amely nem korabeli, hanem a levéltárban készített névmutatóval kutatható.

PML IV. 78. Céhlevelek levéltári gyűjteménye 1694–1817. 0,3 ifm.

A Céhlevelek gyűjteménye a megye által kihirdetett céhek magyar nyelvű szabályzatait őrzi. A nemzetiségi települések esetén az adott lakosság anyanyelvén íródott. A megye által kihirdetett, a megye egyes városait (Vác, Óbuda, Cegléd, Kecskemét), sőt községeit (Tass, Alberti, stb.) illető legkülönbözőbb (szabó, tímár, molnár, kovács, szűcs, kőműves, takács, szíjgyártó, csizmadia, asztalos, ács, kerékgyártó, lakatos, pincér, órás, puskakészítő) céhek szabályzatai magyar, német és néhány szláv (szlovák) nyelven. Mutató segítségével (1712–1920) a végrendelező és az alapítványtevő neve alapján kutatható.

PML IV. 80. Mohács utáni oklevelek levéltári gyűjteménye 1536–1804. 1,35 ifm.

PML IV. 86. Ügyvédek után maradt iratok levéltári gyűjteménye 1627–1835. 14,8 ifm.

A Pesten lakott és az 1785–1835 között elhalálozott ügyvédek és egyes megyei tisztviselők hátrahagyott iratai találhatóak ebben a fondban. Az iratok részben a hozzátartozók vagy az

ügyfelek kérésére, a megyei köz- vagy kisgyűlés határozata alapján kerültek levéltárba. Mintegy ezer család ügyvédekre bízott iratait őrzi a levéltár ebben a fondban (a 14–19. századig).

PML IV. 87. Úriszéki iratok levéltári gyűjteménye 1730–1848 (1852). 1,6 ifm.

a) Fóti Uradalom 1835–1848 (1852). 0,16 ifm.

b) Gödöllői Grassalkovich Uradalom 1837–1848. 0,64 ifm.

c) Kalocsai Érseki Uradalom 1787–1848. 0,16 ifm.

d) Óbudai és Visegrádi Korona Uradalom 1774–1848. 0,32 ifm.

e) Bujáki Uradalom Turán tartott úriszékeinek iratai 1838–1848. 0,16 ifm.

f) Megyéhez felterjesztett vegyes úriszéki iratok 1730–1848. 0,16 ifm.

A megye területén működött úriszékeknek a sedriához felterjesztett iratai és jegyzőkönyvei polgári és fenyítő ügyekben. Kiemelkedik terjedelménél fogva a gödöllői, a fóti, a ráckevei, a turai, a váci püspöki és az óbudai úriszék peres anyaga.

PML IV. 88. Szóbeli perek levéltári gyűjteménye 1840–1848 (1849). 1,15 ifm.

Az alispáni és a középponti fősolgabírói és egyéb solgabírói ítélőszéken rövid úton sommásan hozott ítéletek polgári ügyekben. A kutatást mutatókönyv segíti, amelyet solgabírák szerint készítettek el.

PML IV. 91. Közrendszabályok levéltári gyűjteménye (1723) 1777–1872. 0,67 ifm.

PML IV. 92. Pest-Pilis-Solt vármegye szabályrendeleteinek és árszabásainak levéltári gyűjteménye 1718–1874. 0,66 ifm.

A megyei közgyűlésen elfogadott szabályrendeletek a tisztviselők választásáról, a generális és particularis congregatio hatásköréről, a gonosztevők üldözéséről a sedriát és az adózást illető kérdésekről. Találunk az anyagban még tisztviselői és bíróság előtti eskümintákat tanúk részére (különböző felekezetűekét), állampolgári esküket, valamint az 1842. évi büntető törvényszolgáltatási eljárás szabályait (IV. 92. 2. kötet). A megyei kis- és közgyűléseken megszabott különböző fogyasztói árakat, többek között húsárak (marha, ürü, juhhús), gabona, csirke, tojás, lúd, liszt, tej, vaj, túró, dara, kenyér, faggyú, gyertya, szappan árát városokban, községekben és pusztákon, mezei munkák árszabását járások szerint, beleértve a szőlőmunkák limitációját az arató- és cséplőrészek árát, a majorsági cselédség fizetését, a takácsok szövök bérét, ácsok, kőművesek, cserepezők bérét, az őrlések bérét is megismerhetjük ebből az anyagból.

PML IV. 93. Pest-Pilis-Solt vármegye és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tisztviselőinek levéltári nyilvántartása 1638–1931. 0,15 ifm.

A megye tisztviselőinek, táblabíróinak és alkalmazottainak különböző időrendes és betűrendes nyilvántartása a hivatalba lépés időpontja szerint, és az 1914–1918. évi háborúban felmentett tisztviselők jegyzéke.

PML IV. 95. Pest-Pilis-Solt vármegye és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye községi pecsétlenyomatainak levéltári gyűjteménye 1510–1926. 0,63 ifm.

Miniszteri rendeletre PPSK vm. községei és a Solti járás lelkészi hivatalai 1873-ban a régi, feudális kori viaszpecsétnyomóikat külön íven a feliratok közlésével átadták a megyei levéltárnak.

Később az alispán utasítására a gumibélyegzők nyomait is beküldték a levéltárba. A település neve szerinti alfabetikus rendben rendezték, így könnyen kutatható.

PML IV. 101. Pest-Pilis-Solt Vármegye Közbátorságra Ügyelő Választmányának iratai 1848. 0,05 ifm.

PML IV. 102. Pest-Pilis-Solt Vármegye Bizottmányának iratai (1826) 1848. 3,07 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848. 0,3 ifm.

b) Iratok (1826) 1848. 2,77 ifm.

Az 1848-as törvény kimondta a népképviselési elvet. A vármegyében közgyűlést kellett összehívni és megyebizottmányt alkotni, ahol a nemeseken kívül a községek képviselői is részt vettek. Ezt megelőzően Pest megye Nyáry Pállal az élen a március 21-i közgyűlésen határozatot hozott, hogy a megye termében a megye minden lakosa „tanácskozási és szavazati joggal bír”. Az új testület hatáskörét a régi közgyűléstől örökölte. Megszűnt a nemesi insurreccio, helyette nemzetőrség alakult. Megszűnt a földesúri bíraskodás is, a megye maga választotta és szervezte bíróságait. A megye átvette a földesúr joghatóságát az árvaügy terén is. Az első polgári megyei közgyűlést ösgyűlésnek nevezték. Fő feladata a megye joghatóságát gyakorló önkormányzati testületnek, a megyebizottmánynak a megválasztása volt. Pest megyében ennek tagja volt Vasvári Pál és Vörösmarty Mihály.

Irodalom:

Simon V. Péter: Pest megye népképviselési átalakulása 1848-ban. In: Fejezetek Pest megye történetéből. Budapest, 1990. (Pest megye múltjából 7.) 263–295. p.

PML IV. 103. Pest-Pilis-Solt Vármegye Forradalmi Bizottmányának iratai 1849. 0,28 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1849. 0,08 ifm.

b) Iratok 1849. 0,2 ifm.

Az 1848-ban alakult megyebizottmány 1849. évi közigazgatási iratai. Az 1848-as iratok a régi közgyűlési iratok különféle köteteihez kapcsolódnak. Pesten, Kecskeméten és Cegléden tartott bizottmányi ülések anyagai találhatóak ebben a fondban. Az 1849-i tisztújításoknak politikai oka volt, mert a szabadságharc eszméjéhez hű megyei apparátusra volt szükség. Az 1849-ben újjászervezett bizottmányok és általuk vagy a kormánybiztosok által kinevezett tisztikarok már megfeleltek az új helyzet szülte követelményeknek. A hatalom azonban mind az 1848-as, mind az 1849-es bizottmányokat az egyik fő ellenségnek tartotta, működésüket mindenütt berekesztette. Világos hírére a megyebizottmányok azonnal beszüntették működésüket.

Irodalom:

Lakatos Ernő: Az első megyebizottmány. In: Levéltári Közlemények. 28. évf., 1958. 103–128. p.

PML IV. 104. Pest-Pilis-Solt vármegye alispánjának iratai 1848–1849. 0,28 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848–1849. 0,12 ifm.

b) Iratok 1848–1849. 0,16 ifm.

Lásd: BéML IV. 104.

PML IV. 105. „Windischgrätz-féle” megyei elnöki közigazgatási iratok 1849. 0,3 ifm.

A Windischgrätz herceg által kinevezett megyei hatóság iratai. A császári hadsereg élelmezésével és ellátásával kapcsolatos intézkedések, előfogatok kirendelése, a császári katonaság által okozott károk megtérítése és egyéb közigazgatási jellegű iratok találhatóak ebben a fondban; mindenekelőtt panaszok.

PML IV. 106. „Haynau-féle” megyei elnöki közigazgatási iratok 1849–1850. 0,95 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1849–1850. 0,2 ifm.

b) Iratok 1849–1850. 0,75 ifm.

PML IV. 107. Pest-Pilis-Solt Vármegye Árvaszékének iratai 1848–1849. 0,16 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848–1849. 0,16 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 418.

PML IV. 108. Pest-Pilis-Solt Vármegye Újoncozási Bizottmányának iratai 1848–1849. 0,26 ifm.

PML IV. 109. Pest-Pilis-Solt Vármegye Számvevőszékének iratai 1848–1849. 0,01 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848–1849. 0,01 ifm.

Lásd: BéML IV. 7.

PML IV. 110. Pest-Pilis-Solt Vármegye Összeillesztő Székének iratai 1849. 0,02 ifm.

PML IV. 121. Pest-Pilis-Solt Vármegye Központi Törvényszékének iratai (1827–) 1848–1850 (1853). 0,13 ifm.

a) Törvényszéki jegyzőkönyvek 1850. 0,01 ifm.

b) Polgári törvényszéki iratok Ld. IV. 31. c) alatt 1848–1850.

c) Fenyítő törvényszéki iratok Ld. IV. 31. d) alatt 1848–1850.

d) Bevezett polgári perek Ld. IV. 31. e) alatt 1848.

e) Bevezett büntető perek Ld. IV. 31. f) alatt 1848–1849.

f) Be- és kitéblázási iratok (1827) 1848–1849 (1850). 0,12 ifm.

g) Vegyes pertári segédkönyvek Ld. IV. 31-j. alatt 1848–1850 (1853).

PML IV. 122. Pest-Pilis-Solt Vármegye Rendkívüli Fenyítő Törvényszékének jegyzőkönyvei 1848–1850. 0,14 ifm.

PML IV. 123. Gödöllői Kerületi Megyei Törvényszék jegyzőkönyvei 1848. 0,01 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848. 0,01 ifm.

PML IV. 124. Dunavecsei Kerületi Megyei Törvényszék iratai 1848. 0,07 ifm.

PML IV. 151. Pesti Megyefőnökség és Pest-Pilis Cs. Kir. Megyehatóság iratai 1850–1860 (1861). 10,11 ifm.

a) Megyefőnöki elnöki iratok 1850–1860. 0,93 ifm.

b) Megyefőnöki közigazgatási iratok 1850–1860 (1861). 9,18 ifm.

Lásd: BaML IV. 152. A saját és az alárendelt hivatalok személyi ügyei, kinevezések, szabadságolások, elbocsátások, áthelyezések, hivatalnokok elleni panaszok megvizsgálása, emigránsok, politikai ágensok szemmel tartása, színházi engedélyek találhatóak az a) állagban. A

b) állagban az 1850-ben alakított Pest-Pilis Megyefőnökség közigazgatási iratai a bizalmas jellegű elnökieken és számvevőségi iratokon kívül. Az 1860-as években erősen átselejtezett iratok csak olyan ügyfajtákat tartalmaznak, amelyeknek jogbiztosító erejük volt, így végrendeleteket és az alapítványok ügyeit, konkrétan és általánosságban, különböző községi számadások számvevőségi észrevételeit és árvapénztári vizsgálatokat, jogosítványokat (malomjog, építési engedélyek, révjog), tisztviselői kinevezéseket, a megye pénzkezelésére vonatkozó iratokat, raktartási költségeket, valamint vízrendezési és árvízvédelmi ügyeket. Jóllehet a teljes anyagnak csupán a segédkönyvei vannak meg, mivel az iktatókban az elintézés is benne van, ezért az eredeti anyag tárgyfelosztását és kútfőbeosztását is közli a raktári jegyzék, amelynek segítségével az anyag kutatható.

PML IV. 152. Pest-Pilis Vármegyei Cs. Kir. Számvevőség iratai (1836) 1850–1860 (1871). 1,11 ifm.

PML IV. 153. Pesti K. K. „Finanz-Procurationa” iratai 1854–1861. 0,16 ifm.

PML IV. 154. Pest-Pilis Vármegyei Cs. Kir. Építészeti Hivatal iratai 1850–1861. 0,91 ifm.

PML IV. 155. Kalocsai Megyefőnökség iratai 1850. 0,91 ifm.

a) Megyefőnöki jegyzőkönyvek 1850. 0,08 ifm.

b) Megyefőnöki iratok 1850. 0,83 ifm.

A Kalocsai Megyefőnökséget 1850. március 4-én hozták létre. A megyefőnök hatáskörébe utalt valamennyi ügy iratai itt találhatóak, a sorozatból kiemelt elnöki iratok kivételével. Felettes hatósága a kerületi főispán volt, alárendelt végrehajtó közegei pedig a járási főszolgabírák. Az iratok között általános közigazgatási, rendőri vonatkozású iratok találhatóak, de vannak körözések is katonaszökevények és büntetettek ügyében. Találhatunk piaci árjegyzékek limitálásait, építési ügyeket, közbiztonsági ügyeket, hivatalvizsgálatokat is. Az iratokat mutató segítségével lehet kutatni tárgyi címszavak, hely- és személynevek alapján. A mutató számrovatában a legkisebb szám jelzi az irat őrzőhelyét.

PML IV. 156. Kecskeméti Megyefőnökség és Pest-Solt Cs. Kir. Megyehatóság iratai 1850–1861. 22,8 ifm.

a) Megyefőnöki elnöki iratok 1850–1861. 3,6 ifm.

b) Megyefőnöki közigazgatási iratok 1850–1861. 18,9 ifm.

c) Újoncozási iratok 1850–1860. 0,3 ifm.

Lásd: BaML IV. 152. A Pest-Solti (Kecskeméti) Megyehatóság közigazgatási iratai. Felettes hatósága a pesti kerületi főispán, később a pesti helytartósági osztály volt. Alárendelt hatóságai a ceglédi, a kecskeméti, a nagykátai kerületi és 1850 októberétől a kalocsai, a kiskőrösi, a hajósi és a solti kerületi szolgabíró, ill. a kecskeméti, nagykőrösi és ceglédi kerületi szolgabíró.

PML IV. 157. Pest-Solt Vármegyei Cs. Kir. Számvevőség iratai 1851–1854. 0,32 ifm.

PML IV. 158. Pesti Cs. Kir. Megyetörvényszék és a Pesti Országos Törvényszék egyesített iratai (1772) 1850–1861 (1862). 59,4 ifm.

a) Polgári perek (1772) 1850–1861 (1862). 32,69 ifm.

- b) Büntető perek 1850–1861. 22,65 ifm.*
- c) Fenyítő perek 1850–1861. 0,35 ifm.*
- d) Földtehermentesítési iratok 1854–1860. 1,85 ifm.*
- e) Pesti Telekkönyvi Tanács iratai 1856–1861. 1,7 ifm.*
- f) Vegyes iratok 1850–1861. 0,16 ifm.*

a) Az 1860-as években utólagos rendezés keretében egyesített megyei és országos törvényszéki polgári peres iratok. A Pesti Országos Törvényszék illetékességi köre Pest megyében a Váci, a Gödöllői, a Nagykáta, az Ócsai és a Monori járás területére terjedt ki. Ide sorolták az alispáni és szolgabírói bíróság előtt még 1848 előtt indított és addig levéltárba nem tett befejezett és befejezetlen pereket. Az állag jelenleg hét kútfőből áll. Az I. számmal jelzett a rendeleteket (csak sortár és segédkönyv maradt meg), a II-vel jelzett a letéteket és szolgálati ügyeket (csak 1 db letétkönyv maradt meg), a III. számmal jelzett az általános polgári pereket, a IV-gyel jelzett az árvagondnoksági és hagyatéki pereket, az V-tel jelzett a számadásokat, a VI-tal jelzett a csődpereket és végül a VII. számú a válópereket tartalmazza. A csődperek közül a Grassalkovich-per emelkedik ki.

b) Büntetőperek: A Pesti Cs. Kir. Megyetörvényszék I. osztályán, valamint a Pesti Országos Törvényszék fenyítő osztályán befejezett büntető perek iratai, amennyiben a vádlottak Pest-Pilis-Solt megyei illetőségűek. Az említett törvényszékek Pest városára vonatkozó iratai a Pesti Levéltárba kerültek. A sorozatban néhány 1850 előtt befejezett büntetőper is található. A perek nagy többsége a tulajdon elleni (tolvajlás, rablás, csalás), kisebb részben életbiztonság elleni vétek (testi sértés, erőszakoskodás, emberölés és gyilkosság).

c) Fenyítő perek: A Pesti Cs. Kir. Megyetörvényszék és a Pesti Országos Törvényszék egyesített fenyítő, peren kívüli iratanyaga. A Pesti Országos Törvényszék főleg A, B és D kútfőiből összegyűjtött, Pest megye területére vonatkozó anyagát tartalmazza az iratsorozat. Kisebb tolvajlások, sajtóvétségek, felségsértés, pénzhamisítások ügyét találjuk itt, de főleg átiratokat a szolgabíróshoz a kihallgatások foganatosítása tárgyában stb. Előfordulnak még ügyek illetékességből történő áttételei az alsóbb bíróságokhoz.

d) Földtehermentesítési iratok: A Pesti Országos Törvényszék iratai a volt földesurak úrbéri kárpótlásával kapcsolatban. Az Országos Földtehermentesítési Bizottság (Grundentlassungs Landes-Kommission) által az 1854. jan. 16-i pátens 24. §-a alapján az Országos Törvényszék elé utalt ügyek. Minden akta tartalmazza a kárpótlás összegének megállapítását és a tulajdonos értesítésével kapcsolatos ügyviteli iratokat. Illetékességi köre Pest-Pilis-Solt megye 1848. évi területe.

e) A Pesti Telekkönyvi Tanács iratai: A Pesti Országos Törvényszék Telekkönyvi Tanácsa működése során létrejött iratok. Tulajdonjog átruházása, adósságok bekebelezése és törlése iránti kérelmek és határozatok találhatóak itt. Illetékességi kör a törvényszék területe. A III. kútfő a régi telekkönyvből az új telekkönyvbe történő zálogjogi átkebelezetéseket tartalmazza.

f) Vegyes iratok: Az egész fondra vonatkozó ügyiratoktól elszakadt, jelzet nélküli permellékletek, tanúvallomások, nyugtatványok, stb.

PML IV. 159. Pesti Cs. Kir. Államügyészség iratai 1851–1861. 11,55 ifm.

PML IV. 161. A Budai Cs. Kir. Megyetörvényszék és a Budai Cs. Kir. Országos Törvényszék egyesített iratai (1847) 1851–1861. 16,54 ifm.

- a) Polgári perek 1851–1861. 5,72 ifm.*
- b) Büntető perek 1851–1861. 8,56 ifm.*
- c) Budai Telekkönyvi Tanács iratai (1847) 1854–1861. 2,09 ifm.*
- d) Budai Cs. Kir. Országos Törvényszék elnöki iratai 1851–1861. 0,17 ifm.*

A volt Budai Orsz. Törvényszék Pest megye területére vonatkozó polgári peres és peren kívüli iratai vannak ebben a fondban. A perek a legkülönbözőbb polgári ügyeket foglalják magukban: hagyatéki, adósságbeli, betáblázási ügyeket, váltópereket, árvaügyi iratokat. Az alárendelt hatóságai közül az Óbudai, a Budakülvidéki és a Ráckevei Járásbíróság illetéssége esett Pest megye területére; e pereket tartalmazza az anyag.

PML IV. 162. Kecskeméti Cs. Kir. Megyetörvényszék iratai 1854–1861 (1875). 42,6 ifm.

a) Tanácsülési jegyzőkönyvek 1854–1860. 1 ifm.

b) Polgári perek 1854–1861 (1875). 7,6 ifm.

c) Fenyítő perek 1854–1861. 34 ifm.

A Kecskeméti és a Szolnoki később a Pest-Solt Megyei Törvényszéknek 1854–1858-ig vegyesen vezetett, majd 1859-1860-as években külön-külön vezetett polgári és büntető tanácsülési jegyzőkönyvei. A Kecskeméti Megyetörvényszékhez lényegében Pest-Solt megye területe tartozott, Abony, Cegléd, Nagykőrös városok, a Kecskeméti, a Kalocsai, a Dunavecsei és a Solti járás területe. Fellebbviteli bírósága volt ezeknek a járásbíróságoknak. Felettes bírósága pedig a Pesti Országos Főtörvényszék volt. A jegyzőkönyvek a peren kívüli ügyek elintézésére összeült törvényszéki tanács határozatait tartalmazták kezdetben. A későbbi években csak a tanácsülés napját, résztvevőit és az előadott ügyek rövid, egysoros megjelölését találjuk meg.

PML IV. 163. Kecskeméti Cs. Kir. Államügyészség iratai 1851–1861. 4,18 ifm.

A kecskeméti megyei ügyésznél majd 1851. május 30-tól 1854. okt. 27-ig a Kecskeméti Cs. Kir. Járási Társasbíróságnál, aztán 1854. okt. 28-tól 1861-ig a Kecskeméti Cs. Kir. Megyetörvényszék mellett működő Cs. Kir. Államügyészségnél keletkezett iratokat találjuk meg ebben a fondban. Az iratok többsége vizsgálatokkal kapcsolatos irat, kisebb része hivatalos levelezés, továbbá rabok nyilvántartása és személyleírása.

PML IV. 164. Pesti Kereskedelmi Törvényszék iratai (1844) 1853–1861. 0,8 ifm.

K. K. Handelsgericht in Pesth. Benyújtott beadványok az adósok börtönében letöltendő fogházbüntetés (Schuldenhaft, Schuldenarrest) elengedése tárgyában. Illetékessége kiterjedt a Budai és Pesti Országos Törvényszék területére.

PML IV. 165. Pest-Pilis Vármegye Cs. Kir. Úrbéri Törvényszékének és Pest-Solt Vármegye Cs. Kir. Úrbéri Törvényszékének egyesített iratai (1715) 1770–1923 (1943). 26,5 ifm.

a) Pest-Pilis megyei úrbéri perek (1715) 1770–1912 (1943). 13,7 ifm.

b) Pest-Solt megyei úrbéri perek (1723) 1856–1861 (1913). 2,7 ifm.

c) Telekkönyvek és földkönyvek 1787–1923. 5,6 ifm.

d) Úrbéri térképek (1715) 1783–1914. 4,5 ifm.

Lásd: FML IV. B. 154. Az 1856. január 30-án vármegyei Cs. Kir. Úrbéri Törvényszék előtt lefolytatott úrbéri, rendezési, tagosítási és legelőelkülönözési perek. A fondba szerelés folytán az 1856. év előtt indított úrbéri perek egy része is bekerült az ún. „Befejezett polgári perek” sorozatából. Az a) állag főleg Pest-Pilis megyei községek pereit tartalmazza. Pest-Solt megyei csak elvétve fordul elő, későbbi besorolás eredményeként. A perek kizárólag a Pest-Solt megyei községekre vonatkoznak. Felettes hatósága a Pesti Úrbéri Főtörvényszék volt. A Kecskeméti Úrbéri Törvényszék úrbéri ügyekben elsőfokú bíróság volt (b állag). A c) és a d) állag a Pest-Pilis és a Pest-Solt megyei úrbéri perek irataiból tárolás végett kiemelt telekkönyveket, földkönyveket, ill. térképeket tartalmazza.

Irodalom:

PML IV. 166. Hont Vármegyei Cs. Kir. Úrbéri Törvényszék iratai (1770) 1856–1860 (1903). 0,96 ifm.

A Hont Vármegyei Cs. Kir. Úrbéri Törvényszék előtt megkezdett úrbéri pereket találjuk ebben a fondban.

PML IV. 168. Hont Vármegyei Cs. Kir. Megyetörvényszék iratai 1853–1854. 0,1 ifm.

PML IV. 181. Biai Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1854. 6,98 ifm.

- a) Polgári iratok 1851–1854. 6,4 ifm.*
- b) Telekkönyvi iratok 1852–1854. 0,1 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1851–1854. 0,48 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 201.

PML IV. 182. Szentendrei Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1854. 5,24 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1852–1853. 0,16 ifm.*
- b) Polgári iratok 1851–1854. 4,62 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1851–1854. 0,32 ifm.*
- d) Telekkönyvi iratok 1851–1854. 0,14 ifm.*

PML IV. 183. Budai Cs. Kir. Szolgabíróság iratai 1854–1861. 3,49 ifm.

- a) Elnöki iratok 1854–1860. 0,15 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1854–1861. 3,34 ifm.*

PML IV. 184. Budakülvidéki Cs. Kir. Kiküldött Bíróság iratai 1854–1861. 25,46 ifm.

- a) Polgári iratok 1854–1861. 24,12 ifm.*
- b) Fenyítő iratok 1854–1861. 1,34 ifm.*

PML IV. 185. Budakülvidéki Járási Árvabizottmány iratai 1857–1861. 13,68 ifm.

- a) Iratok 1857–1861. 9,62 ifm.*
- b) Számadáskönyvek 1857–1861. 4,06 ifm.*

PML IV. 186. Ceglédi Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1854. 2,25 ifm.

PML IV. 187. Ceglédi Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai 1854–1861. 5,88 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1854–1860. 0,3 ifm.*
- b) Polgári iratok 1854–1861. 3,65 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1854–1860. 1,93 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 202.

PML IV. 188. Dunavecsei Cs. Kir. Szolgabíróság iratai 1850–1853. 0,05 ifm.

- a) Elnöki iratok 1850–1853. 0,03 ifm.*

b) Közigazgatási iratok 1851–1853. 0,02 ifm.

PML IV. 189. Dunavecsei Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1853. 0,09 ifm.

a) Polgári iratok 1851–1853. 0,07 ifm.

b) Fenyítő iratok 1852. 0,02 ifm.

PML IV. 190. Dunavecsei Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai 1854–1861. 4,3 ifm.

a) Elnöki iratok 1854–1859. 0,07 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 1,7 ifm.

c) Polgári iratok 1854–1861. 2,35 ifm.

d) Fenyítő iratok 1854–1861. 0,18 ifm.

PML IV. 191. Dunavecsei Cs. Kir. Árvabizottmány iratai 1856–1859. 0,15 ifm.

Lásd: BFL V. 43.

PML IV. 192. Gödöllői Cs. Kir. Szolgabíróság iratai (1849) 1850–1853. 0,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok (1849) 1850–1853. 0,3 ifm.

PML IV. 193. Gödöllői Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1850–1854. 3,97 ifm.

a) Polgári iratok 1851–1854. 3,65 ifm.

b) Fenyítő iratok 1850–1854. 0,32 ifm.

PML IV. 194. Gödöllői Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai (1850) 1854–1861. 10,82 ifm.

a) Elnöki iratok 1854–1859. 0,16 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 1,14 ifm.

c) Polgári iratok (1850) 1854–1861. 8,76 ifm.

d) Fenyítő iratok (1851) 1854–1861. 0,76 ifm.

PML IV. 195. Gödöllői Járási Árvabizottmány iratai (1853) 1856–1861. 4,61 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1856–1860. 0,07 ifm.

b) Elnöki iratok 1857–1858. 0,03 ifm.

c) Általános iratok (1853) 1856–1861. 3,31 ifm.

d) Számadáskönyvek 1856–1860. 1,2 ifm.

PML IV. 197. Hajósi Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1854. 0,2 ifm.

PML IV. 198. Kalocsai Cs. Kir. Elsőosztályú Járásbíróság iratai 1851–1853. 0,49 ifm.

a) Polgári iratok 1852–1853. 0,44 ifm.

b) Bűnvádi iratok 1851–1853. 0,05 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 201.

PML IV. 199. Kalocsai Cs. Kir. Álladalmi Ügyészség iratai 1851–1854. 0,1 ifm.

PML IV. 200. Kalocsai Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai 1854–1860. 4,39 ifm.

a) Elnöki iratok 1859–1859. 0,03 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1858. 0,04 ifm.

c) Polgári iratok 1854–1860. 3,85 ifm.

d) Fenyítő iratok 1854–1860. 0,47 ifm.

PML IV. 201. Kalocsai Járási Árvabizottmány iratai 1856–1859. 0,1 ifm.

PML IV. 202. Kiskőrösi Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1853. 0,43 ifm.

PML IV. 203. Kiskőrösi Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai 1854–1860. 1,77 ifm.

a) Elnöki iratok 1860. 0,01 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1860. 0,02 ifm.

c) Polgári iratok 1854–1860. 1,6 ifm.

d) Fenyítő iratok 1855–1860. 0,14 ifm.

PML IV. 204. Kiskőrösi Járási Árvabizottmány iratai 1857–1859. 0,07 ifm.

PML IV. 205. Monori Cs. Kir. Szolgabíróság iratai (1849) 1850–1854. 0,39 ifm.

PML IV. 206. Pilisi Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1853. 2,59 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1851–1853. 0,13 ifm.

b) Polgári iratok 1851–1853. 2,3 ifm.

c) Fenyítő iratok 1851–1853. 0,16 ifm.

PML IV. 207. Monori Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai (1851) 1854–1861. 10,44 ifm.

a) Elnöki iratok 1860. 0,05 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1861. 0,77 ifm.

c) Polgári jegyzőkönyvek 1854. 0,02 ifm.

d) Polgári iratok (1851) 1854–1861. 7,76 ifm.

e) Fenyítő iratok 1854–1861. 1,84 ifm.

PML IV. 208. Monori Járási Árvabizottmány iratai 1855–1861. 3,28 ifm.

a) Iratok 1855–1861. 2,97 ifm.

b) Számadáskönyvek 1858–1860. 0,31 ifm.

PML IV. 209. Nagykátai Cs. Kir. Szolgabíróság iratai 1850–1853. 0,58 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1850–1853. 0,58 ifm.

PML IV. 210. Nagykátai Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1853. 3,94 ifm.

a) Polgári iratok 1851–1853. 2,69 ifm.

b) Fenyítő iratok 1851–1853. 1,25 ifm.

PML IV. 211. Nagykátai Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai (1851) 1854–1861 (1863). 10,12 ifm.

a) Elnöki iratok 1855–1861. 0,06 ifm.

b) Közigazgatási iratok (1852) 1854–1861 (1863). 4,17 ifm.

c) Polgári iratok (1851) 1854–1860. 3,74 ifm.

d) Fenyítő iratok (1853) 1854–1861. 2,15 ifm.

PML IV. 212. Nagykátai Járási Árvabizottmány iratai 1850–1861. 0,15 ifm.

PML IV. 213. Nagykőrösi Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1854. 9,1 ifm.

PML IV. 214. Nagykőrösi Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai 1854–1861. 16,2 ifm.

a) Elnöki iratok 1855–1859. 0,12 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 0,92 ifm.

c) Polgári iratok 1854–1861. 13,5 ifm.

d) Fenyítő iratok 1854–1861. 1,66 ifm.

PML IV. 215. Alsónémedi Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai 1851–1853. 0,15 ifm.

a) Elnöki iratok 1852–1853. 0,03 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1851–1853. 0,12 ifm.

PML IV. 216. Alsónémedi Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1850–1854. 3,21 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1851–1852. 0,16 ifm.

b) Polgári iratok 1851–1854. 2,39 ifm.

c) Fenyítő iratok 1850–1853. 0,51 ifm.

d) Kihágási iratok 1850–1854. 0,15 ifm.

PML IV. 217. Ócsai Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai (1851) 1854–1861. 10,55 ifm.

a) Elnöki iratok (1853) 1854–1861. 0,21 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1861. 2,29 ifm.

c) Polgári iratok (1851) 1854–1861. 6,8 ifm.

d) Fenyítő iratok 1854–1861. 1,25 ifm.

PML IV. 218. Felsődabasi Járási Árvabizottmány iratai (1845) 1854–1861. 3,66 ifm.

a) Községi árvajegyzőkönyvek (1845) 1854. 0,11 ifm.

b) Iratok 1855–1861. 2,99 ifm.

c) Számadáskönyvek (1846) 1854–1860. 0,56 ifm.

PML IV. 219. Ráckevei Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai (1847) 1850–1853. 0,16 ifm.

a) Közigazgatási iratok (1847) 1850–1853. 0,16 ifm.

PML IV. 220. Ráckevei Cs. Kir. Járásbíróság iratai 1851–1854. 1,14 ifm.

a) Polgári peres iratok 1851–1854. 1,14 ifm.

PML IV. 221. Ráckevei Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai (1852) 1854–1861. 4,5 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1854–1859. 0,7 ifm.*
- b) Polgári iratok (1852) 1854–1861. 3,11 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1854–1861. 0,69 ifm.*

PML IV. 222. Ráckevei Járási Árvabizottmány iratai (1847) 1855–1861. 0,71 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1856–1858. 0,03 ifm.*
- b) Elnöki iratok 1858–1860. 0,01 ifm.*
- c) Általános iratok 1855–1861. 0,33 ifm.*
- d) Számadáskönyvek (1847) 1856–1861. 0,34 ifm.*

PML IV. 223. Váci Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai (1846) 1850–1853 (1855). 0,58 ifm.

- a) Közigazgatási iratok (1846) 1850–1853 (1855). 0,58 ifm.*

PML IV. 224. Váci Cs. Kir. Járásbíróóság iratai 1850–1853. 3,17 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1850–1853. 0,45 ifm.*
- b) Polgári iratok 1850–1853. 1,95 ifm.*
- c) Fenyítő iratok (1850) 1851–1853. 0,77 ifm.*

PML IV. 225. Váci Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai 1854–1861. 10,29 ifm.

- a) Elnöki iratok 1854–1856. 0,05 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 1,39 ifm.*
- c) Polgári iratok 1854–1861. 7,16 ifm.*
- d) Fenyítő iratok 1854–1861. 1,69 ifm.*

PML IV. 226. Váci Járási Árvabizottmány iratai (1841) 1856–1860. 2,43 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1856–1860. 0,03 ifm.*
- b) Iratok 1856–1860. 1,84 ifm.*
- c) Számadáskönyvek (1841) 1856–1860. 0,56 ifm.*

PML IV. 227. Nagykőrösi Cs. Kir. Főszolgabíróóság iratai 1850–1854. 0,28 ifm.

- a) Elnöki iratok 1851–1852. 0,02 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1850–1854. 0,26 ifm.*

PML IV. 228. Nagykőrösi cs. kir. közjegyző (Magyar László) iratai 1859–1861. 0,18 ifm.

PML IV. 229. Ceglédi Járási Árvabizottmány iratai 1858–1860. 0,12 ifm.

PML IV. 251. Pest-Pilis-Solt vármegye főispáni helytartójának iratai 1861–1867. 5,01 ifm.

Lásd: BaML IV. 252. A fond a főispáni helytartó elnöki hatáskörében elintézett valamennyi ügyének iratait tartalmazza. Személyi ügyek, kinevezések, hivatalnokok elleni panaszok, tisztviselők feltűnő gazdagodásának ellenőrzése, állásfolyamodványok képezik a fond anyagát. Szervezeti ügyeket, hivatalok működésének szabályozását, hivatalok átvételét és átadását, bírósági ügykezelésének (1863–66) rendezését, valamint a katonai karhatalom igénybevételét – főleg az

állami adók behajtásával kapcsolatban – taglaló iratok szintén megtalálhatók az anyagban. A megye vagyonának (épületek fenntartása) legfőbb felügyeletével kapcsolatban is találhatunk iratokat. Mutató 1861–1867-ig van az anyaghoz.

PML IV. 252. Pest-Pilis-Solt Vármegye Bizottmányának iratai 1860–1861. 1,95 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1860–1861. 0,65 ifm.

b) Iratok 1860–1861. 1,3 ifm.

Irodalom:

Rádyiné Rác Katalin: Pest-Pilis-Solt vármegye közigazgatásának szervezeti és területbeosztási változásai 1848–1867 között. In: Fejezetek Pest megye történetéből. Budapest, 1990. (Pest megye múltjából 7.) 295–345. p.

PML IV. 253. Pest-Pilis-Solt Vármegye Bizottmányának iratai 1867–1872. 7,15 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1867–1872. 4,9 ifm.

b) Iratok 1867–1871. 2,25 ifm.

PML IV. 254. Pest-Pilis-Solt vármegye alispánjának iratai 1861–1867 (1871). 39,68 ifm.

a) Elnöki jegyzőkönyvek 1861–1867. 14,25 ifm.

b) Közigazgatási (elnöki) iratok 1861–1867 (1871). 25,21 ifm.

c) Újoncozási iratok 1863–1866. 0,06 ifm.

d) Alispáni bírói jegyzőkönyvek 1861–1866. 0,16 ifm.

Lásd: BÉML IV. 256.

PML IV. 255. Pest-Pilis-Solt vármegye alispánjának iratai 1867–1871 (1872). 5,42 ifm.

Lásd: BÉML IV. 256.

PML IV. 256. Pest-Pilis-Solt Vármegye Tiszti Székének iratai 1862–1865. 0,32 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1862–1865. 0,32 ifm.

PML IV. 257. Pest-Pilis-Solt Vármegye Felmentési Bizottmányának iratai 1864–1866. 0,16 ifm.

Katonai szolgálat alóli felmentéssel kapcsolatban hozott döntéseket ez a szerv. Megtaláljuk csatolmányként az egyes községek újonclajstromait és a régebbi (1864–1865. évi) sorozási bizottmányok iratait is. Az iratok főleg a Solti járás területére vonatkoznak.

PML IV. 258. Pest-Pilis-Solt Vármegye Központi Ínségügyi Bizottmány iratai 1863–1869. 1,02 ifm.

Az 1863. aug. 31-én megalakult Választmány működésével kapcsolatos iratok találhatóak ebben a fondban, 1865. ápr. 8-ig. A járási alválasztmányok megszervezésére, az ínségesek összeírására, a terményadományok gyűjtésére és elosztására vonatkozóan található gazdag adatokat. Az 1866–1869. évi ínségügyi bizottmány iratai is kapcsolódnak a sorozathoz, és ezeken a tárgyakon kívül még az ínségmunkákra, főleg az útépitésekre is kiterjednek.

PML IV. 259. Pest-Pilis-Solt Vármegye Számvevőségének iratai 1861–1871 (1874). 7,33 ifm.

a) Tiszti számvevőszéki jegyzőkönyvek 1861–1869. 0,16 ifm.

b) Házipénztári számadások 1861–1871. 4,65 ifm.

c) Iratok 1861–1871 (1874). 0,28 ifm.

d) Községi számadások 1861–1871. 2,24 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 404.

PML IV. 260. Pest-Pilis-Solt Vármegye Központi Árvatörvényszékének iratai (1859) 1861–1872. 31,76 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1861–1872. 1,07 ifm.

b) Iratok (1859) 1861–1872. 30,36 ifm.

c) Számadási iratok 1869–1871. 0,33 ifm.

Az 1861-ben létrehozott árvatörvényszék elnöke az alispán volt; négy törvényszéki bíró, esetleg szolgabíró és esküdt, az árvaügyész és a jegyző alkotta a testületet. Kiegészítő része a megyei központi árvaszámvevőség volt. 1867 után a megyebizottmány felügyelete alatt állt. Bírósági és közigazgatási hatáskörrel is rendelkezett. Bíróságként az árvák, gyámok és gondnokok között felmerülő számadási ügyekben döntött. Mint közigazgatási hatóság gyámokat és gondnokokat nevezett ki, a rájuk bízott árvavagyonnak, árvaingatlanoknak az adásvételét engedélyezte. Ilyen határozatai és véleményezései a megyebizottmánynál megfellebbezhetőek voltak. A központi árvatörvényszék hatásköre a Pesti, a Pilisi és a Váci járásokra terjedt ki, a számadások ügyében és általános ügyekben pedig az egész megyére. Mutatók, irattári sorkönyvek segítségével kutatható az anyag.

Irodalom:

Borbély Rita Katalin: Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesített vármegyék árva- és gyámügye az első gyámügyi törvény megjelenéséig. In: Tanulmányok Pest megye múltjából. Budapest, 2006. 85–131. p.

PML IV. 261. Pest-Pilis-Solt Vármegye Kecskeméti Árvatörvényszékének iratai (1854) 1863–1867. 2,5 ifm.

Illetékességi köre a Kecskeméti járásra és Kecskemét városára terjedt ki. Hatásköre mind bírói mind közigazgatási tekintetben egyezett a központi árvatörvényszék hatáskörével az általános jellegű ügyek és a számadások felülvizsgálatának kivételével. Ítélezett a gyámok és gondnokok között felmerült vitás ügyekben, gyámokat és gondnokokat rendelt ki, azok működésére felügyelt, véleményezett örökbefogadások és törvényesítések ügyében. 1868. szeptember 30-ig működött, október 1-jétől változatlan személyzettel, hatáskörrel és illetékességgel Cegléd székhellyel működött. Mivel az iktatás megszakítás nélkül tovább folytatódott, az összes 1868-as irat már a Ceglédi Árvatörvényszék fondjában van nyilvántartva.

PML IV. 262. Pest-Pilis-Solt Vármegye Ceglédi Árvatörvényszékének iratai 1868–1871. 1,7 ifm.

PML IV. 263. Pesti Cs. Kir. Kerületi Főtörvényszék Helyettesített Elnökségének iratai 1861–1862. 0,14 ifm.

PML IV. 264. Pest-Pilis-Solt Vármegye Központi Polgári Törvényszékének iratai (1784) 1861–1871 (1897). 28,4 ifm.

a) Polgári perek (1784) 1861–1871 (1897). 6,88 ifm.

b) Telekkönyvi iratok 1861–1871. 21,52 ifm.

PML IV. 265. Pest-Pilis-Solt Vármegye Fenyítő Törvényszékének iratai 1861–1871. 19,24 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1861–1871. 2,46 ifm.

b) Fenyítő perek 1861–1871. 16,38 ifm.

c) Ítéletek lajstromai 1861–1869. 0,4 ifm.

A központi törvényszék elnöke valamelyik alispán, tagjai legalább négy választott bíró, jegyzők és ügyészek. A törvényszék közvetlen rendelkezése alatt állt a megyei főorvos, a börtönorvos és az udvari kapitány. A Pesti Központi Fenyítőtörvényszék illetékességi köre a Pesti, a Pilisi és a Váci járásokra terjedt ki. Fellebbviteli bírósága a Magyar Kir. Ítéltábla volt. Kutatás: mutatóval, amely név- és tárgymutató, évre és irattári sorszámmra utal.

PML IV. 266. Pest-Pilis-Solt vármegye központi tisztii ügyészenek iratai 1861–1871. 1,31 ifm.

PML IV. 267. Pest-Pilis-Solt vármegye központi főszolgabírának iratai 1861–1871. 2,46 ifm.

a) Peskó Medárd főszolgabíró polgári iratai 1861–1866. 0,37 ifm.

b) Egressy Lajos főszolgabíró polgári iratai 1864–1867. 0,18 ifm.

c) Bellágh Imre főszolgabíró polgári és fenyítő iratai 1867–1871. 1,46 ifm.

d) Kiss Miklós főszolgabíró közigazgatási iratai 1867–1870. 0,29 ifm.

e) Horváth Pál szolgabíró szóbeli peres iratai 1861–1867 (1871). 0,16 ifm.

PML IV. 268. Pest-Pilis-Solt Vármegye Kecskeméti Megyetörvényszékének iratai 1861–1867. 13,02 ifm.

a) Polgári perek 1861–1867. 5 ifm.

b) Fenyítő jegyzőkönyvek 1861–1863. 0,17 ifm.

c) Fenyítő perek 1861–1867. 7,85 ifm.

PML IV. 269. Pest-Pilis-Solt Vármegye Ceglédi Megyetörvényszékének iratai 1867–1871. 1,26 ifm.

a) Polgári perek 1867–1871. 0,33 ifm.

b) Fenyítő perek 1868–1871. 0,93 ifm.

PPS vármegye Kecskeméti Törvényszékét 1868. okt. 1-jével Ceglédre helyezték át változatlan illetékességi körrel (a Kecskeméti járás teljes területe) és változatlan hatáskörrel. Polgári keresetek, csódperek, válóperek, a járás szolgabírától és a rendezett tanácsú városok bírától (Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd) fellebbezett szóbeli perek, továbbá a Kecskeméti járás területéről a telekkönyvi ügyek tartoztak a törvényszék hatáskörébe. Kutatás: mutatókkal és iktatókönyvekkel lehetséges.

PML IV. 270. Pest-Pilis-Solt vármegye kecskeméti ügyészenek iratai 1861–1863. 0,16 ifm.

PML IV. 271. Pest-Pilis-Solt vármegye vegyes központi közigazgatási és bírósági iratai 1850–1876. 1,12 ifm.

PML IV. 281. Pest-Pilis-Solt vármegye „alkotmányos szolgabírának” iratai 1861. 0,83 ifm.

PML IV. 282. Kecskeméti járás Abonyi kerületének (Moravcsik György főszolgabíró, Karika Pál alszolgabíró) iratai 1861–1867. 2,18 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,1 ifm.*
- b) Polgári iratok 1862–1866. 1,76 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1862–1866. 0,32 ifm.*

PML IV. 283. Kecskeméti járás Ceglédi kerületének (Zlinszky Imre al-, majd főszolgabíró) iratai 1861–1867. 3,96 ifm.

- a) Elnöki iratok 1862–1864. 0,03 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1861–1867. 2,06 ifm.*
- c) Polgári iratok 1861–1867. 1,2 ifm.*
- d) Fenyítő iratok 1862–1867. 0,67 ifm.*

PML IV. 284. Kecskeméti járás Nagykátai kerületének (Tormásy Benő, Krengel Sándor alszolgabíró) iratai 1861–1867. 1,62 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,6 ifm.*
- b) Polgári iratok 1862–1866. 0,72 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1862–1867. 0,3 ifm.*

PML IV. 285. Kecskeméti járás Nagykőrösi kerületének (Jalsoviczky Béla alszolgabíró) iratai 1861–1867. 0,81 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,02 ifm.*
- b) Polgári iratok 1861–1866. 0,64 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1861–1867. 0,15 ifm.*

PML IV. 286. Kecskeméti járás főszolgabírájának (Battha Andor) iratai 1867–1870. 2,7 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1867–1870. 2,7 ifm.*

PML IV. 287. Kecskeméti járás Abonyi kerületének (Török Dénes szolgabíró) iratai 1867–1871. 0,2 ifm.

- a) Polgári iratok 1867–1871. 0,2 ifm.*

PML IV. 288. Kecskeméti járás Alpári kerületének (Matolcsy Károly szolgabíró) iratai 1867–1868. 0,45 ifm.

- a) Polgári iratok 1867–1868. 0,45 ifm.*

PML IV. 289. Kecskeméti járás Ceglédi kerületének (Thúry János szolgabíró) iratai 1867–1872. 1,33 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1867–1872. 0,9 ifm.*
- b) Polgári iratok 1867–1871. 0,12 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1870–1871. 0,31 ifm.*

PML IV. 291. Pesti járás Monori kerületének (Kármán Lajos főszolgabíró) iratai 1861–1867. 2,64 ifm.

- a) Elnöki iratok 1862–1866. 0,06 ifm.*

- b) Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,84 ifm.*
- c) Törvénykezési iratok 1861–1867. 1,64 ifm.*
- d) Fenyítő iratok 1861–1867. 0,1 ifm.*

PML IV. 292. Pesti járás Albertirsai kerületének (Ferenczy Ferenc alszolgabíró) iratai 1862–1867. 1,66 ifm.

- a) Polgári iratok 1862–1867. 1,34 ifm.*
- b) Fenyítő iratok 1862–1867. 0,32 ifm.*

PML IV. 293. Pesti járás Alsódabasi kerületének (Sebestyén Károly, Jeszenszky Antal és Nagy Gyula alszolgabíró) iratai 1861–1867. 1,86 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1862–1867. 0,48 ifm.*
- b) Polgári iratok 1861–1866. 0,9 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1861–1866. 0,48 ifm.*

PML IV. 294. Pesti járás Alsónémedi kerületének (Grabocsay Ignác alszolgabíró) iratai 1861–1867. 1,09 ifm.

- a) Polgári iratok 1862–1865. 0,93 ifm.*
- b) Fenyítő iratok 1861–1867. 0,16 ifm.*

PML IV. 295. Pesti járás gyámfelügyelőjének (Szívós Zsigmond) iratai 1862–1867. 0,16 ifm.

PML IV. 296. Pesti járás főszolgabírájának (Szilassy János) iratai 1867–1872. 1,69 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1867–1872. 1,66 ifm.*
- b) Polgári iratok 1870. 0,03 ifm.*

PML IV. 297. Pesti járás Alsódabasi kerületének (Konkoly József szolgabíró) iratai 1867–1871. 0,67 ifm.

- a) Polgári iratok 1867–1870. 0,51 ifm.*
- b) Fenyítő iratok 1870–1871. 0,16 ifm.*

PML IV. 298. Pesti járás Alsónémedi kerületének (Kégl István szolgabíró) iratai 1867–1868. 0,02 ifm.

PML IV. 300. Pilisi járás Budai kerületének (Fisher-Halászy Ernő és Heringh Mór főszolgabíró) iratai 1861–1867. 4,88 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 1,76 ifm.*
- b) Polgári iratok 1861–1867. 2,43 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1861–1867. 0,69 ifm.*

PML IV. 301. Pilisi járás Nagykovácsi kerületének (Pollák Mátyás, Homoky Endre, Váry-Szabó Antal, Mészáros Ferenc alszolgabíró) iratai 1861–1867. 1,59 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1863–1867. 0,07 ifm.*
- b) Polgári iratok 1861–1867. 1,36 ifm.*

c) *Fenyítő iratok 1862–1866. 0,16 ifm.*

PML IV. 302. Pilisi járás Szentendrei kerületének (Rádlér Andor alszolgabíró) iratai 1861–1867. 2,13 ifm.

a) *Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,53 ifm.*

b) *Polgári iratok 1861–1867. 1,44 ifm.*

c) *Fenyítő iratok (1861) 1864–1866. 0,16 ifm.*

PML IV. 303. Pilisi járás Ráckevei kerületének (Horváth István, Ludaics Miksa alszolgabíró) iratai 1861–1867. 2,88 ifm.

a) *Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,34 ifm.*

b) *Polgári iratok 1861–1867. 2,2 ifm.*

c) *Fenyítő iratok 1861–1867. 0,34 ifm.*

PML IV. 304. Pilisi járás gyámfelügyelőjének (Gyurmán Villibard) iratai 1862–1867. 0,1 ifm.

PML IV. 305. Pilisi járás főszolgabírájának (Jordán István) iratai 1867–1871. 3,22 ifm.

a) *Közigazgatási iratok 1867–1871. 3,22 ifm.*

PML IV. 306. Pilisi járás Budai kerületének (Kondor Lajos, Baloghy István szolgabíró) iratai 1867–1871. 0,56 ifm.

a) *Közigazgatási iratok 1867–1869. 0,16 ifm.*

b) *Polgári iratok 1867–1871. 0,4 ifm.*

PML IV. 307. Pilisi járás Pomázi kerületének (Király László szolgabíró) iratai 1867–1871. 1,05 ifm.

a) *Közigazgatási iratok 1867–1871. 0,26 ifm.*

b) *Polgári iratok 1867–1871. 0,6 ifm.*

c) *Fenyítő iratok 1867–1871. 0,16 ifm.*

d) *Hagyatéki iratok 1868–1871. 0,03 ifm.*

PML IV. 308. Pilisi járás Ráckevei kerületének (Szilágyi Lajos szolgabíró) iratai 1867–1871. 1,4 ifm.

a) *Polgári iratok 1867–1871. 1,04 ifm.*

b) *Fenyítő iratok 1867–1871. 0,36 ifm.*

PML IV. 309. Pilisi járás Tinnyei kerületének (Vásárhelyi Géza szolgabíró) iratai 1867–1871. 0,43 ifm.

a) *Közigazgatási iratok 1867–1871. 0,06 ifm.*

b) *Polgári iratok 1867–1871. 0,35 ifm.*

c) *Fenyítő iratok 1867–1871. 0,02 ifm.*

PML IV. 310. Pilisi járás gyámfelügyelőjének (Végh János) iratai 1867–1872. 0,08 ifm.

PML IV. 311. Solti járás Kalocsai kerületének (Király József főszolgabíró) iratai 1861–1867. 2,18 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 2,08 ifm.*
- b) Polgári iratok 1862–1864. 0,08 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1862–1867. 0,02 ifm.*

PML IV. 312. Solti járás Dunavecsei kerületének (Dobos Sándor, Hegedűs Sándor alszolgabírák) iratai 1862–1866. 0,52 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1862–1866. 0,52 ifm.*

PML IV. 313. Solti járás Hajósi kerületének (Schmidt József, Szabó Alajos alszolgabírák) iratai 1862–1867. 0,9 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1862–1867. 0,6 ifm.*
- b) Polgári iratok 1862–1867. 0,15 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1862–1867. 0,15 ifm.*

PML IV. 314. Solti járás Kiskőrösi kerületének (Safáry József alszolgabíró) iratai 1861–1867. 1,59 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1862–1867. 0,46 ifm.*
- b) Polgári iratok 1861–1867. 1,13 ifm.*

PML IV. 315. Solti járás főszolgabírájának (Földváry Mihály) iratai 1868–1870. 0,5 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1868–1870. 0,5 ifm.*

PML IV. 316. Solti járás Dunavecsei kerületének (Jankovits Miklós szolgabíró) iratai 1868. 0,02 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1868. 0,02 ifm.*

PML IV. 317. Solti járás Hajósi kerületének (Beniczky Attila szolgabíró) iratai 1869–1871. 0,2 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1869–1871. 0,2 ifm.*

PML IV. 319. Solti járás Kiskőrösi kerületének (Szalai Antal szolgabíró) iratai 1867–1871. 1,56 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1867–1871. 0,42 ifm.*
- b) Polgári iratok 1867–1871. 0,82 ifm.*
- c) Fenyítő iratok 1867–1871. 0,32 ifm.*

PML IV. 321. Váci járás Váci kerületének (Hörl Antal főszolgabíró) iratai 1861–1867 (1869). 3,37 ifm.

- a) Elnöki iratok 1862–1866. 0,04 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1861–1867. 1,08 ifm.*
- c) Polgári iratok 1861–1867. 1,13 ifm.*
- d) Fenyítő iratok 1861–1867. 1,02 ifm.*
- e) Katonai iratok 1866–1867 (1869). 0,1 ifm.*

PML IV. 322. Váci járás Acsai kerületének (Heringh Mór, Homoky Endre, Dakovil Antal alszolgabírák) iratai 1861–1867. 1,44 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1863–1867. 0,04 ifm.

b) Polgári iratok 1861–1867. 1,39 ifm.

c) Fenyítő iratok 1865–1866. 0,01 ifm.

PML IV. 323. Váci járás Gödöllői kerületének (Oberrecht Ferenc alszolgabíró) iratai 1861–1867. 2,44 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,38 ifm.

b) Polgári iratok 1861–1866. 1,52 ifm.

c) Fenyítő iratok 1861–1867. 0,54 ifm.

PML IV. 324. Váci járás Isaszegi kerületének (Ludig János alszolgabíró) iratai 1861–1867. 1,16 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 0,04 ifm.

b) Polgári iratok 1861–1866. 0,96 ifm.

c) Fenyítő iratok 1861–1867. 0,16 ifm.

PML IV. 325. Váci járás gyámfelügyelőjének (Roykó Lajos) iratai 1861–1867. 0,42 ifm.

PML IV. 326. Váci járás főszolgabírájának (Podmaniczky Ármin, Ráday Pál) iratai 1867–1871. 1,93 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1867–1871. 1,93 ifm.

PML IV. 327. Váci járás Gödöllői kerületének (Plachy Bertalan szolgabíró) iratai 1867–1871. 0,9 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1870. 0,1 ifm.

b) Polgári iratok 1867–1871. 0,74 ifm.

c) Fenyítő iratok 1868–1871. 0,06 ifm.

PML IV. 328. Váci járás Péceli kerületének (Ráday Pál, Jánosy Pál szolgabírák) iratai 1867–1871. 1,55 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1867–1871. 0,64 ifm.

b) Polgári iratok 1867–1871. 0,71 ifm.

c) Fenyítő iratok 1867–1871. 0,2 ifm.

PML IV. 329. Váci járás Váci-újpesti kerületének (Koch Gusztáv szolgabíró) iratai 1868–1871. 0,41 ifm.

a) Polgári iratok 1868–1871. 0,4 ifm.

b) Fenyítő iratok 1870. 0,01 ifm.

PML IV. 331. Pest-Pilis-Solt vármegye járásainak vegyes iratai 1850–1876. 0,96 ifm.

PML IV. 332. Kecskeméti járás gyámfelügyelőjének (Kranitz Ferenc) iratai 1861–1864 (1871). 0,05 ifm.

PML IV. 341. Pest-Pilis-Solt Vármegye Levéltárának iratai 1850–1876. 0,41 ifm.

PML IV. 342. Jogbiztosító okmányok levéltári gyűjteménye (1838) 1861–1868. 0,16 ifm.

PML IV. 361. Pest-Pilis-Solt vármegye főispánjának iratai 1873–1876. 0,48 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 401.

PML IV. 362. Pest-Pilis-Solt Vármegye Szervezőküldöttségének iratai 1871. 0,04 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1871. 0,01 ifm.

b) I. Alvásztmány jegyzőkönyve 1871. 0,01 ifm.

c) II. Albizottság jegyzőkönyve 1871. 0,02 ifm.

PML IV. 363. Pest-Pilis-Solt Vármegye Törvényhatósági Bizottságának iratai 1872–1876. 0,73 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 417.

PML IV. 364. Pest-Pilis-Solt Vármegye Községjegyzői Vizsgálóbizottságának iratai 1873–1876. 0,16 ifm.

PML IV. 365. Pest-Pilis-Solt Vármegye Tankerületi Iskolatanácsának iratai 1869–1876. 0,32 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1869–1876. 0,08 ifm.

b) Iratok 1869–1876. 0,24 ifm.

PML IV. 366. Pest-Pilis-Solt vármegye alispánjának iratai 1872–1876. 5,04 ifm.

a) „Elnöki” közigazgatási iratok 1872–1876. 5,04 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 402.

PML IV. 367. Pest-Pilis-Solt vármegye tisztii főügyészének iratai 1872–1875. 0,08 ifm.

PML IV. 368. Pest-Pilis-Solt Vármegye Árvaszékének iratai 1872–1876. 16,02 ifm.

a) Tanácsülési jegyzőkönyvek 1873–1875. 0,4 ifm.

b) Iratok 1872–1876. 14,68 ifm.

c) Árvaiügyészi iratok 1872–1876. 0,94 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 418. Mutatókönyv 1875-ig segíti a kutatást.

PML IV. 369. Pest-Pilis-Solt Vármegye Számvevőségének iratai 1872–1876. 1,9 ifm.

a) Házipénztári számadások 1872–1876. 1,58 ifm.

b) Községi számadások 1872–1876. 0,32 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 404.

PML IV. 370. Pest-Pilis-Solt Vármegye Házipénztárának iratai 1871–1875. 0,09 ifm.

PML IV. 371. Pest-Pilis-Solt Vármegye Központi Választmányának iratai 1874. 0,04 ifm.

PML IV. 376. Pesti alsó járás főszolgabírájának iratai 1872–1876. 1,64 ifm.

PML IV. 377. Pesti felső járás főszolgabírájának iratai 1872–1876. 2,14 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1872–1876. 1,46 ifm.

b) Sorozási iratok 1872–1876. 0,68 ifm.

PML IV. 378. Pilisi alsó járás főszolgabírájának iratai 1872–1874. 0,48 ifm.

PML IV. 379. Pilisi felső járás főszolgabírájának iratai 1872–1875. 0,32 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1872–1875. 0,32 ifm.

PML IV. 380. Solti alsó járás főszolgabírájának iratai 1872–1874. 0,01 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1872–1874. 0,01 ifm.

PML IV. 381. Váci alsó járás főszolgabírájának iratai 1872–1876. 0,26 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1872–1876. 0,26 ifm.

PML IV. 382. Pesti közép járás főszolgabírájának iratai 1876.

a) Közigazgatási iratok Ld. IV. 376. alatt 1876.

PML IV. 383. Váci felső járás főszolgabírájának iratai 1874. 0,06 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1874. 0,06 ifm.

PML IV. 401. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánjának iratai 1876–1944. 107,43 ifm.

a) Bizalmas iratok 1882–1944. 9,97 ifm.

b) Általános iratok 1876–1944. 81,36 ifm.

c) Titkos iratok 1938–1941. 0,1 ifm.

d) Országmozgósítási bizalmas iratok 1941–1944. 0,26 ifm.

e) Közellátási kormánybiztosi iratok 1941–1944. 9,45 ifm.

f) Hadisegélyezési iratok 1914–1920. 5,41 ifm.

g) Főispáni levelezés 1913–1939. 0,1 ifm.

h) Kiállítási Mezőgazdasági Helyi Bizottság iratai 1893–1896. 0,26 ifm.

i) Vetőmag Ellenőrző Bizottság iratai 1916. 0,52 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 401. A főispán felettes hatósága a belügyminiszter volt, hozzá intézte jelentéseit. De pl. a bizalmas sajtóügyekben közvetlenül érintkezett a miniszterelnökkel. Az 1886. évi XXI. tc. 61.§-a felhatalmazta a belügyminisztert, hogy a szükséghez képest a főispánok mellé

főispáni titkári állásokat rendszeresítsen. PPSK vármegyében ezt az állást általában betöltötték. PPSK vármegye főispánja 1876–1944 között általában Kecskemét thj. város főispáni tisztét is viselte. A főispán hatásköre az 1870 utáni időszakban tovább bővült. Az 1929. évi XXX. tc. konszolidálta a főispáni hatáskört, gyakorlatilag a dualizmus kori alapokon. Az 1942. évi XXII. tc. a főispán kezéből kivette a tisztviselők kinevezésének jogát, ezentúl az alispántól a községi jegyzőig minden törvényhatósági tisztviselőt a belügyminiszter nevezett ki. A II. világháború idején kivételes hatalma kiterjedt: ellátta pl. az országmozgósítási és közellátási kormánybiztosi teendőket.

PML IV. 402. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánjának, mint Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék, valamint Kecskemét város kerületi kormánybiztosának iratai 1919–1920. 0,25 ifm.

A Tanácsköztársaság bukása után a Friedrich-kormány az 1912. évi LXIII. tc. 4. §-a alapján főispáni teendőket is ellátó kormánybiztosokat küldött ki a megyébe és a törvényhatósági jogú városokba a kormány segítése és az újjászerveződő és a régi, újjáéledő szervek ellenőrzésére. A törvényhatósági kormánybiztosok fölé ún. kerületi kormánybiztosokat is kineveztek, így lett gróf Ráday Gedeon, PPSK vm. főispán kormánybiztosa 1919. szept. 18-án, továbbá Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék és Kecskemét thj. város kerületi kormánybiztosa. A kerületi kormánybiztosnak főhatósága a Belügyminisztérium volt. Az anyag kutatása szálanként lehetséges.

PML IV. 403. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Törvényhatósági Bizottságának iratai 1876–1944. 27,22 ifm.

a) Közgyűlési jegyzőkönyvek 1876–1944. 18 ifm.

b) Kisgyűlési jegyzőkönyvek 1930–1944. 8,96 ifm.

c) Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye 65-ös Bizottságának iratai 1905–1910. 0,16 ifm.

d) Régészeti és Néprajzi Bizottság iratai 1911–1915. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 417. PPSK vármegye Törvényhatósági Bizottsága 1876. szeptember 4-én tartotta alakuló ülését. PPSK vármegye negyedévenként tartott közgyűlést, de előfordultak rendkívüli közgyűlések is; ezeket a főispán saját hatáskörében vagy közgyűlési határozat folytán egyaránt összehívhatta. A jegyzőkönyvet a főjegyző és az aljegyzők vezették. A közgyűlés elé kerülő fontosabb ügyeket az állandó választmány készítette elő. A törvényhatósági bizottság választmányai voltak még az igazoló-, a központi-, az állandó kiváló- és a kijelölő választmány. Az 1929. évi XXX. tc. radikálisan átalakította a törvényhatósági bizottságot. Maximális taglétszámát 360-ra szállította le; tagjait a virilisták közül választották (2/5 rész), az összes választók közül választottak (2/5 rész), a szakszerűség – pénzügyigazgató, államépítészeti hivatal főnöke, gazdasági felügyelő, tankerületi főigazgató, kir. tanfelügyelő, kir. állatorvos, OTI kerületi pénztár ügyvezetője, vármegyei számvevőség főnöke, a vármegye területén működő kir. erdőigazgatóság vezetője, és a vallásfelekezetek –, valamint az érdekképviseletek – ügyvédi, közjegyzői, mérnöki, orvosi, kereskedelmi- és iparkamarák, a vitézek képviselői – címén tagok (1/5 rész), választott örökös tagok és hivatalos állásuknál fogva tagok – alispán, főjegyző stb. – tették ki. Hatásköre a megye önkormányzati jogainak korlátozásával párhuzamosan szűkült.

A törvényhatósági bizottság közgyűlése mellé felállították a kisgyűlést, és ez meggyorsította az ügyintézkést. A kisgyűlés nemcsak a megszüntetett állandó választmány előkészítő feladatkörét vette át, hanem a közgyűlés jelentős első fokú és teljes fellebbviteli hatáskörét.

A közgyűlés és a kisgyűlés működése során ülési jegyzőkönyvek keletkeztek, ezek – ellentétben a feudális koriakkal – már nem tükrözik a megyei élet teljességét. Csak olyan ügyekre terjednek ki, amelyeket a törvény a köz- ill. kisgyűlés elé utalt. Iratok nem tartoznak hozzájuk, azok a

végrehajtó szerv, az alispán irattárában található. (A közgyűlési határozat általában megadja a kapcsolatos alispáni számot is.)

PML IV. 404. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Állandó Választmányának iratai 1877–1892. 0,04 ifm.

Az 1870. évi XLII. Tc. értelmében a törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé kerülő fontosabb ügyek előkészítésére állandó választmányt kellett alakítani, amelynek létszámát a törvényhatóság saját szabályrendelete állapította meg. PPSK vármegyében 90 tag volt, akiket a bizottsági tagok közül három évre választottak.

Kutatás: 1877–1892. évi iktatókönyvek maradtak fent. Ki kell emelnünk, hogy a választmány tevékenysége tükröződik a közgyűlési jegyzőkönyvekben és az alispáni iratokban.

PML IV. 405. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Igazoló Választmányának iratai 1883–1943. 10,09 ifm.

a) Választmányi ülési jegyzőkönyvek 1933–1935. 0,03 ifm.

b) Választási jegyzőkönyvek 1929–1939. 1,1 ifm.

c) Ügyviteli iratok 1883–1943. 4,66 ifm.

d) Választási névjegyzékek 1929–1934. 4,3 ifm.

Lásd: BéML IV. 403.

PML IV. 406. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Központi Választmányának iratai 1877–1944. 87,24 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1895–1936. 0,8 ifm.

b) Általános iratok 1888–1944. 36,42 ifm.

c) Képviselőválasztási névjegyzékek 1877–1944. 38,54 ifm.

d) Mellékbüntetések nyilvántartó lajstromai 1938–1944. 2,3 ifm.

e) Választási névjegyzékből töröltek nyilvántartása 1931. 0,18 ifm.

f) Ajánlási ívek, szavazási jegyzőkönyvek 1926–1935. 9 ifm.

Lásd: SL IV. B. 404.

PML IV. 407. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Állandó Bíró Választmányának iratai 1881–1917. 0,02 ifm.

Lásd: BéML IV. 404.

PML IV. 408. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjának iratai 1876–1944 (1949). 1121,1 ifm.

a) Bizalmas iratok 1890–1944. 2,75 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1876–1944. 1025,99 ifm.

c) Kihágási iratok 1884–1944. 32,52 ifm.

d) Útlevel iratok 1904–1944. 11,52 ifm.

e) Honosításról, magyar állampolgárság fenntartásáról, elvesztéséről vezetett nyilvántartó könyvek 1882–1944 (1949). 0,56 ifm.

f) Közellátási iratok 1940–1944. 27,98 ifm.

g) Országmozgósítási iratok 1940–1944 (1945). 1,58 ifm.

h) Elnöki légoltalmi iratok 1940–1944. 0,52 ifm.

i) Külön kezelt alispáni iratok 1944. 0,04 ifm.

- j) Mellékbüntetések nyilvántartása 1911–1944. 2,15 ifm.*
- k) Irodaigazgatói iratok 1917–1927. 0,4 ifm.*
- l) Házi telefonközponti iratok 1932–1944 (1947). 0,11 ifm.*
- m) Székházgondnoki Hivatal iratai (1887) 1905–1944. 8,16 ifm.*
- n) Mezőgazdasági Bizottság iratai (1893) 1895–1899 (1900). 0,3 ifm.*
- o) Mezőgazdasági Munkabizottság iratai 1916–1919. 3,09 ifm.*
- p) Takarmányozást Intéző Bizottság iratai 1917–1919. 0,45 ifm.*
- r) Fémátvételi Bizottság iratai 1915–1918. 0,11 ifm.*
- s) Műszaki Leszámoló Bizottság iratai 1919–1924. 0,26 ifm.*
- t) Lelkeszi Jövedelmek Összeírását Felülvizsgáló Bizottság iratai 1896–1898. 0,07 ifm.*
- u) Alispán évnegyedes jelentések gyűjteménye 1912–1944. 2,3 ifm.*
- v) Tanácsköztársaság Adatait Gyűjtő Országos Bizottság (TAGYOB) iratai 1919. 0,24 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 402. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés, majd a kisgyűlés határozatait, a kormány rendeleteit a vármegyei tisztikar hajtotta végre, amelynek feje az alispán volt. Az alispánt 6 évre, majd 1929. évi XXX. tc. szerint már 10 évi időtartamra választják: az 1942. évi XXII. tc. pedig – az összes megyei tisztii alkalmazottal együtt – belügyminiszteri kinevezés alá helyezte. Helyettese az egész korszakban a főjegyző.

Az alispán működése során keletkezett iratok közül legfontosabbak az általános közigazgatási iratok. Közöttük találhatunk közgyűlési iratokat, de a kormányrendeletek végrehajtása során keletkezettek is. Így a megye életére a legteljesebb forrás az általános iratok állaga. A nagyfokú selejtezések következtében azonban az 1914. előtti anyag csak hiányosan maradt fenn. Ezenkívül keletkeztek külön kezelt iratok. Így pl. külön iktatták a kényesebb természetű ügyeket (bizalmas iratok). Az alispán másodfokú kihágási hatóság is volt, e működés során keletkeztek a kihágási iratok. Az útlevel-kiállítási jogkörben születtek az útleveliratok. A különleges alispáni hatáskör hozta létre az I. világháború idején a Fémátvételi Bizottság anyagát, a II. világháború idején az országmozgósítási és közellátási iratokat stb. Meg kell még jegyezni, hogy a selejtezéseken túlmenően is keletkeztek hiányok az alispáni anyagban. A háborús idők viszontagságai stb. sok kárt okoztak. A munkásmozgalomra vonatkozó fontosabb iratokat az 1950-es években kiemelték és azóta a Párttörténeti Intézet Archívumában őrzik (eredeti helyükön őrzjegyek találhatóak). A leventeügyi iratok a Hadtörténelmi Intézet Levéltárába kerültek.

PML IV. 409. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tisztii főügyészenek iratai (1859) 1876–1944 (–1950), 24,53 ifm.

- a) Közigazgatási ügyek iratai 1876–1944 (1950). 16,1 ifm.*
- b) Kincstári ügyek iratai 1879–1921. 2,65 ifm.*
- c) Fegyelmi ügyek iratai 1900–1944 (1950). 1,4 ifm.*
- d) Tisztii főügyészek magán iratai (1859) 1890–1944 (1950). 4 ifm.*
- e) Kihágási ügyek 1915–1944. 0,28 ifm.*
- f) Jogszabályok, szabályrendeletek gyűjteménye 1878–1944 (1947). 0,1 ifm.*

PML IV. 410. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Árvaszékének iratai 1876–1944 (1964). 1 071,07 ifm.

- a) Tanácsülési jegyzőkönyvek 1876–1944. 3,17 ifm.*
- b) Elnöki iratok 1876–1944. 2,62 ifm.*
- c) Általános iratok 1876–1944 (1964). 1 024,58 ifm.*
- d) Árvaugyészi iratok 1877–1944 (1950). 23,14 ifm.*
- e) Árvapénztári iratok 1877–1944 (1949). 17,56 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 418. A vármegye törvényhatósága felsőfokon hivatalból gyámja és gondnoka a területén élő minden árvának és gondnokoltak. Az árvaszéknek egy elnöke és legalább két ülnöke

volt, tagjai ezenkívül a tisztügyész, a számvevő, egy jegyző és a közgyám. Az 1877. évi XX. tc. rendezte egységesen a gyámügyet. Az árvaszék szervezetileg megmaradt a törvényhatósági szervezetben, de vele szemben az alispán hatáskörét törvény korlátozta. Az árvaszék ezután az árvaszéki elnök közvetlen rendelkezése, felügyelete és ellenőrzése alatt álló szakhatóság lett, amely külön ügyviteli szabályzat alapján önállóan működött.

Irodalom:

Borbély Rita Katalin: Az első gyámügyi törvény megjelenése és hatása Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében. In: Tanulmányok Pest megye múltjából II. Budapest, 2007. 45–75. p.

PML IV. 411. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tiszti főorvosának iratai 1881–1944 (1949). 27,17 ifm.

a) *Általános iratok 1892–1944. 15 ifm.*

b) *Óvodaügyi iratok 1937–1944. 7,6 ifm.*

c) *Egészségvédelmi iratok 1941–1944. 2,43 ifm.*

d) *Vegyes nyilvántartókönyvek és statisztikák 1881–1944 (1949). 1,96 ifm.*

e) *Külön kezelt iratok 1936–1940. 0,18 ifm.*

Lásd: BÉML IV. 443. A tiszti főorvos, a megyei közegészségügy ellenőre. Tagja a közigazgatási bizottságnak is. Feladata volt figyelemmel kísérni az egészségügyi viszonyokat, javaslatokat tenni azok javítására, irányítani a fertőző betegségek elleni védekezést, az alkoholizmus, a csecsemőhalandóság és az egyke elleni küzdelmet, gondoskodni az ezt elősegítő intézmények szervezéséről. Gondoskodniuk kellett a hiányos táplálkozás, az egészségtelen lakások, a munkaártalmak megszüntetéséről. Felügyeltek az iskolák egészségügyi viszonyaira, a kórházakra, a közutakra, a gyógyszertárakra, az állami egészségvédelmi szervek személyzetére, és a magánorvosokra. A tiszti orvos nem gyógyíthatott, orvosi magánygyakorlatot nem folytathatott.

PML IV. 412. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Házipénztárának iratai (1875–) 1876–1902. 1,1 ifm.

PML IV. 413. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Számvevőségének iratai (1871) 1876–1944 (–1945). 45,9 ifm.

a) *Számvevőségi főnöki iratok 1878–1944. 0,12 ifm.*

b) *Általános iratok 1877–1944 (1945). 2,55 ifm.*

c) *Vármegyei, városi és községi költségvetések (1871) 1876–1943. 11,62 ifm.*

d) *Vármegye háztartásának számadásai 1876–1944. 12,07 ifm.*

e) *Alapok és alapítványok számadásai 1876–1944. 18,74 ifm.*

f) *Vegyes iratok 1877–1929. 0,8 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 404.

PML IV. 414. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági állatorvosának iratai 1903–1944. 8,6 ifm.

a) *Általános iratok 1930–1944. 8,45 ifm.*

b) *Vegyes nyilvántartások 1903–1941. 0,15 ifm.*

PML IV. 415. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Közigazgatási Bizottságának iratai 1876–1944. 343,69 ifm.

a) *Közzgyűlési jegyzőkönyvek 1876–1944. 1,2 ifm.*

b) *Általános iratok 1876–1944. 228,78 ifm.*

- c) *Gazdasági Albizottság iratai 1920–1944. 113,21 ifm.*
- d) *Erdészeti Albizottság iratai 1881–1908. 0,23 ifm.*
- e) *Gyámhatósági Fellebbviteli Küldöttség jegyzőkönyvei 1878–1944. 0,1 ifm.*
- f) *Fegyelmi Választmány jegyzőkönyvei 1876–1938. 0,05 ifm.*
- g) *Munkásügyi Albizottság jegyzőkönyvei 1898–1907. 0,02 ifm.*
- h) *Felszólamlási Albizottság jegyzőkönyvei 1898–1908. 0,1 ifm.*
- i) *Adóügyi Albizottság jegyzőkönyvei Ld. IV. 415-a. alatt 1937–1944.*
- j) *Kisajátítási Albizottság jegyzőkönyvei Ld. IV. 415-a. alatt 1937–1944.*
- k) *Közegészségügyi Albizottság jegyzőkönyvei Ld. IV. 415-a. alatt 1937–1944.*
- l) *Népoktatási Albizottság jegyzőkönyvei Ld. IV. 415-a. alatt 1937–1944.*
- m) *Út- és Vasúti Albizottság jegyzőkönyvei Ld. IV. 415-a. alatt 1937–1944.*

Lásd: BKMÖL IV. 420. A bizottságnak a törvény értelmében a főispán volt az elnöke, s rajta kívül még 20 tagja volt. A tagok közül 10-et a törvényhatósági bizottság közgyűlése választott. Hivatalból tagja volt 5 törvényhatósági tisztviselő – alispán, főjegyző, tiszti főügyész, árvaszéki elnök, tiszti főorvos – és 5 a törvényhatóság területén működő állami tisztviselő – kir. adófelügyelő, Államépítészeti Hivatal főnöke, kir. tanfelügyelő, kir. ügyész, posta- és távirdai kerületi igazgató. Az állami tisztviselő tagok közül a kir. adófelügyelőt az 1889. évi XXVIII. tc. alapján a pénzügyigazgató, a posta- és távirdai kerületi igazgatót az 1882. évi XX. tc. alapján a közgazdasági előadó, őt pedig az 1912. évi XXIII. tc. értelmében a vármegyei gazdasági felügyelőség vezetője váltotta fel. A bizottság hatásköre hármas: általános közigazgatási, szakigazgatási; fegyelmi és fellebbviteli.

A közigazgatási bizottság nem törvényhatósági szerv, hanem önálló hatóság. A kormányhoz intézett jelentéseit a közgyűlésnek is felterjeszti; a közigazgatási munka javítására, szabályrendeletek alkotására, határozatok hozatalára a közgyűlésnek tesz javaslatot. A közgyűlésnek felvilágosításokat tartozik adni, de annak határozatai ellen panaszt emelhet a belügyminiszternél. Részben teljes üléseket tart, havonta legalább egyszer; részben azonban már megalakulása óta albizottságokban is tevékenykedik, amelyek száma nő, hiszen a hatáskör bővül. Legkorábbi a fegyelmi választmány. Az 1870-es években alakult ki a gyámhatósági fellebbviteli küldöttség, az 1880-as évek elején az erdészeti albizottság, majd az 1890-es években a munkásügyi-, a felszólamlási albizottság stb. Az 1929. évi XXX. tc. a közigazgatási bizottságot is átszervezte. Fegyelmi eljárást rendelhet el az összes megyei, városi, községi tisztviselő ellen. Az elsőfokú intézkedési és másodfokú fellebbezési jogkört a közigazgatási bizottság albizottságai vették át.

A bizottság üléseiről jegyzőkönyvet vettek fel. A működés során keletkezett iratokat tárgyi csoportokba (kútfők) sorozva irattározták: 1902-től 14, 1929-től 10 kútfő volt. A kútfők tárgya a fentebb felsorolt albizottságok ügykörének megfelelően alakult. Az 1909–1932 közötti jegyzőkönyvek elvesztek. Az egyes albizottságoknak is keletkeztek iktatott iratai, de ezek közül csak az erdészeti albizottság 1881–1902 közötti iktató- és mutatókönyvei, a gazdasági albizottság 1919–1944 közötti iratai, valamint a gyám- és fellebbviteli küldöttség, a fegyelmi választmány, a munkásügyi- és a felszólamlási albizottság töredékes anyaga maradt fenn.

Irodalom:

A Népoktatási albizottság anyagához (1 állag): Egey Tibor: Az állami (törvényhatósági) népművelés PPSK vármegyei szervezete a két világháború között. In: Fejezetek Pest megye történetéből. Budapest, 1990. (Pest megye múltjából 7.) 457–501. p.

PML IV. 421. Abonyi járás főszolgabírójának iratai 1928–1943. 0,12 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 414.

PML IV. 422. Aszódi járás főszolgabírójának iratai 1912–1925. 27,68 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1912–1924. 0,62 ifm.*
- b) *Általános iratok 1912–1925. 26,68 ifm.*
- c) *Kihágási iratok 1912–1925. 0,38 ifm.*

PML IV. 423. Biai járás főszolgabírájának iratai 1884–1937. 67,94 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1903–1934. 0,84 ifm.*
- b) *Általános iratok 1889–1934. 59,97 ifm.*
- c) *Külön kezelt iratok 1884–1937. 3,38 ifm.*
- d) *Katonai iratok 1896–1919. 1,25 ifm.*
- e) *Munkakönyvek 1891–1931. 2,5 ifm.*

PML IV. 424. Budakörnyéki járás főszolgabírájának iratai (1922) 1935–1944 (1945). 87,11 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1935–1944. 0,69 ifm.*
- b) *Közigazgatási iratok (1934) 1935–1944 (-1945). 77,17 ifm.*
- c) *Kihágási iratok 1935–1942. 3,92 ifm.*
- d) *Katonai iratok (Állítási lajstromok) (1934) 1935–1944. 0,8 ifm.*
- e) *Külön kezelt iratok (1922) 1935–1944. 2,89 ifm.*
- f) *Közellátási iratok 1942–1944. 1,24 ifm.*
- g) *Országmozgósítási iratok (1934) 1935–1944. 0,4 ifm.*

PML IV. 425. Budakörnyéki járás tisztiorvosának iratai 1938–1940. 0,02 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 406.

PML IV. 426. Budakörnyéki járás állatorvosának iratai 1935–1943. 0,78 ifm.

PML IV. 427. Gödöllői járás főszolgabírájának iratai 1885–1944 (1949). 114,89 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1897–1938. 0,33 ifm.*
- b) *Általános iratok 1898–1944. 83,04 ifm.*
- c) *Külön kezelt iratok 1885–1944 (1949). 14,66 ifm.*
- d) *Katonai iratok 1899–1944. 4,62 ifm.*
- e) *Pénzügyi iratok 1897–1942. 4,56 ifm.*
- f) *Kihágási iratok 1890–1943. 7,58 ifm.*
- g) *Testnevelési Bizottság iratai 1920–1924. 0,1 ifm.*

PML IV. 428. Gödöllői járás tisztiorvosának iratai 1893–1944 (1953). 0,95 ifm.

PML IV. 429. Gyömrői járás főszolgabírájának iratai 1913–1944 (1950). 16,58 ifm.

- a) *Általános iratok 1913–1925. 15,22 ifm.*
- b) *Kihágási iratok 1914–1925. 1,05 ifm.*
- c) *Külön kezelt iratok 1926–1944 (1950). 0,31 ifm.*

PML IV. 435. Monori járás főszolgabírájának iratai 1898–1930. 40,88 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1914–1925. 0,1 ifm.*
- b) *Közigazgatási iratok 1898–1925. 35,59 ifm.*

- c) *Kihágási iratok 1899–1925. 2,56 ifm.*
- d) *Katonai iratok 1898–1918. 0,84 ifm.*
- e) *Külön kezelt iratok 1899–1930. 1,79 ifm.*

PML IV. 436. Nagykátai járás főszolgabírójának iratai 1900–1944. 15,98 ifm.

- a) *Általános iratok 1907–1927. 15,19 ifm.*
- b) *Kihágási iratok 1908–1927. 0,42 ifm.*
- c) *Állítási lajstromok 1900–1944. 0,37 ifm.*

PML IV. 437. Pesti alsó járás főszolgabírójának iratai 1877–1878. 0,08 ifm.

PML IV. 438. Pesti felső járás főszolgabírójának iratai 1877–1897. 1,92 ifm.

- a) *Általános iratok 1877–1897. 1,53 ifm.*
- b) *Állítási lajstromok 1878–1896. 0,39 ifm.*

PML IV. 439. Pesti közép járás főszolgabírójának iratai 1878. 0,03 ifm.

PML IV. 440. Pilisi alsó járás főszolgabírójának iratai 1879–1897. 0,87 ifm.

- a) *Általános iratok 1879–1896. 0,22 ifm.*
- b) *Iparlajstromok 1884–1897. 0,03 ifm.*
- c) *Állítási lajstromok 1887–1897. 0,62 ifm.*

PML IV. 441. Pilisi felső járás főszolgabírójának iratai 1876–1897 (1904). 1,46 ifm.

- a) *Általános iratok 1876–1896. 0,86 ifm.*
- b) *Iparügyi iratok 1886–1896. 0,48 ifm.*
- c) *Katonai iratok 1878–1897 (1904). 0,12 ifm.*

PML IV. 442. Pomázi járás főszolgabírójának iratai (1868) 1875–1940 (1951). 106,24 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1906–1927. 0,6 ifm.*
- b) *Közigazgatási iratok 1898–1940. 86,47 ifm.*
- c) *Választási iratok 1906–1939. 0,5 ifm.*
- d) *Katonai iratok 1895–1940 (1942). 2,66 ifm.*
- e) *Iparügyek 1884–1940 (1950). 10,56 ifm.*
- f) *Kihágási ügyek 1902–1940 (1941). 4,28 ifm.*
- g) *Pénz- és adóügyi iratok 1897–1940 (1950). 0,8 ifm.*
- h) *Vegyes nyilvántartások 1894–1940 (1951). 0,27 ifm.*
- i) *Szabályrendeletek gyűjteménye (1868) 1875–1933. 0,1 ifm.*

PML IV. 443. Pomázi járás tisztiorvosának iratai 1905–1926. 0,33 ifm.

PML IV. 444. Pomázi járás állatorvosának iratai 1902–1917. 0,3 ifm.

PML IV. 445. Ráckevei járás főszolgabírójának iratai 1904–1944. 0,85 ifm.

PML IV. 446. Szentendrei járás főszolgabírájának iratai (1937) 1941–1944 (1950). 15,71 ifm.

a) Általános iratok (1937) 1941–1944 (1950). 14,24 ifm.

b) Kihágási iratok (1938) 1941–1944. 1,2 ifm.

c) Katonai iratok 1941–1944. 0,27 ifm.

PML IV. 447. Váci alsó járás főszolgabírájának iratai 1876–1896. 1,16 ifm.

a) Elnöki iratok 1892–1896. 0,13 ifm.

b) Általános iratok 1876–1896. 0,73 ifm.

c) Sorozási iratok 1878–1896. 0,3 ifm.

PML IV. 448. Váci felső járás főszolgabírájának iratai (1872) 1876–1897. 19,81 ifm.

a) Elnöki iratok 1895–1897. 0,1 ifm.

b) Általános iratok 1876–1897. 18,45 ifm.

c) Kihágási iratok 1880–1897. 0,22 ifm.

d) Iparügyi iratok (1872) 1876–1896. 0,1 ifm.

e) Katonai iratok 1879–1897. 0,12 ifm.

f) Pénzügyi iratok 1888–1896. 0,82 ifm.

PML IV. 449. Váci járás főszolgabírájának iratai (1884) 1898–1944 (1947). 77,3 ifm.

a) Elnöki iratok 1898–1944. 0,1 ifm.

b) Általános iratok (1884) 1898–1944. 70,25 ifm.

c) Kihágási iratok 1898–1929. 1,94 ifm.

d) Katonai iratok 1898–1944. 3,53 ifm.

e) Adóügyi iratok 1898–1902. 0,6 ifm.

f) Bűnügyi iratok 1900–1902. 0,11 ifm.

g) Anyakönyvi iratok 1898–1902. 0,22 ifm.

h) Iparügyi iratok (1884) 1898–1944 (1947). 0,45 ifm.

i) Pénzügyi iratok 1902–1903. 0,1 ifm.

PML IV. 450. Váci járás állatorvosának iratai 1906–1911. 0,23 ifm.

PML IV. 451. Váci járás és Vác megyei város m. kir. tisztiorvosának iratai 1930–1944 (1948). 0,1 ifm.

PML IV. 452. Szobi járás főszolgabírájának iratai 1921–1943. 0,1 ifm.

PML IV. 453. Szentendrei járás tisztiorvosának iratai 1942–1944. 0,1 ifm.

PML IV. 454. Biai járás tisztiorvosának iratai 1929–1932. 0,22 ifm.

PML IV. 455. Biai járás állatorvosának iratai 1929–1930. 0,22 ifm.

PML IV. 471. Karay Kálmán szolgabíró után maradt iratok 1936. 0,1 ifm.

PML IV. 472. Karay-Kraker Kálmán főispán után maradt iratok 1935. 0,1 ifm.

PML IV. 473. Ney Géza vármegyei főjegyző után maradt iratok 1933–1937. 0,1 ifm.

PML IV. 474. Sági József alispán után maradt iratok 1944. 0,1 ifm.

PML IV. 475. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Levéltárának iratai (1840) 1876–1944 (1964) 5,78 ifm.

a) Ügyviteli iratok (1840) 1877–1944 (1951). 1,8 ifm.

b) Levéltárnak közvetlenül megküldött iratok 1876–1944 (1945). 0,66 ifm.

c) Kőszeghy Sándor főlevéltárnok iratai 1896–1918. 0,44 ifm.

d) Bilkei Gorzó János levéltáros iratai 1926–1937. 0,66 ifm.

e) Bilkei Gorzó Bertalan vármegyei főlevéltárnok hátrahagyott iratai 1876–1944. 0,22 ifm.

f) Rexa Dezső vármegyei főlevéltárnok hátrahagyott iratai 1919–1937 (1964). 2 ifm.

PML IV. 476. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, továbbá a városok és községek szabályrendeleteinek levéltári gyűjteménye (1869) 1872–1944 (1950). 5,7 ifm.

PML IV. 477. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye egyesületi alapszabályainak levéltári gyűjteménye 1888–1944 (1950). 6,22 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 416. Pest vm. területén lévő községekben és városokban működött egyesületek alapszabályai. A fond nem kizárólag alapszabályokat tartalmaz, hanem az egyesületek életében történt mindenféle változásokról hozott határozatok másolatait is (névváltoztatás, alapszabály-módosítás, egyesület megszűnése). Kutatás: mutató segítségével települések szerint lehetséges.

PML IV. 478. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei tisztviselők nyilvántartásainak levéltári gyűjteménye 1883–1944 (1947). 0,91 ifm.

A vármegyei és községi alkalmazottak törzskönyvi lapjai az alkalmaztatásra vonatkozó összes személyes adatokkal.

PML IV. 479. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei alapítványokra vonatkozó iratok levéltári gyűjteménye 1891–1943. 0,28 ifm.

Az alapítványok feletti felügyelet az 1715. évi LXXIV., az 1723. évi LXX. és az 1790. évi XXIII. tc.-kből következő felségjog volt. A felügyeletet módját azonban írott jogszabály nem, csak kialakult gyakorlat szabályozta. A különböző alapítványi ügyeket tárgyalta az illető községi képviselőtestület és a megyei közgyűlés is, az alapítólevelet, annak módosítását pedig jellegüktől függően a Vallás és Közoktatásügyi vagy a Belügyminiszter hagyta jóvá. A levéltárban az egyes alapítványok folyamatos sorszámot kaptak és betűrendes mutatót vezettek róluk.

PML IV. 480. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei községi legelőbirtokosságok legeltetési társulatai alapszabályainak és névjegyzékeinek levéltári gyűjteménye 1926–1944 (1947). 0,64 ifm.

Az osztatlan közös legelőkről szóló 1913. évi X. tc. rendelte el, hogy az osztatlan közös legelőkben részes felek a közösségből folyó ügyek vitelére kötelesek társulattá alakulni. A rendelkezés hatálya alá estek a volt úrbéresek és a közbirtokosságok közös legelői, a tagosítás során osztatlan közös tulajdonul kihalított legelők stb. A legeltetési társulatok tagjainak névjegyzékét és alapszabályait a társulatok alakuló közgyűlései fogadták el, ahol a megyei közigazgatási bizottság – 1930-tól: gazdasági albizottság – kiküldöttje elnökölt. A közgyűlésen elfogadott alapszabályokat a bizottság felterjesztésére, a földművelésügyi miniszter, a tagok névjegyzékét a közigazgatási bizottság, albizottság – hagyta jóvá. A jóváhagyott alapszabályok és névjegyzékek példányát megkapta: a társulat, a községi elöljáróság, telekkönyvi hatóság és a közigazgatási bizottság.

A gyűjtemény egykorúan alakult ki: a közigazgatási bizottság saját példányát megőrzésre áttette a törvényhatóság levéltárához. Az alapszabályról a levéltárban mutatót vezettek.

PML IV. 481. Törvényhatósági közutak törzskönyveinek levéltári gyűjteménye 1897–1942. 2,5 ifm.

A Pest vm. területén lévő közutak állapotáról felvett nyilvántartások, műleírások, helyszínrajzok, törzskönyvek és hitelesítő jegyzőkönyvek. Ezenfelül az 1929–1947. évi közúti költségelőirányzatok a közdüloutak és utak építkezési, kezelési és fenntartási kiadásairól, ill. az érintett kiadások fedezésére szükséges bevételekről. A költségvetés ellen fellebbezést benyújtott városok és községek vonatkozó iratai is itt találhatóak. Végül külön kimutatások pl. a megyei úthálózatról, annak változásairól, a vicinális hálózatról, valamint közúti hálózati térképek. A fontsterling kölcsönből épített utak nyilvántartásai: helyszínrajzok, szerződések, költségvetések, végeljárások és felülvizsgálati jegyzőkönyvek.

PML IV. 482. Pest-Pilis-Solt és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye felekezeti anyakönyvi másodpéldányainak levéltári gyűjteménye (1800) 1828–1895. 49,65 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 412. A fondban találhatóak a Pest vm. területén az állami anyakönyvvezetés bevezetése előtt az egyes felekezeteknél vezetett anyakönyvek másodpéldányai, községenként csoportosítva, alfabetikus rendben. Az egyes községeken belül a felekezetek sorrendje: r. kat., református, ág. ev., gör. kel., izraelita. A felekezeteken belül születési, házassági, halálozási anyakönyveket találunk.

PML IV. 701. Bars és Hont k. e. e. vármegyék alispánjainak (az Ipolysági- és a Szobi járás Magyarországhoz tartozó községeire vonatkozó) iratai 1939–1944. 4,4 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 402. A trianoni béke után a csonkán maradt Nógrád és Hont vármegyéket az 1923. évi XXXV. tc. ideiglenesen Nógrád és Hont k. e. e. vm. néven egyesítette. Az 1938. november 2-i első bécsi döntés következtében Csehszlovákiából visszakérült részekkel együtt alakították ki Bars és Hont k. e. e. vármegyét (1938. évi XXXIV. tc.; 9330/1938. ME sz. rendelet). Az 1945. január 20-i moszkvai fegyverszünet után a törvényhatóságot megszüntették, a megmaradt honti részeket a 4330/1945. ME sz. rendelet ismét Nógrádhoz csatolta (Nógrád- Hont vm.), majd azokat az 1949. évi 4343 MT sz. rendelet alapján végrehajtott területrendezés Pest megyéhez sorolta be.

A fondban a volt szobi járás és a volt ipolysági járás néhány községére vonatkozó alispáni és közigazgatási bizottsági iratok találhatóak. Az 1939–1944 között létező Bars és Hont vármegye

levéltárából a csehszlovák–magyar iratcsere egyezmény alapján a levéltár őrzi az alispánnak a volt Ipolysági és Szobi járás Magyarországhoz tartozó tizennégy községére vonatkozó iratait. Az anyag tárgyilag van rendezve.

PML IV. 702. Bars és Hont k. e. e. vármegyék Közigazgatási Bizottságának iratai 1939–1944. 0,5 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 420.

PML IV. 801. Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék községi szabályrendeleteinek levéltári gyűjteménye (Szobi és Vámosmikolai járás) 1924–1937. 0,26 ifm.

PML IV. 802. Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék egyesületi alapszabályainak levéltári gyűjteménye (Szobi és Vámosmikolai járás) (1888) 1925–1938 (1943). 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 416.

V. MEZŐVÁROSOK, RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROSOK, KÖZSÉGEK

Községek

Lásd: BKMÖL V. A községek nagy részének csak a 19. század végétől maradtak fenn iratai, csak elvétve fordul elő korábbi időkre visszanyúló anyag.

PML V. 1013. Bia Nagyközség iratai 1893–1949. 4,46 ifm.

Bia 1910-ben járási székhely volt, ami mutatja jelentőségét. Ekkor magyar és németajkúak lakták, bár a legtöbben közülük magyar nemzetiségűek és római katolikus vallásúak voltak. A római katolikus plébánia már 1775-ben fennállt. A németek aránya 10,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint. A közigazgatási iratokhoz 1917–1942-ig és 1947–1949-ig rendelkezünk mutatókönyvekkel.

PML V. 1014. Budajenői Körjegyzőség iratai (Budajenő és Telki) 1852–1950. 5,06 ifm.

Budajenő az 1910-es megyei monográfia szerint 973 római katolikus vallású német lakossal rendelkezett. Az egyik legrégebbi község a megyében. Már a tatárjárás előtt létezett, a telki apátság pusztája volt. Betelepítése 1703-ban kezdődött, de a szabadságharc félbeszakította; 1708-ban már voltak itt német telepesek. A szatmári béke után német birodalmi szászok és a frankok kerületéből sokan telepedtek le. Az 1739-es kolerajárvány miatt nagyobb részük azonban elpusztult. Ezt követően az apátság új telepeseket hozatott. A németek aránya 89,2% volt az 1941-es népszámlálás adatai szerint. A közigazgatási iratokhoz 1945, 1946, 1949-ből vannak mutatóink. Találunk az anyagban ún. „A” névjegyzék lajstromot az országgyűlési képviselő választókerületben a választásra jogosultakról (1942), de a fondban megtaláljuk a községi választók névjegyzékét (1944) is.

Telkinek 1910-ben 301 lakosa volt, valamennyien németek és római katolikusok. Ősrégi helység, a Szent István tiszteletére emelt bencés apátságát 1198-ban alapították. A németek aránya 90,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint. Említendő a levéltári anyagból az „A” névjegyzék lajstrom az országgyűlési képviselő választókerületben a választásra jogosultakról (1943).

PML V. 1015. Budakalász Nagyközség iratai 1854–1950 (1958). 9,75 ifm.

Dunamenti település. Az 1910-ben megjelent vármegyei monográfia nagyobbbrészt római katolikus vallású németekről és szerbekről emlékezik meg. Plébániája már 1332/33-ban fennállott. A németek aránya 43,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

A közigazgatási iratokhoz mutatókönyvek állnak rendelkezésre 1926–1944-ig és az 1945, 1946, 1949. évekből. Kiemelendő még a Választási névjegyzék (1949) és a sváb kitelepítések iratai (1946–1948).

PML V. 1016. Budakeszi Nagyközség iratai 1779–1950. 11,02 ifm.

A településnek 1910-ben 4900 német ajkú lakosa volt. Plébániája 1332-33-ban már létezett. Egyik részét, Alkeszöt, 1698 táján németekkel népesítették be, Felkesző pedig teljesen elpusztult. A németek aránya 63,3% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Közigazgatási mutató 1941-ből és 1949-ből áll rendelkezésre.

PML V. 1017. Budaörs Nagyközség iratai 1780–1950. 9,1 ifm.

Az I. világháború előtt, 1910-ben 7200, főleg róm. katolikus vallású német ajkú lakosa volt a településnek. A szatmári béke után telepedtek le itt németek. Arányuk 86,1% volt az 1941-es népszámlálás szerint. Forrásadottságai miatt kiemelendő a Községi választói névjegyzék (1914), a Névváltoztatási nyilvántartás (1936–1941) és a közigazgatási mutatókönyvek (1946, 1949).

PML V. 1019. Ceglédbercel Nagyközség iratai (1804) 1903–1950 (1961). 6,69 ifm.

Cegléd melletti kis település, amelynek 1910-ben 2925, főleg római katolikus német lakosa volt. II. József 1785–1787 között hannoveri németeket telepített ide, a kolerajárvány azonban nagy részüket elpusztította, a többiek pedig visszamentek Németországba. Soroksárról, Adonyból, Solymárról újabb németek, Úriból Ceglédre pedig magyarok telepedtek ekkor ide. A helyi káplánságot 1787-ben alapították. A németek aránya 32,7% volt az 1941-es népszámlálás szerint. Kiemeljük anyagából a Népösszeírást (1804), valamint a közigazgatási iktatott iratok kutatását segítő mutatókönyveket (1941, 1942, 1945–1949).

PML V. 1026. Diósd Nagyközség iratai 1910–1950 (1951). 5,22 ifm.

A németek aránya 13,7% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

A közigazgatási iratok kutatását mutatókönyv segíti az 1947–1949. évekből.

PML V. 1029. Dunabogdány Nagyközség iratai 1817–1950. 6,76 ifm.

Dunabogdány 1910-ben 3463 lakossal rendelkezett, akik közül 2444 német ajkú volt. A 18. század elején németekkel gyarapodott a település. A római katolikus plébánia 1721-ben alakult meg. A németek aránya 78,3% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatókönyv az 1937, 1939, 1946, 1948, 1949. évekből van a közigazgatási iratokhoz.

PML V. 1030. Dunaharaszti Nagyközség iratai 1866–1949. 7,99 ifm.

Dunaharaszti a soroksári Dunaág melletti település. 1910-ben 3000 lakosa volt, főleg római katolikusok és elsősorban németek. Közvetlenül a szatmári béke után németek telepedtek le a helységben. Arányuk 8,4% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatók az 1946–1948. évi közigazgatási iratokhoz állnak rendelkezésre.

PML V. 1051. Iklad Nagyközség iratai 1906–1950. 1,72 ifm.

Galga-völgyi település. 985 német ajkú lakosa volt 1910-ben, akik ág. ev. hitvallásúak voltak. 1757 táján Ráday Pál telepítette be újra Stájerországból és Würtenbergből behívott evangélikus németekkel, akiknek temploma a 18. század végén épült. A németek aránya 35% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1076. Nagybörzsönyi Körjegyzőség iratai 1912–1950 (1951). 2,44 ifm.

A németek aránya 44% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1078. Nagykovácsi Nagyközség iratai 1896–1949. 7,56 ifm.

A lakosság 1910-ben 2400 német ajkú, római katolikus polgárt jelentett. A 17. század végén Hessenből és Würtenbergből jöttek ide mintegy 36 kocsin. A németek aránya 86,4% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatók a közigazgatási anyaghoz: 1918, 1920, 1924, 1928, 1937, 1939–1941. évekből vannak.

PML V. 1079. Nagymaros Nagyközség iratai (1818–1950) –1956. 31,76 ifm.

A németek aránya 38,8% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1090. Perbál Nagyközség iratai 1911–1950 (1951). 2,76 ifm.

A megyei monográfia szerint 1910-ben 2014 lakosa volt, német és szlovák ajkúak, római katolikusok. A római katolikus plébániát 1753-ban állították helyre. A németek aránya 83,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatókönyv 1947–1949-ig van a közigazgatási iratokhoz.

PML V. 1095. Pilisborosjenő Nagyközség iratai 1805–1949. 20,01 ifm.

Pilisborosjenőnek 1910-ben 1600 lakosa volt, akik erősen magyarosodó németek és római katolikusok voltak. A település a török után benépesült, 1720-ban 32 adóköteles háztartást írtak össze. Ekkor lakói csak németek voltak. A római katolikus templom 1698-ban épült. A németek aránya 82,7% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatókönyvek az 1903–1925, 1927–1944, 1946–1949. évi közigazgatási iratokhoz vannak.

PML V. 1096. Piliscsaba Nagyközség iratai 1886–1949. 0,41 ifm.

Piliscsaba lakosainak száma 1910-ben 2347 volt, akik német- és szlovák ajkúak, ill. római katolikusok voltak. A római katolikus plébániát 1711-ben alapították. A németek aránya 50,9% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1098. Pilisszentiván Nagyközség iratai 1913–1950. 2 ifm.

Pilisszentivánnak 1910-ben 3397 lakosa volt, akik főleg német ajkúak voltak, és szinte mindenki római katolikus volt közülük. A római katolikus templom 1780-ban épült fel. A németek aránya 72,4% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1101. Pilisvörösvár Nagyközség iratai 1854–1950. 7,71 ifm.

Lakosainak száma 5185 1910-ben, akik nagyrészt németek, és 200 fő kivételével katolikusok voltak. 1720-ban 69 háztartást írtak itt össze, ekkor lakosai még mind németek voltak. A németek aránya 58,6% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutató 1940–1942, 1944, 1945–1949. évi iktatott közigazgatási iratokhoz van.

PML V. 1103. Pomáz Nagyközség iratai 1895–1950 (1952). 7,63 ifm.

Pomáz járási székhely volt a századfordulón. Lakóinak a száma 1910-ben 4500, akik nagyrészt németek és szerbek. Uralkodó vallás a római katolikus volt ekkor. A németek aránya 21,7% volt az 1941-es népszámlálás szerint. A gazdag levéltári anyagából a következőket emeljük ki: Ki- és áttelepítéssel kapcsolatos iratok, Csehszlovákiából áttelepítettek vonatkozó iratok (1949), Községi kitelepítettekkel (németek) kapcsolatos iratok (1946), Német kitelepítettek névjegyzéke (1948), Német kitelepítettek ház ingatlanai (1946), Kitelepítettek házingatlanainak leltárai (1948–1949), Kitelepítettek üzlet és műhelyleltárai (1949), Kitelepítettek ingóleltárai (1949). Mutatókönyv az 1945. évi közigazgatási iratokhoz áll rendelkezésre.

PML V. 1109. Solymár Nagyközség iratai 1834–1949. 5,75 ifm.

Solymár lakosainak száma 1910-ben 2461 volt, akik németek és római katolikus vallásúak voltak. Az összeírásokban 1715-ben 16, 1720-ban 47 adóköteles német háztartást jegyeztek fel. A római katolikus plébánia 1716-ban alakult. A németek aránya 59,7% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

A levéltári anyagból kiemelendő a Kitelepítettek névjegyzéke. Mutatókönyv az 1946. évi közigazgatási iratokhoz áll rendelkezésre.

PML V. 1115. Szigetbecse Nagyközség iratai 1945–1950. 1,2 ifm.

A Csepel-szigeten található település. Szigetbecsének 1910-ben 900 lakosa volt, akik németek és római katolikusok voltak. 1711 táján Ausztriából és Stájerországból németek vándoroltak ide, és az addig itt lakó rácok Lórévra költöztek át. 1720-ban 5 magyar és 16 német adóköteles háztartást írtak össze. A németek aránya 77,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatókönyv az 1945–1949. évi közigazgatási iratokhoz található.

PML V. 1116. Szigetcsép Nagyközség iratai 1946–1950. 1,32 ifm.

A Csepel-szigeten lévő település. 1910-ben lakosainak száma 1500 volt, akik németek és szerbek, római katolikus és görögkeleti vallásúak voltak. A németek aránya 63,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1118. Szigetszentmárton Nagyközség iratai 1877–1950. 0,13 ifm.

Szigetszentmárton a Csepel-szigeten található település, amelynek 1910-ben 1182 lakosa volt. Ők valamennyien németek és római katolikusok voltak. A rácok kipusztulása után Mária Terézia

bajorokat telepített ide. 1720-ban egy magyar, 10 német, és 2 tót adóköteles háztartást írtak össze a településen. A németek aránya 78,9% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1120. Szigetújfalu Nagyközség iratai 1887–1950. 0,46 ifm.

Szigetújfalu a Csepel-szigeten található. A lakosok száma 1910-ben 1566 volt, akik mind németek és római katolikusok voltak. 1720-ban 22 német és 3 szlovák háztartást írtak itt össze. A németek aránya 83,1% volt az 1941-es népszámlálás szerint. A római katolikus plébániát 1742-ben alapították. Mutatókönyv az 1949. évi közigazgatási iratok kutatását segíti.

PML V. 1127. Taksony Nagyközség iratai 1881–1950. 0,68 ifm.

A település a soroksári Dunaág balpartján található. Taksonynak a 2952 lakosa volt 1910-ben, magyarok, németek, ill. római katolikusok. 1711-ben telepítették be újból, lakosai württembergi svábok voltak, de elbocsátott katonák is költöztek ide. 1715-ben 20 adóköteles német háztartást írtak össze. A plébánia 1730-ban már fennállott. A németek aránya 34,1% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

PML V. 1141. Torbágy Nagyközség iratai 1883–1950. 3,74 ifm.

1910-ben 1508 német lakosa volt, akik római katolikusok voltak. 1720-ban 32 adóköteles háztartása volt, amelyek közül csak három volt a magyar. A római katolikus plébániáról 1716-ban történik először említés. A németek aránya 69,9% volt az 1941-es népszámlálás szerint. Mutatókönyv az 1943, 1944–1947, 1949. évi iktatott közigazgatási iratok kutatását segíti.

PML V. 1144. Törökbálint Nagyközség iratai 1814–1950. 26,33 ifm.

A németek aránya 54% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Törökbálintnak van Pest megyében az egyik leggazdagabb települési anyaga, amely a feudális korig nyúlik vissza. Érdemes kiemelni a „Protocollum currentale”-t (hirdetmények jegyzőkönyve), amely 1 kötet, évköre 1824–1825, s a hagyatéki leltárakat, amely 1 doboz terjedelmű és az 1829–1847-ig terjedő időszakot öleli fel. Az adókezelési és tulajdonnyilvántartási iratokat (A, d), például a „Hadi, házi adókönyv” (1814–1847) szintén megemlítjük, a „Hadi, házi adókönyv” (1845–1846) szintén jelentős forrásértékkel bír. Kiemelendő még a „Körlevelek jegyzőkönyve” (Anschriftliche Verordnungen) (1855–1857), amely 1 kötet (B, a). Szintén jelentős értéket képviselnek a községi vagyonleltárak (1857–1871), amely egy doboznyi anyag (B, a), és a katonai összeírások (1849–1862), amely szintén 1 doboz terjedelmű (B, b).

Mutatókönyvek a következő évi közigazgatási iratokhoz vannak: 1874, 1880–1882, 1886, 1888, 1889, 1890, 1894, 1895–1899, 1905, 1906, 1910, 1913, 1914–1935, 1938, 1940–1944, és 1945–1949. Kiemeljük még a rendkívül gazdag anyagból: Különjegyzék a nemzetgyűlési választók névjegyzékébe fel nem vett személyekről, Választási jegyzőkönyvek (országgyűlési) 1945, 1947; Választási névjegyzékek (tanácsi) 1950; „Telepítési ügyek” (névjegyzék) 1947; Sváb pótmunka 1949.

PML V. 1160. Vecsés Nagyközség iratai 1900–1950. 6,3 ifm.

A főváros közelében fekvő település, 1910-ben 7000 lakossal. Grassalkovics Antal herceg telepítette be a török után 1791–1792-ben. A plébánia 1797-ben alakult. A németek aránya 18,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatók az 1945–1949. évi közigazgatási iratokhoz találhatók.

PML V. 1163. Visegrád Nagyközség iratai 1867–1949 (1954). 7,72 ifm.

Dunamenti település. 1910-ben 2000 német és magyar ajkú lakossal, akik főleg római katolikusok voltak. A településen 1720-ban 8 magyar, 26 német és 6 szlovák háztartás volt. A németek aránya 20,1% volt az 1941-es népszámlálás szerint.

Mutatókönyvek az 1900–1916, 1918–1926, 1928, 1930–1939, 1941–1949. évi iktatott közigazgatási iratokhoz vannak.

PML V. 1164. Zsámbék Nagyközség iratai 1884–1950. 2,85 ifm.

4000, főleg német, római katolikus lakossal 1910-ben. 1720-ban 61 magyar, 37 német és 10 szlovák háztartást írtak össze a településen. A németek aránya 80,6% volt az 1941-es népszámlálás szerint. Mutatókönyv az 1945, 1946, 1949. évi közigazgatási iratokhoz található.

PML V. 1166. Csobánka Nagyközség iratai 1911–1950. 2,77 ifm.

Csobánka 1910-ben 1739, főleg német ajkú lakossal bírt. A római katolikus templom 1842-ben épült. A németek aránya 70,2% volt az 1941-es népszámlálás szerint. Forrásértékük miatt kiemelendők a levéltári anyagból a választási iratok, névjegyzékek, számlalólapok (1947, 1949). Mutatókönyvek az 1933, 1948, 1949. évi iktatott, közigazgatási iratok kutatását segítik.

PML V. 1201. Városi adókönyvek levéltári gyűjteménye XIX. század–1944. 19,2 ifm.

PML V. 1202. Pest megyei községi adókönyvek levéltári gyűjteménye 1846–1950 (1951). 15,39 ifm.

PML V. 1202. Pest megyei községi adókönyvek levéltári gyűjteménye XIX. sz. –1950.

IV. Bia 1945–1948. 0,4 ifm.; V. Budajenő 1890–1946. 0,24 ifm.; VI. Budakalász 1945. 0,05 ifm.; VII. Budakeszi 1854–1946. 1,85 ifm.; VIII. Budaórs 1924. 0,05 ifm.; IX. Ceglédbercel 1941–1948. 0,65 ifm.; XIII. Diósd 1938–1948. 0,55 ifm.; XVI. Dunabogdány 1941–1945. 0,16 ifm.; XXVIII. Nagykovácsi 1930–1945. 0,35 ifm.; XXIX. Nagymaros 1900–1944. 0,97 ifm.; XXXIV. Pilisborosjenő 1846–1944. 2,25 ifm.; XXXV. Pilisvörösvár 1887–1945. 0,15 ifm.; XXXVI. Pilisszentiván 1881–1948. 0,92 ifm.; XLIV. Vecsés 1931–1944. ifm.; XLV. Visegrád 1941–1951. 0,7 ifm.; XL. Telki 1885–1891. 0,12 ifm.; XLI. Torbágy 1947–1948. 0,11.; XLII. Törökbálint 1854–1943. 2,2 ifm.

PML V. 1203. Pest megyei községi telekkönyvek levéltári gyűjteménye 1909–1948. 2,55 ifm.

Irodalom:

Petróci Sándor: Pest megye újjátelepülése 1711–1760. In: Pest megye múltjából. Budapest, 1965. 95–155. p.

Horváth Lajos: Községi közigazgatás Pest megyében a XVII– XVIII. században. Fejezetek Pest megye történetéből. Budapest, 1990. (Pest megye múltjából 7.) 137–199. p.

Pest-Pilis-Solt vármegye a Rákóczi-korban. I–II. Közread.: Bánkúti Imre. Pest Megye Monográfia Alapítvány. Budapest, 1996. Helynévmutatóval, személynévmutatóval.

Pest-Pilis-Solt vármegye 1728. évi regnicolaris összeírása. I–II. kötet. Budapest, 1997. Pest Megyei Levéltár. Feldolgozza és az előszót írta: Borosy András. A települések szerinti rendben.

Pest-Pilis-Solt megye XVI–XVII. századi dica- és dézsmajegyzékei. Közread.: Szakály Ferenc. Budapest, 1995. Pest Megye Monográfia Alapítvány. Településmutatóval.

VI. AZ ÁLLAMIGAZGATÁS TERÜLETI SZERVEI

Több mint száz fond tartozik ide. A többségében állami szakszerveket hat csoportba sorolták: belügyi igazgatás és rendészet, pénzügyi szakszervek, földművelésügyi szakszervek, kereskedelem- és közlekedésügyi szakszervek, az oktatásügyi igazgatás szakszervei és végül az egyéb szakigazgatási szervek.

PML VI. 3. Magyar Kir. Rendőrség Váci Kapitányságának iratai 1942–1944. 1,92 ifm.

Lásd: BFL VI. Rendészeti szervek.

PML VI. 4. Pest Megyei Tűzrendészeti Felügyelőség iratai 1890–1947. 4,21 ifm.

a) Iratok 1890–1947. 4,01 ifm.

b) A tűzrendészeti felügyelő helyettesének iratai 1931–1942. 0,2 ifm.

PML VI. 101. Budapestvidéki M. Kir. Pénzügyigazgatóság iratai (1863) 1884–1944 (1950). 52,97 ifm.

a) Főnöki iratok 1912–1944. 1,31 ifm.

b) Országmozgósítási bizalmas iratok 1939–1944. 0,3 ifm.

c) I. Elnöki ügyosztály iratai (1863) 1884–1944 (1949). 9,45 ifm.

d) II. Fogyasztási adó osztály iratai 1920–1944 (1945). 10,64 ifm.

e) III. Pénzügyőrségi osztály iratai 1909–1944 (1950). 0,8 ifm.

f) IV. Forgalmi adó osztály iratai 1919–1944. 3,74 ifm.

g) V. Italmérési osztály iratai 1912–1944 (1945). 10,36 ifm.

h) VI. Illetéki ügyosztály iratai 1921–1944 (1945). 2,97 ifm.

i) VII. Egyenes adó, Adóbehajtási és Vagyonszármazékok osztály iratai 1926–1944 (1945). 11,79 ifm.

j) VIII. Földadó-nyilvántartási osztály iratai 1922–1944. 1,21 ifm.

k) Esztergomi kirendeltség iratai 1929–1941. 0,1 ifm.

l) Zombori kirendeltség iratai 1922–1944. 0,3 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 101. A Budapestvidéki M. Kir. Pénzügyigazgatóság ügyosztályokra és kirendeltségekre tagolódott; ez a fond felépítésében is tükröződik. A hivatal alárendeltségébe adóhivatalok, pénzügyőrségi és pénzügyőri biztosítási kerületek tartoztak, élén pedig a pénzügyigazgató állt. Tisztviselői a számvizsgálók, a számtisztek, a számellenőrök kezdetben elláttak számviteli feladatokat is, de ezeket 1927-től a pénzügyigazgatóság mellé rendelt önálló szerv, a Budapestvidéki M. Kir. Pénzügyigazgatóság mellett működő számvevőség (VI. 102.) vette át. Illetékessége eleinte Kecskemétre és Esztergom vármegyére is kiterjedt, de később ezeket a területeket önálló körzetti nyilvánították. Illetékességi területe kiterjedt PPSK vármegyére, Esztergom vármegyére és Kecskemét törvényhatósági jogú városra 1927-ig. Ekkor Kecskemét önálló kirendeltséget kapott. Később, 1940-ben Esztergom vármegye területe is kivált, és Hont vármegyével együtt önálló pénzügyigazgatási körzetet kapott. Az a) állag mutatóval kutatható 1913–1916., 1931–1943-ig. A c) állaghoz is van mutatókönyv (1944. évi). Kiemelendők a következő iratok: „Bejelentés a zsidónak minősülő állampolgárok vagyonáról (1944)”: községek szerinti alfabetikus rendben tartalmazza az információkat. Továbbá a „Zsidó vagyonleltárak”-ra (1944) hívjuk fel a figyelmet. Ez községek szerinti alfabetikus rendben hozza az adatokat. Az f) állaghoz a mutatókönyv 1944. évi iratokkal kapcsolatban segíti a kutatást. A g) állag az V.

Italmérési Osztály anyagát jelenti. Itt italmérési engedélyek elvonását, iparendélyeket, illeték-kivetéseket, korlátlan kimérésre szóló engedélyeket találunk. Mutatókönyvek az 1941–1943. évekből, de kiemeljük még az italmérési engedélyek nyilvántartókönyvét. Az i) állaghoz mutatókönyv 1943–1944-ig áll rendelkezésünkre.

PML VI. 102. Budapestvidéki M. Kir. Pénzügyigazgatóság Mellé Rendelt Számvevőség iratai (1865) 1905–1944 (1946). 10,53 ifm.

a) Főnöki iratok 1914–1944 (1946). 0,13 ifm.

b) Általános iratok 1905–1944 (1946). 0,72 ifm.

c) Nyilvántartások (1865) 1920–1944. 9,68 ifm.

A b) állag, a számvevőségi általános iratok név- és tárgymutatóval kutathatóak: 1932, 1934, 1936–1937, 1940, 1942–1944.

PML VI. 103. Székesfehérvári M. Kir. Pénzügyigazgatóság Pest megyei községekre vonatkozó iratai 1935–1944 (1945). 0,04 ifm.

a) IV. Forgalmi adó ügyosztály iratai 1940–1944 (1945). 0,02 ifm.

b) VII. Egyenes adó ügyosztály iratai 1935–1944. 0,02 ifm.

PML VI. 104. Székesfehérvári M. Kir. Pénzügyigazgatóság Mellé Rendelt Számvevőség Pest megyei községekre vonatkozó iratai 1927–1944. 0,4 ifm.

Kiemelendők a következő iratok: Érd községre vonatkozó iratok, Sóskút községre vonatkozó iratok együtt kezelve. Kimutatás a földbirtokok-rendezés során megváltott földekről: Diósd, Sóskút, Százhalombatta, Tárnok (1937-ből).

PML VI. 107. Ráckevei M. Kir. Adóhivatal iratai 1913–1945. 0,05 ifm.

PML VI. 108. Alsódabasi M. Kir. Adóhivatal iratai 1942–1944. 0,1 ifm.

PML VI. 109. Gödöllői M. Kir. Adóhivatal iratai 1931–1949. 0,1 ifm.

PML VI. 110. Monori M. Kir. Adóhivatal iratai 1934–1944 (1947). 0,27 ifm.

PML VI. 111. Nagykőrösi Pénzügyőri Szakasz iratai 1937–1945. 0,05 ifm.

PML VI. 113. Állami Földmérési Felügyelőség Nógrád és Hont megye községeire vonatkozó iratai 1864–1939 (1956). 0,7 ifm.

Kiemeljük a következő iratokat: Grenzbeschreibung (1885 Börzsöny, Nagymaros, Nógrádverőce, stb. településekre vonatkozó anyagok).

PML VI. 114. Vám- és Pénzügyőrség Közép-Dunántúli Regionális Parancsnoksága jogelődjeinek iratai XIX. század–XX. század. 15,61 ifm.

PML VI. 150. Földhivataltól átvett telekkönyvi iratok 1850–1950 (1960). 15,89 ifm.

- a) *Községi telekkönyvek 1850–1900. 6,71 ifm.*
- b) *Helyszínelési jegyzőkönyvek XX. század első fele. 0,08 ifm.*
- c) *Erdők osztályba sorozásának kimutatása 1883. 0,11 ifm.*
- d) *Előleges osztálykivonatok XX. század első fele. 0,01 ifm.*
- e) *Előleges tisztajövedelmi fokozat és sommás osztálykivonat 1880–1890. 0,01 ifm.*
- f) *Járási mintaterek jegyzéke 1907. 0,24 ifm.*
- g) *Erdei mintaterek kimutatása 1880–1930. 0,08 ifm.*
- h) *Községi mintaterek jegyzéke 1880–1930. 0,14 ifm.*
- i) *Mérnöki nyilvántartási jegyzék a birtokosok személyében és az adótárgyban beállott változásokról 1898–1932. 2,55 ifm.*
- j) *I-es számú nyilvántartási jegyzékek 1891–1948. 0,3 ifm.*
- k) *Jegyzék bejelentett adótárgy- és művelési ág változások felett tartott helyszíni vizsgálatok eredményeiről 1900–1930. 0,06 ifm.*
- l) *Különbözeti kimutatások XX. század első fele. 0,02 ifm.*
- m) *Fölszólalási jegyzékek 1880–1890. 0,03 ifm.*
- n) *Kataszteri telekkönyvek 1880–1940. 0,8 ifm.*
- o) *Változási jegyzékek 1915–1950. 0,9 ifm.*
- p) *Kiosztási földkönyvek és kiosztási birtokívek 1939–1947. 0,03 ifm.*
- q) *Községi osztálykivonatok 1900–1930. 0,45 ifm.*
- r) *Monor kataszteri birtokívek 1900–1945 (1960). 3,07 ifm.*
- s) *Rendezés során visszamaradt iratok 1850–1930. 0,3 ifm.*

PML VI. 201. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, Budapest Székesfőváros és Kecskemét törvényhatósági jogú város gazdasági felügyelőjének iratai 1922–1944 (1945). 8,24 ifm.

- a) *Elnöki bizalmas iratok 1922–1944. 0,2 ifm.*
- b) *Iratok 1926–1944 (1945). 8,04 ifm.*

Lásd: BKMÖL VI. 202.

PML VI. 202. Váci járás m. kir. gazdasági felügyelőjének iratai 1940–1943. 0,05 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 201.

PML VI. 204. Budapesti M. Kir. Erdőfelügyelőség iratai 1881–1944 (1951). 14,36 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1916–1931. 0,1 ifm.*
- b) *Általános iratok 1902–1944. 10,01 ifm.*
- c) *Külön kezelt iratok 1881–1944 (1951). 4,25 ifm.*

A b) állaghoz mutatókönyv 1920–1937, 1939–1944. közötti évekkkel kapcsolatban áll rendelkezésünkre. A c)4) állagból kiemeljük a következő iratokat: „Alföldi- és kopárfásítások törzskönyve” (1927–1942), „Állami kezelésbe vett erdők és kopár területek nyilvántartása” (1948).

PML VI. 206. Szentendrei M. Kir. Erdőhivatal iratai 1925–1935. 0,41 ifm.

PML VI. 207. Valkói M. Kir. Erdőhivatal iratai 1872–1944 (1947). 0,2 ifm.

PML VI. 208. Visegrádi M. Kir. Erdőhivatal iratai 1852–1943. 0,64 ifm.

PML VI. 209. Kisebb erdőigazgatósági és erdőhivatali fondtörédek levéltári gyűjteménye 1877–1946. 0,84 ifm.

b) Budakeszi Erdőgondnokság iratai 1920. 0,07 ifm.

g) Nagymarosi Erdőhivatal iratai 1929–1943. 0,03 ifm.

h) M. Kir. Erdőhivatal iratai 1932–1946. 0,2 ifm.

i) Budakeszi Erdőhivatal iratai 1929–1934. 0,1 ifm.

k) Budapesti M. Kir. Erdőigazgatóság iratai 1930–1944. 0,01 ifm.

l) Budapesti Magyar Állami Erdőhivatal iratai 1934–1946. 0,05 ifm.

PML VI. 210. Budapesti Méhészeti Körzet felügyelőjének iratai 1941–1944. 0,1 ifm.

PML VI. 211. Pest Vármegyei M. Kir. Kertészeti Felügyelőség iratai 1938–1944. 0,41 ifm.

PML VI. 212. Magyar Állami Szőlészeti és Borászati Felügyelőség iratai 1892–1944 (1948). 1,08 ifm.

PML VI. 213. Duna-Tisza közti körzeti növénytermesztési előadó iratai 1940–1944. 0,5 ifm.

PML VI. 214. Növényegészségügyi körzetek iratainak levéltári gyűjteménye 1935–1944 (1945). 0,63 ifm.

a) Kalocsai körzet iratai 1935–1944. 0,3 ifm.

b) Központi 2. sz. körzet iratai 1942–1944 (1945). 0,13 ifm.

c) Központi 3. sz. körzet iratai 1944. 0,1 ifm.

d) Központi 4. sz. körzet iratai 1941–1944. 0,1 ifm.

PML VI. 215. Magyar Kultúrmérnöki Hivatal, Budapest iratai 1882–1944 (1950). 7,58 ifm.

A Magyar Kultúrmérnöki Hivatal feladatai közé tartozott a műszaki talajjavítások elvégzése és a vízjogi törvény végrehajtása.

Az iratok tételszámok szerint rendezettek, de a kutatás nehéz, mert a segédkönyvek szinte teljesen megsemmisültek. Tételszámok szerint rendezett anyag. A 200. t. sz. Bács-Bodrog vármegye általános ügyei, öntöző, lecsapoló társulatok iratai.

PML VI. 217. Abonyi járás m. kir. gazdasági felügyelőjének iratai 1942–1944. 0,02 ifm.

PML VI. 218. Pomázi járás m. kir. gazdasági felügyelőjének iratai 1936. 0,11 ifm.

PML VI. 219. Kecskeméti M. Kir. Erdőfelügyelőség iratai 1925–1944. 0,2 ifm.

PML VI. 220. Váci Járási M. Kir. Erdőgondnokság iratai 1884–1922. 0,75 ifm.

PML VI. 221. Gödöllői Járási M. Kir. Erdőgondnokság iratai 1923–1924. 0,15 ifm.

PML VI. 222. Gödöllői M. Kir. Vadász hivatal iratai 1887–1944. 1,12 ifm.

PML VI. 223. Gyömrői és Nagykátai járás m. kir. gazdasági felügyelőjének iratai 1934. 0,1 ifm.

PML VI. 401. Budapesti Államépítészeti Hivatal iratai 1877–1944 (1954). 6,25 ifm.

A közlekedési szakszervek közül Pest megyében egyedül a Budapesti Államépítészeti Hivatal iratai maradtak fenn. A hivatal végezte a vármegye területén a megyei és az országos utak fenntartását, kiépítését.

Csak az 1940 utáni segédkönyvei kerültek levéltárba, de a raktári jegyzékben fel vannak tüntetve helymegjelöléssel az egyes elvégzett munkálatok. Mutatókönyvek 1940–1949-ig kerültek levéltári őrizetbe. Forrásadottságaik miatt a területhasználati, az útterület-használati és hídhasználati engedélyeket, a közút-felülvizsgálati jegyzőkönyveket, s az állami közutak terveit érdemes az anyagból kiemelni.

PML VI. 403. Pest megyei Postahivatalok iratainak levéltári gyűjteménye 1941–1944 (1946). 0,1 ifm.

PML VI. 501. Budapestvidéki Tankerületi Főigazgatóság iratai 1806–1949 (1960). 18,87 ifm.

a) Bizalmas iratok 1917–1944. 1,52 ifm.

b) Általános iratok (1869) 1881–1944 (1945). 2,71 ifm.

c) Tanszemélyzet minősítési táblázatai 1931–1944. 1,1 ifm.

d) Gimnáziumi és más iskolai érettségi vizsgákról kimutatás 1884–1944. 1,8 ifm.

e) Gimnáziumi, Szakiskolai és Polgári iskolák anyakönyvei 1806–1949 (1960). 3,71 ifm.

f) Tanító(nő)képző intézeti, gimnáziumi és polgári iskolai értesítők, évkönyvek 1894–1944 (1947). 4,04 ifm.

g) Tanító(nő)- és óvónő-képesítő vizsgálati anyakönyvek 1936–1944. 0,22 ifm.

h) Iskolai értesítők (1869) 1881–1944 (1947). 3,77 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 504. Az oktatásügyi szakszervek közül a legfontosabbnak a Budapestvidéki Tankerületi Főigazgatóság tekinthető. E szerv elsősorban a középiskolákat irányította. Anyagában főleg oktatók minősítési táblázatait, gimnáziumi érettségi vizsgálati kimutatásokat, iskolai anyakönyveket, értesítőket, évkönyveket találhatunk. A b) állaghoz névmutatókönyvek tartoznak – 1938–1944. évekről név- és tárgymutatók, az 1939–1944. évekről hely- és tárgymutatók –, amelyek az 1938–1944. évi iratok kutatását segítik. A d) állag érettségi vizsgálati kimutatásokat tartalmaz települések szerint. Az e) állag polgári iskolák anyakönyveit őrzi Budaörsi, Izsáki, Turai iskolákból. Az f) állagban értesítők, évkönyvek vannak iskolatípusok szerint, azon belül pedig települések szerinti rendben.

PML VI. 502. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tanfelügyelőjének iratai 1902–1944 (1945). 5,44 ifm.

a) Elnöki iratok 1908–1944. 0,4 ifm.

b) Általános iratok 1930–1940 (1945). 1,81 ifm.

c) Tanszemélyzet minősítési táblázatai 1929–1944. 0,2 ifm.

d) Polgári iskolák anyakönyvei, előmeneteli- és mulasztási naplói, magánvizsga jegyzőkönyvek, magánvizsga anyakönyvek 1902–1935. 2,82 ifm.

e) Tanító(nő)- és óvónő képesítővizsgálati anyakönyvek 1925–1935. 0,21 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 502. PPSK vm. tanfelügyelőjének feladata mindenekelőtt az állami, községi, hitfelekezeti, magán és társulati alsó és felső népoktatási intézetek és a kiseddóvók ellenőrzése volt. Posztjára a kultuszminiszter nevezte ki. A népoktatási törvény végrehajtásán örködött. A d) állagban anyakönyveket, naplókat (iskolák szerinti rendben) találunk.

PML VI. 503. Székesfehérvári Tankerületi Főigazgatóság Pest megyére vonatkozó iratai 1941–1943. 0,1 ifm.

PML VI. 504. Fejér vármegye és Székesfehérvár város tanfelügyelőjének Pest megyére vonatkozó iratai 1942–1946. 0,18 ifm.

PML VI. 505. Komáromi Tankerületi Főigazgatóság Pest megyére vonatkozó iratai 1892–1945. 1,27 ifm.

PML VI. 506. Kecskeméti Tanfelügyelőség Pest megyei községekre vonatkozó iratai 1936–1937. 0,1 ifm.

PML VI. 514. Visegrád Község Állami Óvoda Felügyelőbizottságának iratai 1914–1940. 0,02 ifm.

PML VI. 515. Dunabogdányi Állami Népiskola Gondnokságának iratai 1946. 0,01 ifm.

PML VI. 551. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága iratai 1937–1944. 0,1 ifm.

PML VI. 601. Budapest-környék Közellátási Bizottságának iratai 1918–1924. 0,89 ifm.

PML VI. 604. Észak-Pest Megyei M. Kir. Közellátási Felügyelőség iratai 1938–1944. 0,02 ifm.

Lásd: BÉML XXIV. 601.

PML VI. 605. Váci Járás Hadsegélyező Bizottsága iratai 1918–1919. 0,1 ifm.

PML VI. 606. Magyar Kir. Faraktárgondnokság iratai 1936–1943. 0,02 ifm.

VII. A JOGSZOLGÁLTATÁS TERÜLETI SZERVEI

Lásd: BFL VII. A bíróságok, ügyészségek, fegyintézetek, fogházak, közjegyzők anyagai tartoznak ebbe a fondőcsoportba.

PML VII. 1. Pestvidéki Kir. Törvényszék iratai 1872–1944 (1945). 348,32 ifm.

a) Elnöki iratok 1875–1944 (1945). 0,16 ifm.

b) Peres és peren kívüli iratok 1874–1944. 127,23 ifm.

c) Telekkönyvi iratok 1872–1914. 220,93 ifm.

A Pestvidéki Kir. Törvényszék irataiból a telekkönyvi iratok maradtak meg a legnagyobb mennyiségben. A segédkönyvek hiányosak, kutatáskor át kellett tekinteni az anyagot, amely települések szerint van rendezve. Az a) állag esetében 1887–1898-ig mutatókönyv segíti a kutatást. A b) állaghoz is mutatókönyvek állnak rendelkezésünkre az 1874, 1916–1944. Közötti években keletkezett iratokhoz.

PML VII. 2. Ceglédi Kir. Járásbíróság iratai 1855–1949 (1952). 55,03 ifm.

a) Polgári perek iratai 1930–1944 (1945). 21,9 ifm.

b) Büntető és peren kívüli iratok 1930–1944 (1945). 31,1 ifm.

c) Telekkönyvi iratok 1870–1883. 1,3 ifm.

d) Elnöki iratok Ld. XXV. 22. e. alatt 1927–1944 (1945).

e) Közjegyzői iratok Ld. VII. 21. alatt 1875–1949.

f) Végrendeletek gyűjteménye 1855–1945 (1952). 0,63 ifm.

g) Felügyeleti vizsgálatok iratai 1915–1949. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL VII. 4. A járásbíróság iratait 1928. dec. 31-ig egységes iktatási rendszerben kezelte, ezért egységes iktatást alkalmaztak a polgári, a peren kívüli (hagyatéki) és a büntető per iratanyagánál is. Ezek a b) állagban foglalnak helyet. Az 1929 előtt keletkezett, és a b) állagban őrzött polgári peres iratok selejteztettek; a polgári perek csak hagyatéki ügyeket, elsősorban hagyatéki leltárokat tartalmaznak. Az 1918 előtti, és az 1942 után keletkezett polgári peres iratok hollétéről nem tudunk. Az iratokat a bírósági gyakorlatnak megfelelően lajstromos rendszerben kezelték, a raktári jegyzéken feltüntetett számok az egyes perek teljes iratanyagát tartalmazzák. A kutatást a polgári, a büntető és peren kívüli iratokhoz készült közös mutatókönyvek segítik 1937–1944-ig.

PML VII. 3. Nagykátai Kir. Járásbíróság iratai 1883–1944 (1947). 31,79 ifm.

PML VII. 4. Ócsai Kir. Járásbíróság iratai 1915–1944. 12,83 ifm.

a) Peres és peren kívüli iratok 1915–1944. 9,58 ifm.

b) Telekkönyvi iratok 1920–1934. 3,25 ifm.

PML VII. 5. Pestvidéki Kir. Járásbíróság iratai 1872–1944. 107,17 ifm.

a) Elnöki iratok 1875–1934. 0,39 ifm.

b) Polgári peres és peren kívüli iratok 1872–1921. 71,36 ifm.

c) Büntető iratok 1872–1944. 30,44 ifm.

d) Telekkönyvi iratok 1915–1944. 4,98 ifm.

PML VII. 6. Szentendrei Kir. Járásbíróság iratai (1857) 1874–1944 (1951). 50,63 ifm.

a) Elnöki iratok 1898–1944 (1951). 2,64 ifm.

b) Polgári és büntetőperes, peren kívüli iratok (1857) 1874–1944. 47,89 ifm.

c) Telekkönyvi iratok 1894–1930. 0,1 ifm.

A b) állaghoz főljajstrom mutatókönyv áll a kutatók rendelkezésére az 1877, az 1940, az 1943. évek irataira vonatkozóan. Névmutatók az 1923, az 1925, az 1944. évek irataihoz készültek. A c) állaghoz helyrajzszám-nyilvántartó (é. n.) készült, amely megkönnyíti a kutatást a telekkönyvi iratok között.

PML VII. 7. Váci M. Kir. Járásbíróság iratai 1875–1944 (1954). 7,39 ifm.

- a) Elnöki iratok 1900–1944 (1951). 0,66 ifm.*
- b) Peres és peren kívüli iratok 1908–1942. 0,76 ifm.*
- c) Közjegyzői iratok 1875–1944 (1954). 5,97 ifm.*

A b) állagban végrendeleteket (1911–1927, 1929–1939) találunk. Évek szerint rendezettek, azon belül pedig az érintettek neve szerinti alfabetikus rendben találjuk az iratokat. A c) állaghoz névmutató áll rendelkezésünkre (1875–1949), megtalálható a végrendeletek betűsoros névmutatója 1907–1936-ig, a hagyatéki mutató (1890–1907), a telekkönyvi mutató (1900–1904).

PML VII. 8. Ráckevei Kir. Járásbíróság 1900–1944. 0,4 ifm.

Az iratokhoz darabszintű raktári jegyzék készült, amivel az anyag könnyen kutatható. Mutatókönyv az 1941. évre áll rendelkezésre.

PML VII. 9. Monori Kir. Járásbíróság iratai 1910–1944 (1947). 5,13 ifm.

Hagyatéki ügyek névmutatója az 1902–1909. évek vonatkozásában segíti a kutatást.

PML VII. 10. Nagykőrösi Kir. Járásbíróság iratai 1876–1950 (1963). 39,76 ifm.

- a) Polgári perek iratai 1922–1944 (1950). 8,89 ifm.*
- b) Büntető perek iratai 1917–1944 (1950). 23,7 ifm.*
- c) Peren kívüli iratok 1950. 1,2 ifm.*
- d) Közjegyzői iratok 1914–1944 (1963). 0,12 ifm.*
- e) Telekkönyvi iratok 1876–1944 (1953). 5,85 ifm.*

A bíróság változó területi illetékességgel működött 1950. december 31-ig. Ekkor a 177 000/1950. IM sz. rendelet megszüntette. Feladatait a törvénykezési területbeosztásnak megfelelően a Ceglédi és a Kecskeméti Járásbíróság vette át. Nagykőrösön 1959. január 1-jétől működik újra bíróság. Az e) állaghoz, a telekkönyvi betétekhez: Telekkönyvi névmutató –Nagykőrös, Kocsér – készült.

PML VII. 11. Vámosmikolai m. kir. közjegyző iratai 1906–1943. 0,25 ifm.

Lásd: BFL VII. 152. Van névmutató a végrendelezőkről.

PML VII. 12. Gödöllői Kir. Járásbíróság iratai 1923–1928. 0,01 ifm.

PML VII. 21. Ceglédi közjegyzők iratai 1875–1949. 4,97 ifm.

- a) Dr. Matolcsy Károly iratai 1875–1907. 0,05 ifm.*
- b) Dr. Molnár Albert iratai 1907–1912. 0,51 ifm.*
- c) Dr. Halász László iratai 1912–1920. 0,31 ifm.*
- d) Dr. Fésűs György iratai 1920–1949. 0,21 ifm.*
- e) Dr. Kölgýessy Adrián iratai 1921–1924 (1926). 0,54 ifm.*
- f) Dr. Benkő Lajos iratai 1925–1944. 2 ifm.*
- g) Dr. Barcza Ferenc iratai 1944–1949. 0,15 ifm.*

h) Hagyatéki ügyek iratai 1929–1949. 1,2 ifm.

A rendezés során a ceglédi és a nagykőrösi közjegyzők irataiból két fondot hoztak létre. A fondokon belül az egyes közjegyzők iratai külön állagokban találhatóak a működésük időrendjében. Az állagon belül év, lajstromszám szerint helyezkednek el az iratok, amelyek nagyrészt közjegyzői okiratok ill. hagyatéki ügyek iratai. A segédkönyvek rendkívül hiányosan vannak meg. A nagyon hiányosan meglévő, s a közjegyzők működése alatt keletkezett hagyatéki ügyek iratai a fondok utolsó állagában foglalnak helyet; darabszintű jegyzék készült róluk. Az iratokban a kutatást az iratok számlankénti átnézésével lehet elvégezni.

PML VII. 22. Nagykőrösi közjegyzők iratai 1872–1950 (1963). 4,02 ifm.

a) Dr. Magyar Pál iratai 1875–1885. 0,5 ifm.

b) Dr. Magyar Ambrus iratai 1886–1926. 2,1 ifm.

c) Dr. Pesthy János iratai (1875) 1925–1947 (1954). 1,18 ifm.

d) Nemes Móric István iratai 1949. 0,01 ifm.

e) Dr. Erőss József iratai 1950. 0,01 ifm.

f) Hagyatéki ügyek iratai 1872–1950 (1963). 0,22 ifm.

Nagykőrösön 1950. december 31-el megszűnt a járásbíróóság. Az irattárban lévő iratokat, a közjegyzői iratokkal együtt átszállították a Ceglédi Bíróságra. Onnan kerültek végül levéltári megőrzésre. A rendezés során a levéltár selejtezést végzett. A községek által a bíróságnak beküldött, a halálesetekről szóló havi jelentéseket és a haláleset felvételi íveket az intézmény kislejtezte.

PML VII. 51. Országos Földbirtokrendező Bíróság Nagykőrösi Tárgyalóbizottságának iratai 1924–1929. 0,13 ifm.

Lásd: BKMÖL VII. 18.

PML VII. 61. Pestvidéki Kir. Ügyészség iratai 1917–1944 (1951). 26,75 ifm.

a) Elnöki iratok 1917–1944 (1951). 4,92 ifm.

b) Büntető iratok 1937–1944. 21,83 ifm.

Az ügyészségek közül csak a Pestvidéki Kir. Ügyészségtől érkeztek be iratok, de ezek a segédkönyvek teljes hiánya miatt csak darabszintű átnézéssel kutathatóak.

Kiemeljük az a) állagból a járásbíróóságon elítéltek ügyeit (1938–1941 közötti bűnügyek is) (1943). A b) állaghoz mutatókönyvek 1933–1934. közötti és az 1937. évekből, valamint 1939–1944-ig állnak a kutatók rendelkezésére.

PML VII. 101. Váci Kir. Országos Fegyintézet iratai 1855–1944 (1951). 26,23 ifm.

a) Fegyencekre vonatkozó értesítő jegyzékek és törzskönyvek 1855–1944 (1946). 18,76 ifm.

b) Rabokra vonatkozó értesítő jegyzékek és törzskönyvek 1884–1944 (1946). 4,19 ifm.

c) Államfogyokra vonatkozó törzskönyvek 1898–1910. 0,17 ifm.

d) Vizsgálati foglyokra vonatkozó értesítő jegyzékek és törzskönyvek 1919–1944 (1946). 0,5 ifm.

e) Közvetítő foglyok törzskönyve 1886–1944 (1948). 0,22 ifm.

f) Forradalmi Törvényszék által elítéltek értesítő jegyzéke 1919. 0,11 ifm.

g) Magyar Kir. Honvéd Bíróság által elítéltek értesítő jegyzékei 1941–1942. 0,11 ifm.

h) Vegyes nyilvántartások 1855–1944 (1951). 0,63 ifm.

i) Őrszemélyzetre vonatkozó iratok 1919–1944 (1949). 1,54 ifm.

PML VII. 102. Pestvidéki Kir. Törvényszéki Fogház iratai 1906–1944 (1949). 16,61 ifm.

Névmutatók az 1929–1937. és az 1939–1943. években keletkezett iratokkal kapcsolatban állnak rendelkezésünkre.

PML VII. 103. Ceglédi Kir. Járásbírósági Fogház iratai 1923–1944 (1950). 1,2 ifm.

PML VII. 104. Nagykátai Kir. Járásbírósági Fogház iratai 1897–1939. 1,98 ifm.

PML VII. 105. Márianosztrai M. Kir. Országos Büntetőintézet iratai 1940. 0,1 ifm.

VIII. INTÉZETEK, INTÉZMÉNYEK

Lásd: BFL VIII.

PML VIII. 51. Aszódi Ág. H. Ev. Petőfi Főgimnázium iratai 1903–1926. 0,05 ifm.

PML VIII. 52. Nagykőrösi Református Főgimnázium (Líceum) iratai 1790–1948 (1949). 9,13 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1900–1948. 0,12 ifm.

b) Iratok 1846–1948 (1949). 4,46 ifm.

c) Nyilvántartások 1836–1948. 2,95 ifm.

d) Számadások 1872–1897. 0,1 ifm.

e) Alapítványok iratai 1869–1941. 0,1 ifm.

f) Diákszövetség, Önképzőkör és Gyorsírőkör iratai 1790–1944. 0,3 ifm.

g) Évkönyvek 1853–1947. 1,1 ifm.

A Nagykőrösi Református Főgimnázium legelső tanulóit már a 16. század eleji neves külföldi egyetemek névsoraiban is megtaláljuk (Bécs, Krakkó, Wittenberg). Az iskola iratai a 19. század közepétől állnak rendelkezésünkre. Az iktatott iratok 1846-tól előbb szórványosan, majd 1880 és 1960 között szinte hiánytalanul megmaradtak. Az 1837-től kezdődően fennmaradt tanulói nyilvántartások (előmeneteli naplók, anyakönyvek) között sokat Arany János vezetett.

Az iratanyaghoz mutatókönyv nem került a levéltár őrizetébe – valószínűleg nem is készült hozzá korabeli segédlet. Így a b) Iratok állag szálankénti átnézéssel kutatható. A leggyakrabban kutatott anyag a g) Évkönyvek állag. 1945-ig oktatási évet, ezt követően naptári évet vettek figyelembe az iktatásnál. Január 1-december 31-ig tehát folyamatosan iktattak. A XXVI. 51. a) állag 2. doboza, amiben iktatott iratok voltak az 1948. évből 501–1289-ig áthelyeztük az VIII. 52. b) állag irataiba. Az 1-es dobozon belül évenként, a 2–35. dobozon belül iskolai évenként, a 36–42. dobozban naptári évenként vannak az iratok. A 14. kötegből a VI. osztály, a 15, 16, 17, 18, 19, 20. kötetből az V. osztály anyakönyvi kötete hiányzik. Ezek a kötetek ma az Arany János Múzeumban vannak.

PML VIII. 53. Nagykőrösi és Dunamelléki Református Tanítóképző Intézet iratai 1858–1948 (1949). 0,88 ifm.

A tanítóképző alapítólevelének kelte 1837. május 20. Az iskola keletkezésének időpontja 1839. október 4. Az intézet 1957. augusztus 15-ig működött. Neve először „Nagykőrösi helvét hitvallású Dunamelléki egyházkerület Tanítóképző – Intézet”, majd „Nagykőrösi és Dunamelléki Református Tanítóképző – Intézet”. Felvételt nyertek 16–17 éves ifjak, akik a népiskolákat

elvégezték és nem magánúton készültek fel. A képzés 3 év és 1 gyakorlóév volt. Az iskola 1841-ben kérte a líceumi rangot, amelyet hivatalosan nem kapott ugyan meg, de a valóságban mégis megvolt a líceum jellege. Sokáig használta a „líceum”, meg a „főiskola” nevet, anélkül, hogy azt bárki is kifogásolta volna.

Az egyházkerületi tanács 1938 június 22-én 25. sz. határozata alapján Nagykőrösön is megindult a tanítóképző líceummá alakulása. A líceum négy évfolyamú, gyakorlati irányú középiskola, amelynek az a rendeltetése, hogy neveléssel kapcsolatos élethivatásokra készítsen elő. Első osztályba csak azok voltak felvehetőek, akik a gimnázium vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 17. életévüket még nem töltötték be. Az 1938. évi XIV. tc. alapján a líceumon felépülő tanítóképző akadémiát is felállítják. Ez, az elemi népiskolai tanítóképzés sajátos színhelye volt. Két évfolyamú volt az akadémia, s az volt felvehető, aki jó eredményű líceumi érettségi vizsgát tett. Az akadémia hallgatója az internátusnak kötelező tagja volt. Az akadémiai államvizsga után népiskolai tanítói oklevelet nyert a hallgató.

A nagykőrösi tanítóképző intézet iktatott iratai és nyilvántartásai (1837–1957) jelentős értéket képviselnek. Kiemelkedő források még a fondban az iskolai évkönyvek, amelyek (1858–1947) hiánytalanul fennmaradtak.

Irodalom:

Osváth Ferenc: A nagykőrösi református tanítóképző-intézet története I. Nagykőrös, 1939.

A Nagykőrösi Református Líceum Évkönyve, 1938–1939 iskolai évről I. évf.

PML VIII. 54. Zsámbéki R. K. Tanítóképző Intézet és Líceum iratai 1929–1948. 0,39 ifm.

PML VIII. 55. Zsámbéki Keresztesnővérek R. K. Leánygimnáziumának iratai 1938–1948. 0,12 ifm.

PML VIII. 56. Nagykőrösi Munkás Gimnázium iratai 1909–1910. 0,01 ifm.

PML VIII. 57. Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Reálgimnáziumának és Szent Norbert Nevelőintézetének iratai 1930–1948 (1949). 1,05 ifm.

1938–1945-ig a Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Szt. Norbert Gimnáziumában francia tagozat is működött. 1945–1946-ig a Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Gimnáziumának Budapesti tagozatában is folyt tanítás, 1946–1948-ig a Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Szt. Norbert Francia Általános Iskolája és Francia Gimnáziuma név alatt működött az intézmény. A jogutód 1948-1950-ig az Állami Ady Endre Gimnázium Gödöllő, majd pedig 1950-től az Ady Endre Gimnázium, Ráckeve volt. 1936–1948-ig tanév szerinti iktatás folyt az intézményben.

PML VIII. 105. Biai Ref. Elemi Népiskola iratai 1888–1914. 0,07 ifm.

PML VIII. 106. Ceglédberceli Állami Elemi Népiskola iratai 1898–1948. 1,2 ifm.

PML VIII. 107. Csobánkai Állami Népiskola iratai 1944–1946. 0,02 ifm.

PML VIII. 110. Gödöllői Községi Polgári Fiúiskola iratai 1945–1946. 0,01 ifm.

PML VIII. 111. Gödöllői Községi Polgári Leányiskola iratai 1908–1946. 0,19 ifm.

PML VIII. 115. Nagykovácsi Állami Elemi Népiskola iratai 1919–1944. 0,01 ifm.

PML VIII. 120. Péceli Polgári Fiú- és Leányiskola iratai 1928–1947. 0,08 ifm.

PML VIII. 122. Pilisborosjenői elemi népiskolák és általános ismétlő népiskolák iratai 1902–1925. 0,33 ifm.

PML VIII. 123. Pilisszentiváni Állami Elemi Népiskola iratai 1908. 0,03 ifm.

PML VIII. 125. Szigetcsépi Állami Elemi Népiskola iratai 1940–1948 (1952). 0,01 ifm.

PML VIII. 130. Vecsési Állami Elemi Népiskola iratai 1935–1943. 0,01 ifm.

PML VIII. 131. Vecsési Államsegélyes Községi Polgári Fiúiskola iratai 1928–1946. 0,08 ifm.

PML VIII. 132. Vecsésstelepi R. K. Polgári Leányiskola iratai 1936–1946. 0,08 ifm.

PML VIII. 133. Visegrádi R. K. Elemi Népiskola iratai 1945–1946. 0,27 ifm.

PML VIII. 136. Gödöllői Községi Továbbképző Gazdasági Iskola iratai 1928–1934. 0,03 ifm.

PML VIII. 141. Ceglédi Állami Polgári Leányiskola iratai 1900–1948 (1949). 1,05 ifm.

1869-ben nyílt meg a polgári iskola a Vasút utcában. Az iskolának két tagozata volt: fiú és leány. 1902-ig állt fenn a polgári iskola fiú tagozata. A gimnázium felállításakor a polgári fiúosztályait beszüntette az állam. A leánytagozat tovább működött mint állami polgári leányiskola. 1902-ben állami kézimunka tanfolyamot szerveztek a polgári leányiskola keretein belül, de nem kötelező jelleggel. Ez 1929-ig működött. 1918. február 7-én a város visszaállította a polgári fiúiskolát, de már nem együtt a polgári leányiskolával, hanem külön iskolaként. Amikor a front elérte a város, a tanítás is teljesen megszűnt (1944 novemberétől 1945. február 26-ig). 1945-től nyolcosztályos általános iskolák jöttek létre az Ideiglenes Kormány 6650/1945. ME sz. rendelete értelmében. Az állami polgári leányiskolából alakult ki a Hunyadi utcai általános iskola. 1950-ben a Hunyadi utcai általános iskola egyesült a Táncsics Mihály általános iskolával.

PML VIII. 142. Ceglédi Állami Polgári Fiúiskola iratai 1905–1948. 0,82 ifm.

A nagykőrösi református egyháztanács 1928. évi április hó 25. napján tartott gyűlésén kimondta, hogy a gimnázium épületében, de külön igazgatás alatt felállítja a református polgári fiúiskola I. osztályát 1928. szeptember 1-jén. Igazgatói megbízást Olasz Imre gimnáziumi matematika tanár kapott (1928. évi iktatatlan irat). Az iskola 1945 nyaráig az 1927. XII. tc. és a Dunamelléki

református egyházkerület kecskeméti református egyházmegyéje utasításai szerint működött. A polgári iskolák az Ideiglenes Nemzeti Kormány 6650/1945. ME sz. rendelete értelmében az 1945/1946. tanévvél kezdődően fokozatosan megszűntek, és helyükre új iskolatípusként az általános iskola V–VIII. osztálya lépett. 1945–1948. jún. között a polgári fiúiskola az I. sz. általános iskola igazgatása alá tartozott, hivatalosan az 1946/47-es tanévtől (ld. 261/1946 ikt. sz. az I. sz. ref. ált. isk. iratai között), 1948-ban pedig végleg megszűnt. Az iktatókönyv mutatóval (1935–1938-ig) segíti a kutatást.

PML VIII. 148. Nagykőrösi Ref. Polgári Fiúiskola iratai 1928–1948 (1949). 0,44 ifm.

PML VIII. 155. Érdi M. Kir. Állami Szent István Polgári Fiúiskola iratai 1931–1948 (1954). 0,24 ifm.

PML VIII. 157. Érd-Ófalui Állami Elemi Népiskola és Gazdasági Ismétlő Iskola iratai 1900–1927. 0,61 ifm.

PML VIII. 160. Tápiószecsői R. K. Elemi Népiskola, Továbbképző Gazdasági Ismétlő Fiú Népiskola és Ismétlő Leányiskola iratai 1902–1938. 0,63 ifm.

PML VIII. 167. Abonyi Állami Polgári Fiú- és Leányiskola iratai 1902–1948. 2,23 ifm.

a)Általános iratok 1902–1948. 2,18 ifm.

b) Abonyi Paraszt dolgozók Polgári Iskolájának iratai 1947. 0,05 ifm.

1901. szeptember 23-án a Szapary Istvántól bérelt kastélyban megnyílt az első fiú és leány osztály. 1902. április hó 9-én Abony község megvásárolta az ingatlant, amelyen a község állami jellegű polgári iskolát tartott fenn.

PML VIII. 168. Irsai R. K. Polgári Iskola iratai 1924–1940. 0,3 ifm.

PML VIII. 177. Domonyi Községi Kisebbfokú Gazdasági Továbbképző Népiskola iratai 1927–1944. 0,02 ifm.

PML VIII. 199. Valkói Községi Gazdasági Népiskola iratai 1935–1944. 0,02 ifm.

PML VIII. 206. Ceglédi Miasszonyunk Kalocsai Iskolanővérek Polgári Leányiskolájának iratai 1938–1948. 0,3 ifm.

Az iskola 1946 augusztusáig működött ezen név alatt. Az aug. 26-i alakuló értekezlet jegyzőkönyvében Miasszonyunk r. k. ált. Leányiskola ill. Polgári Iskola néven jött létre az intézmény. Külön-külön vezették a jegyzőkönyvet. Közös volt tehát az igazgatása az intézménynek, de az iktatást külön végezték.

PML VIII. 209. Ceglédi R. K. Polgári Leányiskola iratai 1927–1946. 0,2 ifm.

PML VIII. 220. Ceglédi Gazdasági Népiskola iratai 1938. 0,1 ifm.

PML VIII. 234. Nagykátai Állami Polgári Iskola iratai 1920–1948. 0,42 ifm.

PML VIII. 237. Szentmártonkátai Községi R. K. Gazdasági Továbbképző Iskola iratai 1928–1938. 0,02 ifm.

PML VIII. 240. Nagykőrösi Lórántffy Zsuzsanna Községi Polgári Leányiskola iratai 1925–1944. 0,05 ifm.

PML VIII. 241. Dunaharaszti Állami Polgári Fiú- és Leányiskola iratai 1920–1946. 0,08 ifm.

PML VIII. 247. Dunaharaszti Állami Elemi Népiskola iratai 1914–1923. 0,03 ifm.

PML VIII. 249. Tápióbicskei Állami Elemi Népiskola és Gazdasági Továbbképző Népiskola iratai 1931–1936. 0,05 ifm.

PML VIII. 251. Turai Társulati Polgári Iskola iratai 1934. 0,05 ifm.

PML VIII. 252. Irgalmas Nővérek Szentendrei R. K. Elemi Leányiskolájának iratai (Irgalmas Nővérek Szentendrei Intézete) 1887–1946. 0,32 ifm.

PML VIII. 254. Szentendrei R. K. Általános Leányiskola (Irgalmas Nővérek Szentendrei Polgári Leányiskolája) 1925–1948. 0,33 ifm.

PML VIII. 256. Szentendrei Ref. Jókai Polgári Fiú- és Leányiskola iratai 1906–1948. 0,88 ifm.

PML VIII. 258. Lajosmizsei Önálló Gazdasági Ismétlő Iskola iratai 1910–1911. 0,02 ifm.

PML VIII. 265. Nagybörzsönyi Ev. Elemi Népiskola iratai 1913–1948. 0,11 ifm.

PML VIII. 266. Nagybörzsönyi R. K. Elemi Népiskola iratai 1894–1948 (1949). 0,38 ifm.

PML VIII. 267. Nagykátai Szent Erzsébet R. K. Iskola (Zárdaiskola) iratai 1930–1948 (1949). 0,12 ifm.

PML VIII. 601. Felsőgödi Községi Iparostanonc Iskola iratai 1934–1949 (1953). 0,07 ifm.

PML VIII. 603. Nagykőrösi Községi Iparos- és Kereskedőtanonc Iskola iratai 1888–1948. 0,7 ifm.

a) Felügyelő Bizottság iratai 1891–1921. 0,12 ifm.

b) Jegyzőkönyvek, iratok 1898–1944. 0,13 ifm.

c) Nyilvántartások 1888–1948. 0,45 ifm.

PML VIII. 605. Nagymarosi Községi Általános Iparostanuló Iskola iratai 1934–1948. 0,05 ifm.

PML VIII. 606. Pomázi Községi Iparostanonc Iskola iratai 1937–1943. 0,1 ifm.

PML VIII. 607. Ráckevei Mezőgazdasági Iskola és Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás iratai 1940–1948 (1950). 0,23 ifm.

PML VIII. 608. Szentendrei Községi Iparostanonc Iskola iratai 1907–1948 (1949). 0,14 ifm.

PML VIII. 615. Ceglédi Kereskedő- és Iparostanonc Iskola iratai 1934–1948. 0,2 ifm.

PML VIII. 616. Ceglédi Községi Kereskedelmi Szaktanfolyam iratai 1938–1948. 0,3 ifm.

A szaktanfolyam 1937-ben I. osztállyal és 31 tanulóval indult meg. A polgári leányiskola épületében nyert elhelyezést. A 34 032/1946. sz. rendelet alapján a Női Kereskedelmi Szaktanfolyamot Kereskedelmi Szakiskolává alakították át. 1948-tól a neve „Ceglédi Állami Kereskedelmi Szakiskola” lett az államosítást követően. 1946-tól már fiúk is járhattak ide. Az iskola iratait sorszámos rendszerben iktatták. Minden évben újrakezdték az iktatást. Az iratokhoz korabeli segédlet nincs.

PML VIII. 617. Péceli Árpádházi Szent Erzsébet R. K. Nőiipari Iskola iratai 1927–1942. 0,08 ifm.

PML VIII. 618. Budaörsi Állami Iparostanonc Iskola iratai 1925–1949. 0,06 ifm.

PML VIII. 619. Tárnoki Általános Irányú Iparostanonc Iskola iratai 1948–1949. 0,01 ifm.

PML VIII. 620. Érdi Állami Általános Irányú Iparostanonc Iskola iratai 1948–1949. 0,01 ifm.

PML VIII. 801. Nagykőrösi Szegényápoló Intézet iratai 1847–1880. 0,1 ifm.

IX. TESTÜLETEK

Lásd: BFL IX. 1. és BFL IX. 211. Céhek, ipartársulatok, ipartestületek, legeltetési, erdőbirtokossági, vízgazdálkodási társulatok, hegyközségek és néhány köztisztület iratai tartoznak ebbe a fondőcsoportba.

PML IX. 3. Szentendrei Kerületi Királyi Kiváltságos Kereskedelmi Testület iratai 1775–1937 (1948). 0,11 ifm.

PML IX. 103. Dunaharaszti Egyesült Ipartársulat iratai 1886. 0,11 ifm.

PML IX. 105. Zsámbéki Egyesült Ipartársulat iratai 1874. 0,1 ifm.

PML IX. 202. Szentendre és Vidéke Ipartestület iratai 1891–1949. 4,74 ifm.

PML IX. 228. Békásmegyer-Csillaghegy és Vidéke Ipartestület iratai 1943–1949. 1,1 ifm.

PML IX. 233. Aszód és Vidéke Ipartestület iratai 1900–1949. 0,83 ifm.

PML IX. 234. Dunaharaszti Ipartestület iratai 1904–1949. 0,35 ifm.

PML IX. 236. Gödöllő és Vidéke Ipartestület iratai 1893–1949. 0,96 ifm.

a) Közgyűlési és előljárási iratok 1902–1949. 0,12 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1920–1949. 0,44 ifm.

c) Személyi iratok 1893–1949. 0,4 ifm.

PML IX. 240. Monor és Vidéke Ipartestület iratai 1885–1949. 4,16 ifm.

PML IX. 242. Nagymaros és Vidéke Ipartestület iratai 1890–1949. 1,19 ifm.

Az ügyviteli iratok kutatását mutatókönyvek segítik (1945–1946).

PML IX. 246. Pomáz és Vidéke Ipartestület iratai 1927–1949. 2,51 ifm.

Az ipartestület 1928-ban alakult, Pomáz-Budakalász-Békásmegyer és Csobánka Egyesített Ipartestület néven. A budapesti kamarai körzethez tartozott; I. fokú felügyeleti szerve a Pomázi járás főszolgabírája volt. Székhelye Pomázon volt. Működési területe Békásmegyer, Budakalász, Csillaghegy, Csobánka, Pomáz, Dunabogdány, Pilisszentkereszt, és 1938-ig Szigetmonostor is. Az ipartestület alapszabályát 1928. ápr. 18-án hagyták jóvá. A Pomáz és Vidéke Ipartestület 1943-tól mint Békásmegyer-Csillaghegy és Vidéke Ipartestület működött.

A kutatást mutatókönyvek 1928–1938-ig segítik.

PML IX. 248. Taksonyi Általános Ipartestület iratai 1920–1943. 0,64 ifm.

Az ipartestület 1925. ápr. 6-án alakult meg, de első alapszabálya 1923-ban készült. Jóváhagyása csak 1925-ben történt meg. Az ipartestület 1938-ban beolvadt a Kiskunlacháza és Vidéke Ipartestületbe.

Egy-egy mester-törzslapon előfordul 1925 előtti tanidő kezdet is. A segédnyilvántartó könyvet néhány esetben tovább rendezték az utód ipartestületnél. Illetékességi területe Taksony község volt. Mutatókönyvek 1917–1920-ig segítik a kutatómunkát.

PML IX. 251. Vecsési Általános Ipartestület iratai 1912–1949. 3,95 ifm.

Az ipartestület 1912-ben alakult meg. Illetékessége Vecsés község területére terjedt ki, azonban 1938 és 1946 októbere között ipartestületi szempontból Üllő község is a szervhez tartozott.

PML IX. 253. Zsámbék és Vidéke Ipartestület iratai (1887) 1890–1938. 0,1 ifm.

Alakult 1890-ben. Alapszabálya 1887. nov. 19-én kelt, a miniszteri jóváhagyás 1889. május 6-i. Illetékessége Zsámbék területére terjedt ki. 1919-től Perbál és Tök is ehhez a szervhez tartozott ipartestületileg. 1934-től Budajenőre és Telkire is kiterjesztette a hatáskörét. 1938-tól Zsámbék, Perbál, Tök, Tinnye iparosai is ennek az ipartestületnek az illetékességébe kerültek.

PML IX. 261. Pest megyei ipartestületek munkakönyveinek levéltári gyűjteménye XX. század első fele. 0,22 ifm.

PML IX. 302. Észak-Pest Vármegye Vitézi Székének iratai 1920–1942. 1,77 ifm.

Az anyagból forrásadottságai miatt kiemelkednek a vitézi telkekre vonatkozó birtoklapok, leltárak, határozatok, kérvények (1926–1942-ig). Névmutatókönyv (1933-tól) segíti a kutatást. A községek ügyei a község neve szerinti alfabetikus rendben lettek rendezve. A szőlő- és gyümölcssterületek, a tulajdonosok községenkénti kimutatásai szintén a községek neve szerinti alfabetikus rendben találhatóak. A különböző hegyközségek iratait is megtaláljuk a fondban: Budakalászi Hegyközség, Ceglédi Hegyközség, Ceglédberceli Hegyközség, Dömsödi Hegyközség, Dunabogdányi Hegyközség, Dunaharaszti Hegyközség, Fóti Hegyközség, Monori Hegyközség, Péceli Hegyközség, Péteri Hegyközség, Pilisi Hegyközség, Pomázi Hegyközség, Szentendrei Hegyközség, Töki Hegyközség, Üllői Hegyközség, Vasadi Hegyközség, Váci Hegyközség.

PML IX. 303. Pestvármegyei- Budapestkörnyéki Hegyközségi Tanács iratai 1924–1949. 7,02 ifm.

Az anyag magában foglalja a taghegyközségek iratait is.

PML IX. 304. Budakalászi Hegyközség iratai 1940–1944. 0,1 ifm.

PML IX. 306. Solymári Hegyközség iratai 1939–1944. 0,12 ifm.

PML IX. 311. Pest megyei legeltetési társulatok iratainak levéltári gyűjteménye 1873–1950 (1964). 1,7 ifm.

b) Dunabogdányi Gazdák Legeltetési Társulata 1936–1940 (1948). 0,23 ifm.

g) Budakalászi Közbirtokosság Legeltetési Társulata 1935–1946. 0,32 ifm.

h) Pilisborosjenői Legeltetési Társulat 1942–1943. 0,11 ifm.

l) Nagymarosi volt Úrbéres Legeltetési Társulat 1925–1949 (1964). 0,11 ifm.

PML IX. 312. Dunabogdányi Volt Úrbéres Telkes Jobbágypok és Zsellérek Erdő-Közbirtokosságának iratai 1903–1947. 0,27 ifm.

PML IX. 314. Pest Vármegyei Dunavölgy Leccsapoló és Öntöző Társulat iratai 1900–1944. 5,65 ifm.

a) Hivatali és ügyviteli iratok 1921–1944. 0,03 ifm.

b) Ingtallanyilvántartás 1900–1940. 5,62 ifm.

PML IX. 315. Perbáli Közös Erdőbirtokosság iratai XX. század első fele. 0,03 ifm.

PML IX. 318. Visegrádi Volt Úrbéres Erdőbirtokos Társulat iratai 1908–1929. 0,11 ifm.

PML IX. 323. Budakalászi Úrbéres Közbirtokosság iratai 1914–1937. 0,34 ifm.

PML IX. 326. Budaörsi Erdőbirtokossági Társulat iratai 1936–1938. 0,01 ifm.

PML IX. 327. Solymári Erdőbirtokossági Társulat iratai 1899–1944. 0,07 ifm.

PML IX. 329. Nagymarosi Volt Úrbéres Erdőbirtokossági Társulat iratai 1900–1947. 0,11 ifm.

PML IX. 330. Solymári Úrbéres Közbirtokosság iratai 1897–1950. 0,26 ifm.

Irodalom:

Héjjas Pál: Iparigazgatás és iparszervezés Pest megyében a dualizmus első évtizedeiben. In: Fejezetek Pest megye történetéből. Budapest, 1990. (Pest megye múltjából 7.) 389–421. p.

X. EGYESÜLETEK, (TÖMEG)SZERVEZETEK, PÁRTOK

Lásd: BFL X. A kulturális, gazdasági, tűzoltó, segélyező, hadigondozó, levante, sport, üdülő, fürdő, nő- és legényegyletek, vadásztársaságok tartoznak ebbe a fondfőcsoportba.

PML X. 1. Magyar Élet Pártja Pest Vármegyei Szervezetének iratai 1939–1940. 0,1 ifm.

PML X. 54. Pilisborosjenői Dalkör iratai 1924–1946. 0,1 ifm.

PML X. 61. Szentendrei Festők Társaságának iratai 1928–1949 (1951). 0,11 ifm.

PML X. 63. Vecsési Iparosok és Kereskedők Köre iratai 1931–1948. 0,25 ifm.

PML X. 67. Esztergomvidéki R. K. Népművelők Egyesülete Esztergomi Esperesi Körének (Visegrád) iratai 1940–1947. 0,11 ifm.

PML X. 101. Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Pest Vármegyei Csoportjának iratai 1919–1920. 0,1 ifm.

PML X. 104. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegyei Tisztviselők Központi Beszerzési Csoportjának iratai 1917–1923. 0,33 ifm.

PML X. 111. Pest Vármegye Gazdasági Egyesületének iratai 1883–1947. 14,04 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1886–1946. 0,51 ifm.

b) Iratok 1883–1947. 11,55 ifm.

c) Pénzügyi iratok 1886–1946. 1,43 ifm.

d) Vegyes iratok 1892–1943. 0,55 ifm.

- PML X. 112. Pest Vármegyei Állattenyésztési Egyesület iratai 1882–1886. 0,1 ifm.**
- PML X. 122. Pénzügyi, Fogalmazási Kar Országos Egyesületének iratai 1933–1936. 0,03 ifm.**
- PML X. 201. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Tűzoltó Szövetségének iratai 1901–1946. 3,5 ifm.**
- PML X. 211. Országos Egészségvédelmi Szövetség Pest Vármegyei Fiókszövetsége iratai 1941–1944. 0,22 ifm.**
- PML X. 221. Országos Magyar Weekend Egyesület Pest Megyei Csoportja (Országos Magyar Vendégforgalmi Szövetség) iratai 1935–1936. 0,1 ifm.**
- PML X. 222. Belügyi Számvevőségek Üdülő és Jóléti Egyesületének iratai 1930–1949. 0,1 ifm.**
- PML X. 230. Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének iratai 1919–1933. 0,2 ifm.**
- PML X. 246. MOVE I. kerületi felügyelőjének iratai 1933–1948. 0,2 ifm.**
- PML X. 252. MOVE Pest Megyei Tisztviselői Testező Egyesület iratai 1940–1944. 0,1 ifm.**
- PML X. 262. Budakalászi Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálat (Kör) iratai 1939–1944. 0,11 ifm.**
- PML X. 265. Pestvármegyei Hadigondozó Szövetség iratai (Országos Hadgondozó Szövetség Pest Vármegyei Tagozata Törvényhatósági Bajtársi Szolgálat) 1942–1944. 0,99 ifm.**
- PML X. 266. Ceglédberceli Mária Temetkezési Egyesület iratai 1948–1949 (1950). 0,02 ifm.**

PML X. 268. A 83. Számú Attila Cserkészcsapat iratai (Vecsés) (1894) 1920–1948 (1996). 1,76 ifm.

Vecsésen 1920-ban alakult meg az első cserkészcsapat. 1925-ben a csapatot újra kellett szervezni. Az Attila Cserkészcsapat a Magyar Cserkészszövetség X. (pestvidéki) kerületébe tartozott. A Vecsés környéki cserkészcsapatok működését a vecsési Helyi Bizottság felügyelte és hangolta össze.

Az iratokat keletkezésük sorrendjének megfelelően rendezettek, mivel iktatásuk az 1946–1948-as évek kivételével hiányos. Az iktatott iratok közül is mindössze az 1946-os évhez maradt ránk iktatókönyv. Az egyes évek iratai közül az 1933-as Jamboree iratait mind a cserkészcsapat, mind a Helyi Bizottság esetében elkülönítették az 1933-as esztendő egyéb irataitól az esemény jelentősége és a hozzá kapcsolódó iratok jelentős száma miatt. Az iratok jelentős részét nem látták el pecséttel. A kutatás megkönnyítése érdekében az éves jelentések, körlevelek, naplók, pénzügyi iratok külön sorozatokba rendezettek. Az iratokhoz jól rendezett fényképalbumok tartoznak. A rajzok és kisnyomtatványok között meghívók, gyászjelentések, programajánlók találhatók. Az egyes évek iratanyagának végére az adott év iratai között fennmaradt datálatlan iratok kerültek. A fondban cserkészfolyóiratok vannak, benne a Magyar Cserkész folyóirat csaknem hiánytalanul, valamint a Vezetők Lapjának több évfolyama is.

XI. GAZDASÁGI SZERVEK

Lásd: BKMÖL XI. Az ipari üzemek, kereskedelmi és közlekedési vállalatok, hitel és biztosítási szervek, mezőgazdasági üzemek tartoznak ebbe a fondfőcsoportba.

PML XI. 1. Budakalászi Textilművek Klinger Henrik Rt. iratai 1925–1945. 0,34 ifm.

PML XI. 4. „Ganz és Társa Villamossági-, Gép-, Wagon- és Hajógyár Rt. iratai” 1939–1942. 0,05 ifm.

PML XI. 5. Hofherr - Schrantz - Clayton - Shuttleworth Magyar Gépipari Művek iratai 1926–1940. 0,03 ifm.

PML XI. 8. Pest Vármegyei Kőbánya és Útépítő Rt. iratai 1922–1933. 3,81 ifm.

1922. január 10-én alakult meg, hogy a vármegye útépítéséhez szükséges kőanyagot biztosítsa. Székhelye Szentendrén volt. A tulajdonos Pest és Nógrád vármegyék törvényhatóságai voltak. Az alkalmazott munkások száma 1939-ben 500 fő volt. A II. világháború után szűnt meg.

A vállalati iratok rendkívül hiányos anyagát kutatni csak segédlet nélkül, az iratok egyenkénti átnézésével lehetséges.

PML XI. 14. Trethán Károly Konzervipari Gépek Üzeme (Vecsés) iratai 1945–1949. 0,15 ifm.

PML XI. 23. Haditermény Rt. iratai 1915–1922. 0,08 ifm.

PML XI. 25. Dunai Repülőgépgyár (Tököl) iratai 1941–1945. 0,12 ifm.

PML XI. 102. Zebegényi „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet iratai 1919–1949. 0,1 ifm.

A szövetkezet 1919-ben alakult (a Pestvidéki Kir. Törvényszék 969/1919. aktája szerint). Felügyeleti szerve 1919-ben a Pestvidéki Kir. Törvényszék volt, 1942-ben pedig az Ipolysági Kir. Törvényszék. Székhelye ekkor Zebegényben volt. Korlátolt felelősségű szövetkezeti formában működött. Működési területe, feladatköre a közellátás háztartási és gazdasági cikkekkel történő biztosítása volt. A szövetkezet termékeinek értékesítése, idegen áruk bizományi eladása is a tevékenységi körébe tartozott.

A levéltár őrizetébe került anyagot csak az iratok szálanként történő átnézésével lehet kutatni, mivel segédlet nem áll hozzá rendelkezésre.

PML XI. 103. Bleuer Dávid kereskedő iratai 1857–1858. 0,01 ifm.

PML XI. 115. Ceglédkörnyéki Gazdasági Vasút Rt. iratai 1934–1949. 0,15 ifm.

PML XI. 309. Biatorbágyi Hitelszövetkezet iratai 1952. 0,01 ifm.

PML XI. 310. Budai Járási Hitelszövetkezet iratai 1942–1950 (1952). 0,18 ifm.

PML XI. 311. Budajenői Hitelszövetkezet iratai 1944–1949. 0,05 ifm.

PML XI. 312. Budakalászi Hitelszövetkezet iratai 1904–1923. 0,11 ifm.

PML XI. 313. Budakeszi Hitelszövetkezet iratai 1897–1950. 0,56 ifm.

PML XI. 317. Diósdai Hitelszövetkezet iratai 1927–1949. 0,14 ifm.

PML XI. 319. Dunabogdányi Hitelszövetkezet iratai 1911–1950. 0,51 ifm.

PML XI. 320. Dunaharaszti Hitelszövetkezet iratai 1941–1951. 0,12 ifm.

- PML XI. 331. Kevélyhegyaljai (Budakalász) Hitelszövetkezet iratai 1901–1950 (1951). 0,11 ifm.**
- PML XI. 339. Nagymarosi Hitelszövetkezet iratai 1927–1949. 0,33 ifm.**
- PML XI. 340. Nagymaros és Vidéke Hitelszövetkezet iratai 1926–1949. 0,22 ifm.**
- PML XI. 351. Piliscsabai Hitelszövetkezet iratai 1945–1949. 0,02 ifm.**
- PML XI. 352. Pilisszentiváni Hitelszövetkezet iratai 1931–1950. 0,2 ifm.**
- PML XI. 353. Pilisvörösvári Hitelszövetkezet iratai 1939–1950. 0,13 ifm.**
- PML XI. 355. Pomázi Hitelszövetkezet iratai 1900–1950 (1952). 2,18 ifm.**
- PML XI. 358. Solymári Hitelszövetkezet iratai 1930–1950. 0,32 ifm.**
- PML XI. 364. Szigetszentmártoni Hitelszövetkezet iratai 1939–1949. 0,05 ifm.**
- PML XI. 366. Szigetújfalui Hitelszövetkezet iratai 1944–1949. 0,01 ifm.**
- PML XI. 370. Taksonyi Hitelszövetkezet iratai 1934–1949. 0,05 ifm.**
- PML XI. 381. Törökbálinti Hitelszövetkezet iratai 1929–1949. 0,12 ifm.**
- PML XI. 389. Zsámbéki Hitelszövetkezet iratai 1938–1951. 0,1 ifm.**
- PML XI. 390. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegyei Hitelszövetkezet iratai 1888–1890. 0,05 ifm.**
- PML XI. 396. Nagykovácsi Hitelszövetkezet iratai 1941–1945. 0,04 ifm.**
- PML XI. 400. Ceglédberceli Hitelszövetkezet iratai 1947–1948. 0,1 ifm.**
- PML XI. 404. Pest Megyei Közjóléti Szövetkezet iratai 1943–1945. 1,93 ifm.**
- PML XI. 601. Közalapítványi Javak Pest Kerületi Főtiszttségének iratai 1783–1849. 2 ifm.**
- PML XI. 604. Közalapítványi Javak Főtiszttsége Számtartói Hivatalának iratai 1818–1847. 0,09 ifm.**

PML XI. 608. Telki-Jenői M. Kir. Közalapítványi Uradalom pátyi számtartójának iratai 1887–1889. 0,4 ifm.

A Telki-Jenői Közalapítványi gazdasági személyzete (a 43 167/1887. VKM sz. rendelet értelmében) egy Pátyon székelő számtartóból, egy Jenőn székelő kasznárból, és az ellenőrzéssel megbízott, Jenőn székelő írnokból állt. Az utóbbi két tiszt az uradalmi számtartóságot helyettesítő jenői kasznárságot látta el. Az uradalomhoz két gazdaság tartozott, a jenői és a pátyi (1887-ben 1636 kat. hold területe volt). A Telki-Jenői Uradalom gazdasági irányítását a Bátaszéki Közalapítványi Főtiszt látta el a VKM-en keresztül. Tehát a rendeleteket közvetlenül a minisztérium adta ki. A tiszt- és szolgaszemélyzet főnöke a pátyi számtartó volt, és ő személyében képviselte az uradalmat, s a gazdálkodást a jóváhagyott ütemterv keretében a pátyi gazdaságban közvetlenül irányította. A jenői gazdaságot szintén irányította, de azt csak a jenői kasznár javaslatainak meghallgatásával. A jenői kasznárhoz az uradalmi pénztár és az egész jenői gazdaság – magtár, szőlő, pince, téglagyár – tartozott.

PML XI. 609. Óbudai Jóságigazgatói Hivatal iratai 1865–1898. 0,5 ifm.

PML XI. 651. Telki Apátság iratai 1770–1850. 1 ifm.

Az iratanyaghoz tartozó segédkönyvek: Grundbuch der Ausmessung von Bány (Páty) (3 kötet), Grundbuch der Abteil Telki und Jenő I–X. Ried (2 kötet).

XII. EGYHÁZI SZERVEZETEK, INTÉZMÉNYEK

PML XII. 1. Váci Káptalan Hiteleshelyi Levéltára 1435–1879. 8,23 ifm.

a) Országos jegyzőkönyvek (Protocolla regicolaria) 1700–1853. 1,55 ifm.

b) Iratok 1563–1879. 5,98 ifm.

c) Nemeslevelek és diplomák 1435–1843. 0,7 ifm.

A Váci Káptalan Hiteleshelyi Levéltárát 1963. ápr. 3-án vette át a PML. A váci káptalan középkori hiteleshelyi anyaga nem maradt fent, csak az 1700-ban megújított „ifjabb” váci káptalan iratai. A különböző jogi aktusokat 1700-tól rögzítő országos jegyzőkönyvek (protocolla regnicolaria) és a hozzájuk tartozó iratok: be- és felvállások (fessiones), ellentmondások (contradictiones), tiltakozások (protestationes), meghatalmazások, ügyvédvállások (plenipotentiae), határvizsgálatok (inquisitiones metales) a korabeli segédkönyvekkel tárgy, személy és helynév szerint kutathatóak. Az a) állaghoz tárgymutató áll rendelkezésünkre az 1700–1714, 1720–1731, 1735–1766. évek irataival kapcsolatban. A b) és c) állag esetében szintén mutatókönyvek (elenchi), ill. birtoknyilvántartások (elenchi locorum) segítik a kutatást. Fontos hely- és köztörténeti források a beiktatások mutatókönyve (1700–1819, 1841–1849), valamint a birtoknyilvántartás (elenchus locorum, 1700–1879).

PML XII. 18. Kecskeméti Református Egyházmegye Hivatalos Tanítótestülete iratai 1875–1906. 0,1 ifm.

XIII. CSALÁDOK

PML XIII. 2. Földváry nemzetség közbirtokossági levéltára 1331–1876. 6,64 ifm.

a) Családülési jegyzőkönyvek 1733–1864. 2,04 ifm.

b) Jobbiztosítói iratok, osztályok, örökösödési perek 1437–1860. 2,3 ifm.

c) Úriszéki iratok 1756–1850. 0,2 ifm.

d) Birtok számadások 1752–1876. 1,7 ifm.

e) Ügyvédekhez, családtagokhoz írt levelek 1331–1853. 0,4 ifm.

A Földváry tősgyökeres Pest megyei család. Földváry Mátyás 1573-ban Miksától kapott armálist. A raktári jegyzék alapján a fond a következő településekkel kapcsolatban szolgáltat információt: Cibakháza, Dunavecse, Istvánháza, Tiszajenő.

PML XIII. 21. Wattay-Zboray család iratai 1779–1998. 0,72 ifm.

A Wattay Borsod vármegyei ősi nemesi család volt. A család 1661-ben nyert adományt Dunakeszi, Peszéradacs, Csömör, Szentlőrinc, Gubacs, Soroksár, Péteri, Oszlár, Vány, Pomáz, Nagykovácsi, Solymár, Csobánka, Garancs, Halom, Csaszlat, Must birtokokra. Az anyagból kiemelendő: térképmásolat (Pomáz) 1762), családi levelezés 1844–1962, hivatalos levelezés 1869–1940, dr. Zboray Géza pomázi főszolgabíró hivatalos iratai (betétkönyv, gazdakönyv).

XIV. SZEMÉLYEK

PML XIV. 2. Endre László iratai 1917–1944 (1945). 8 ifm.

Endre László temesrékási, majd gödöllői szolgabírónak, ill. főszolgabírónak, majd 1938-tól Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjának politikai, társadalmi és magántermészetű iratai. A fond tartalmazza a hozzá intézett leveleket, meghívókat, partecédulákat, nyomtatványokat, brosúrákat, az Endre László személyével kapcsolatos, ill. az általa írt cikkeket, fegyelmi iratainak magánpéldányait, s részben a gödöllői főszolgabírói elnöki iratok magánvonatkozású aktáit. A hozzá intézett levelekre adott válaszainak másolatai csak részben maradtak meg.

XV. GYŰJTEMÉNYEK

PML XV. 1. Erdőgazdasági üzemtervek levéltári gyűjteménye 1877–1951. 12,25 ifm.

Az erdőgazdasági üzemtervek kutatása névmutatókkal lehetséges, amelyek a raktári jegyzék kiegészítései. A jegyzék a tulajdonosok neve szerinti alfabetikus rendben utal az üzemtervekre. Ez helységnevmutatóval egészült ki. A raktári jegyzék tartalmazza az üzemtervek évkörét, az üzemterv pontos tárgyát és darabszámát.

PML XV. 4. Fényképek levéltári gyűjteménye 1900–1944. 2 ifm.

PML XV. 5. Pest Megyei Levéltár feudális és kapitalista kori iratairól készített mikrofilmek levéltári gyűjteménye XI. század – XX. század. 16 ifm.

A mikrofilmek gyűjteményéből főleg a közgyűlési összeírásokról (népesség, katonai, nemesi, plébánia-, adószedői, úrbéri jellegű összeírások) és a megyei köz- és kisgyűlési jegyzőkönyvekről készített mikrofilmeket kutatják gyakran. A mikrofilmek helynévmutatóval kutathatók. Jegyzékük jelöli a dobozszámot, a MOL doboz számát, az évet, a tárgyat, a kocka számát, a Kosáry Domokos által megadott, vonatkozó jelzetet. A IV. 74. fondról – közgyűlési összeírások – készült mikrofilmek e fond c) állagában kaptak helyet. A IV. 23. – adószedői összeírások – ugyancsak itt találhatóak. Ez szintén a gépelt jegyzékkel kutatható, amely azokat a rovatokat tartalmazza, mint a fentebb felsoroltak.

PML XV. 6. Térképek, metszetek levéltári gyűjteménye 1665–1976. 1,05 ifm.

Az úrbéri térképeken kívül több száz 18–20. századi térképet őriz a levéltár. Az erdőgazdasági üzemtervek települések szerint rendezettek, raktári jegyzékkel jól kutathatók.

Irodalom:

Lakos Ágnes: Térképek a Pest Megyei Levéltárban. Budapest, 1999.

PML XV. 8. Pest megyei vonatkozású fénymásolatok levéltári gyűjteménye 1002–1854. 4,05 ifm.

PML XV. 11. Pest-Pilis-Solt vármegye és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, megyei, járási, városi, községi és vegyes feliratok pecsétnyomóinak levéltári gyűjteménye 1686–1950. 4,52 ifm.

a) Fém pecsétnyomók 1686–1950. 1,82 ifm.

b) Gumipecsétnyomók 1686–1950. 2,7 ifm.

A levéltár őrizetébe került pecsétnyomók két állagra tagolódnak. Az a) állagban kaptak helyet a fém pecsétnyomók, 528 darab. A b) állagba tartozó gumi pecsétnyomókból 956 darabot tartalmaz ez a gyűjtemény. Az anyag raktári jegyzék alapján jól kutatható, amely rovatai közül a fontosabbak a következők: „A pecsét felirata”, az „Évszám”, a „Címerrajz”, a „Darabszám”. A pecsétnyomók községek szerinti alfabetikus rendben találhatóak.

PML XV. 12. Hont vármegyére vonatkozó iratok levéltári gyűjteménye 1764–1944. 0,3 ifm.

PML XV. 17. Fővárosi Közmunka Tanács Pest megyei községekre vonatkozó tervei, térképei levéltári gyűjteménye 1920–1947. 4 ifm.

Az anyag rajtári jegyzékkel kutatható, amely tartalmazza a térképek tárgyát, s utal a térkép őrzési helyére. A dokumentumok a község neve szerinti alfabetikus rendben helyezkednek el.

PML XV. 18. Pest megyei épületek tervrajzainak levéltári gyűjteménye XX. század. 2 ifm.

PML XV. 19. Pest megyei vonatkozású kiállítási táblázatok, kimutatások levéltári gyűjteménye XX. század. 0,02 ifm.

PML XV. 20. Családok genealógiájának és címereinek levéltári gyűjteménye XX. század. 0,1 ifm.

A gyűjtemény 84 darab jelzetet (dokumentumot) tartalmaz.

PML XV. 21. Munkásmozgalmi Múzeumtól visszkapott iratok levéltári gyűjteménye 1919–1944. 3 ifm.

PML XV. 22. Plakátok levéltári gyűjteménye 1946–1990. 0,01 ifm.

XVII. NÉPHATALMI ÉS KÜLÖNLEGES FELADATOKRA LÉTREJÖTT BIZOTTSÁGOK

A nemzeti bizottságok

Lásd: BKMÖL XVII. 4. Ezen szervek főhatósága a Belügyminisztérium volt; elsődleges feladatuk a közigazgatás helyreállítása volt. A nemzeti bizottságok maguk politikai szervek számítottak, az általuk alakított hatóságokat el kellett ismerni minden tisztviselőnek, és határozataikhoz alkalmazkodniuk kellett.

PML XVII. 1. PPSK Vármegyei Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949 (1950) 2,26 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1945–1948. 0,1 ifm.

b) Iratok 1945–1949 (–1950). 2,16 ifm.

A fond kutatását mutatókönyv segíti (1945–1950).

PML XVII. 2. Monori Járási Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,16 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1945–1949. 0,02 ifm.

b) Iratok 1945–1948. 0,14 ifm.

PML XVII. 3. Ceglédi Városi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 1,3 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1945–1948. 0,1 ifm.

b) Iratok 1945–1949. 1,2 ifm.

PML XVII. 41. Abonyi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,26 ifm.

PML XVII. 50. Biai Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,24 ifm.

PML XVII. 51. Budajenői Nemzeti Bizottság iratai 1948–1949. 0,01 ifm.

PML XVII. 52. Budakalászi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,13 ifm.

PML XVII. 53. Budakeszi Nemzeti Bizottság iratai 1946–1948. 0,16 ifm.

PML XVII. 54. Budaörsi Nemzeti Bizottság iratai 1946–1948. 0,03 ifm.

PML XVII. 56. Ceglédberceli Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,14 ifm.

PML XVII. 57. Csobánkai Nemzeti Bizottság iratai 1946–1948. 0,1 ifm.

PML XVII. 63. Diószdi Nemzeti Bizottság iratai 1946–1949. 0,01 ifm.

PML XVII. 66. Dunabogdányi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,2 ifm.

PML XVII. 67. Dunahaszti Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,13 ifm.

PML XVII. 85. Ikladi Nemzeti Bizottság iratai 1948–1949. 0,01 ifm.

PML XVII. 98. Klotildligeti Nemzeti Bizottság iratai 1946–1949. 0,03 ifm.

PML XVII. 111. Nagyörzsönyi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1948. 0,1 ifm.

PML XVII. 113. Nagykovácsi Nemzeti Bizottság iratai 1946–1949. 0,06 ifm.

PML XVII. 114. Nagymarosi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,16 ifm.

PML XVII. 123. Perbáli Nemzeti Bizottság iratai 1945–1948. 0,03 ifm.

PML XVII. 128. Pilisborosjenői Nemzeti Bizottság iratai 1947–1949. 0,02 ifm.

PML XVII. 129. Piliscsabai Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,14 ifm.

PML XVII. 131. Pilisszentiváni Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,12 ifm.

PML XVII. 134. Pilisvörösvári Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,14 ifm.

PML XVII. 135. Pomázi Nemzeti Bizottság iratai. 1945–1949. 0,1 ifm.

PML XVII. 140. Solymári Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,06 ifm.

PML XVII. 146. Szigetbecsei Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,02 ifm.

PML XVII. 148. Szigetszentmártoni Nemzeti Bizottság iratai 1945–1948. 0,02 ifm.

PML XVII. 150. Szigetújfalui Nemzeti Bizottság iratai 1945–1948. 0,06 ifm.

- PML XVII. 155. Taksonyi Nemzeti Bizottság iratai 1946–1948. 0,07 ifm.**
PML XVII. 169. Torbágyi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1948. 0,01 ifm.
PML XVII. 171. Törökbálinti Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,28 ifm.
PML XVII. 186. Vecsési Nemzeti Bizottság iratai 1945–1948. 0,28 ifm.
PML XVII. 189. Visegrádi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,2 ifm.
PML XVII. 190. Zebegényi Nemzeti Bizottság iratai 1945–1949. 0,1 ifm.
PML XVII. 191. Zsámbéki Nemzeti Bizottság iratai 1946–1949. 0,02 ifm.
PML XVII. 193. Érdliget és Diósdliget Nemzeti Bizottság iratai 1947–1948. 0,05 ifm.

Igazoló bizottságok

Lásd: BFL XVII. 401 és BKMÖL XVII. 401. A Pest megyei bizottság megalakítása a vármegye sajátos helyzetéből adódóan eltért az országban megszokottól. A tisztii főügyész 1945. március 11-én levelet intézett az alispánhoz a közalkalmazottak beérkezett igazoló nyilatkozataival kapcsolatban. Tekintettel arra, hogy a Budapesten intézendő igazolási ügy sok van, annak indítványozását is kérte, hogy a főispán Budapesten (tehát a Vármegyeházán) szíveskedjék bizottságot felállítani. A félreértések kizárása érdekében ajánlatosnak látta a főispán figyelmét felhívnia a 15/1945. ME sz. rendelet 6. §-ának első bekezdésére. Ez előírta, hogy az igazoló bizottságok felállítása a területileg illetékes főispán feladata. Mindennek ebben az esetben azért van különös jelentősége, mert a központi alkalmazottak működési területe Pest megye területével azonos, de maga a megyeház a székesfőváros területén fekszik. A tisztii főügyész leszögezte, hogy a jogszabály a területi illetékesség kérdésénél az igazolásra ítélt közalkalmazott működési területére gondolt, nem pedig az attól esetleg eltérő lakóhelyére, vagy székhelyére. Ebből nyilvánvalónak tűnik, hogy a Pest vármegye törvényhatóságának központi épületében, de a vármegye területére vonatkozóan szolgálatot teljesítő közalkalmazottak igazoló bizottságainak a felállítására területileg a vármegye főispánja illetékes.

A feltett kérdések kitértek az igazolandók vagyoni viszonyainak alakulására 1937 és 1945. január 1-je között, az 1933 óta bekövetkezett előléptetésekre, az utolsó népszámláláskor vallott anyanyelvre, a név-visszanémetesítésekre, a Volksbund, Wehrmacht, SS-tagságra, a német katonai és rendőri hatóságokkal fenntartott kapcsolatokra, a Németországban eltöltött időszakok okaira és céljaira. Végül mindössze 2–5% volt a nem igazoltak száma. A hivatalnokok közül viszonylag kevéssel szemben hoztak olyan ítéletet ekkor, amelyik alapvetően megpecsételte volna a karrierjüket.

PML XVII. 401. Pest Vármegye I.-II. Sz. Központi Igazoló Bizottságának iratai 1945–1947. 2,42 ifm.

Az I.sz. igazolóbizottság névmutatója, a II. sz. igazoló bizottság névmutatója és az igazolási ügyek nyilvántartása segíti a kutatást. Névmutatókartonok is rendelkezésre állnak. A Budapesti Igazoló Bizottságtól a Pest Vármegyei II. sz. Igazoló Bizottsághoz illetékességből több ügyet tettek át, az átadott iratok jegyzéke az iratok mellett található.

PML XVII. 411. Ceglédi Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 1,6 ifm.

PML XVII. 412. Nagykőrösi Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 0,82 ifm.

PML XVII. 413. Szentendrei Igazoló Bizottság iratai (1944) 1945–1948. 2,22 ifm
a) Városi és Járási I. Sz. Igazoló Bizottság iratai (1944) 1945–1948. 1,52 ifm.
b) Külön Igazoló Bizottság iratai 1946–1947. 0,02 ifm.
c) II. Sz. Kereskedőket és Iparosokat Igazoló Bizottság iratai 1945–1947. 0,04 ifm.
d) Pest vármegyei VI. Sz. (Szentendrei) Igazoló Bizottság iratai 1948. 0,64 ifm.

PML XVII. 451. Abonyi Járási Igazoló Bizottság iratai 1945–1946. 0,6 ifm.

PML XVII. 453. Aszódi Járási Igazoló Bizottság iratai 1945–1947. 0,44 ifm.

PML XVII. 454. Budakörnyéki Járás III. Sz. Igazoló Bizottságának iratai 1945–1946. 1,43 ifm.

PML XVII. 455. Dunaharaszti Községi Igazoló Bizottság iratai 1945–1946. 0,33 ifm.

PML XVII. 457. Gödöllői (Pest Vármegyei VII. Sz.) Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 1,34 ifm.

PML XVII. 458. Gyömrői (Monori Járási I. Sz.) Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 0,33 ifm.

Az igazoló bizottság 1945. augusztus 24-én alakult. Illetékessége Gyömrő, Mende, Péteri, Tápióság, Tápiószőlő, Úri településekre terjedt ki. Iparosok, kereskedők és közalkalmazottak igazolására hozták létre. 1946. augusztus 16-tól a Járásbíróság keretén belül mint II. sz. igazoló bizottság működött.

PML XVII. 459. Isaszegi (Gödöllői Járási V. Sz.) Igazoló Bizottság iratai 1945. 0,22 ifm.

PML XVII. 461. Monori Járási (Pest Vármegyei III. Sz.) Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 1,1 ifm.

A járás területére szóló illetékességgel 1945. május 5-től működött. 1946 áprilisában külön igazoló bizottságot állítottak fel a kereskedők és iparosok igazolására. Ezeket az iratokat is tartalmazza a fond.

PML XVII. 462. Nagykátai Járási Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 1,43 ifm.

Hatásköre a járás területére terjedt ki. 1946-ban az iparosok és kereskedők számára létrehozta egy külön igazoló bizottságot. Az ipartestület igazoló bizottságaként működött és a községi iparosok is ide tartoztak. Az 1948-ban a járásbíróság mellett működő 1. sz. igazoló bizottság anyaga külön kezelt formában található meg az iratok között.

PML XVII. 465. Ráckevei Járási Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 0,61 ifm.

PML XVII. 466. Solymár Községi Igazoló Bizottság iratai 1945. 0,11 ifm.

PML XVII. 470. Budapesti Népbírósághoz fellebbezett igazoló bizottsági ítéletek 1946–1950. 0,55 ifm.

PML XVII. 501. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Földbirtokrendező Tanácsának iratai 1945–1947. 0,12 ifm.

Lásd: BKMÖL XVII. 501.

Földigénylő bizottságok

Lásd: BKMÖL XVII. 505. A bizottságot az alakuló ülésen, közfelkiáltással választották. Tagjainak számára nézve általános elv volt, hogy minden húsz igénylőre egy tagnak kellett jutnia, de ötnél kevesebb és harmincnál több tag nem lehetett sehol. A bizottság tagjai csak jogos földigénylők lehettek. Az elnöke csak a tagok közül kerülhetett ki, ha valaki lemondott a bizottsági tagságáról, akkor elnökké sem lehetett megválasztani. Mivel a reformhoz kapcsolódó adminisztratív feladatok jelentős munkát adtak a tagoknak, a földigénylő bizottságokat még 1947-ig fenn kellett tartani.

Az OFT 1231/1945. sz. határozatával Budajenő, Budakeszi, Perbál, Telki, Torbágy, Zsámbék, Budaörs, Nagykovácsi, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Solymár, Törökbálint, Dunaharaszti, Üröm, Harta, Hajós, Nemesnádudvar, Soroksár, Ceglédbercel, Budakalász, Csobánka, Dunabogdány, Pilisborosjenő, Piliscsaba, Szigetbecse, Szigetcsép, Szigetszentmárton, Szigetújfalu, Taksony, Pesthidegkút, Békásmegyér községekben a földigénylő bizottság működését felfüggesztette. A földreform gyors végrehajtása érdekében – amint azt az indoklás leszögezi – szükséges, hogy a földigénylő bizottságok az új felfogást szem előtt tartó, magyar anyanyelvű személyekből álljanak. A rendelkezés a megalakuló bizottságokat felhívta, hogy az iratokat vegyék át, és vizsgálják meg, végbementek-e az igénybevételek, és az eddigi juttatások. Felhívta a bizottságok figyelmét arra is, hogy a jövőben minden kérdéssel a megyei földhivatalhoz forduljanak, és megalakulásukat is azonnal jelentsék ott be. Pest megyében 1945 utolsó hónapjaiban – az alispáni évnegyedes jelentés tanúsága szerint – az elkobzott vagy megváltott ingatlanokhoz tartozó élő és holt gazdasági felszerelések leltározása, majd juttatása került napirendre. Az év végén pedig, a tél beálltával a bizottságok a hivatalba szorultak vissza. A fuvar- és személyi biztonság hiánya miatt a munkálatok helyszínére nem tudtak kiszállni, a gyors ügyintézéshez pedig ez elengedhetetlen lett volna.

PML XVII. 513. Budajenői Földigénylő Bizottság iratai 1945–1946. 0,03 ifm.

PML XVII. 531. Piliscsabai Földigénylő Bizottság iratai 1945–1947. 0,12 ifm.

PML XVII. 533. Szigetcsépi Földigénylő Bizottság iratai 1945–1947. 0,06 ifm.

PML XVII. 534. Szigetszentmártoni Földigénylő Bizottság iratai 1945–1947. 0,05 ifm.

PML XVII. 540. Törökbálinti Földigénylő Bizottság iratai 1945–1946. 0,02 ifm.

PML XVII. 547. Taksonyi Földigénylő Bizottság iratai 1947. 0,02 ifm.

PML XVII. 548. Nagymarosi Földigénylő Bizottság iratai 1945–1947. 0,05 ifm.

PML XVII. 551. Biai Földigénylő Bizottság iratai 1946. 0,01 ifm.

PML XVII. 563. Szigetbecsei Földigénylő Bizottság iratai 1945–1946. 0,01 ifm.

PML XVII. 568. Visegrádi Földigénylő Bizottság iratai 1946. 0,01 ifm.

PML XVII. 569. Budakalászi Földigénylő Bizottság iratai 1945–1947. 0,04 ifm.

PML XVII. 800. Nagymarosi Betelepítő Bizottság iratai 1945–1950. 0,05 ifm.

Irodalom:

Balázs Gábor: A közalkalmazottak igazolása Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében a második világháború után. In: Tanulmányok Pest megye múltjából. Budapest, 2006. 181–221. p.

Balázs Gábor: A földigénylő bizottságok működése Pest megyében 1945–1947. In: Tanulmányok Pest megye múltjából II. Budapest, 2007. 139–173. p.

XXI. MEGYEI TÖRVÉNYHATÓSÁGOK ÉS TÖRVÉNYHATÓSÁGI JOGÚ VÁROSOK

PEST-PILIS-SOLT-KISKUN MEGYE LEVÉLTÁRA

PML XXI. 1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye főispánjának iratai 1945–1949. 20,4 ifm.

- a) Elnöki iratok 1945–1949. 2,2 ifm.*
- b) Általános iratok 1945–1949. 6,75 ifm.*
- c) Közellátási kormánybiztos iratai 1945–1949. 11,35 ifm.*
- d) Országmozgósítási iratok 1945. 0,1 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 401. A fond a) állagából forrásadottságai miatt kiemelendő: „A magyar–csehszlovák egyezmény alapján kitelepítésre kerülő magyarok elhelyezése”, „Csehszlovák áttelepítés”. Mutatókönyvek 1945–1949-ig állnak rendelkezésünkre. A b) állag, az általános iratok kutatását is segítik mutatókönyvek 1945–1949-ig.

PML XXI. 2. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Megye Törvényhatósági Bizottságának iratai 1945–1949. 2 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 417.

PML XXI. 3. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Megye Törvényhatósági Bizottsága Központi Választmányának iratai 1945–1950. 57,91 ifm.

- a) Központi összeíró és választási bizottságok iratai 1945–1950. 1,49 ifm.*
- b) Névjegyzékek, felszólalások, jegyzőkönyvek 1945–1950. 55,32 ifm.*
- c) Választási bíróságok iratai 1947. 1,1 ifm.*

Lásd: BKMÖL XXI. 207. A b) állagban választások szerint (1945, 1947, 1949, 1950), azon belül pedig a települések neve szerinti alfabetikus rendben vannak az iratok.

PML XXI. 4. Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye alispánjának iratai (1943) 1945–1950. 179,75 ifm.

- a) Elnöki iratok 1945–1950. 2,32 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1945–1950. 158,89 ifm.*
- c) Alispáni tükársági iratok 1949–1950. 0,17 ifm.*
- d) Kihágási iratok 1945–1948. 0,11 ifm.*
- e) Honosítások nyilvántartása 1945–1949.*
- f) Közellátási iratok (1943) 1945–1949. 8,63 ifm.*
- g) Országmozgósítási iratok 1945–1946. 0,11 ifm.*
- h) Panaszhivatal iratai 1945–1949. 3,39 ifm.*
- i) Tagosítási iratok 1949. 0,2 ifm.*
- j) Mellékbüntetések nyilvántartása 1945–1949. 1,36 ifm.*
- k) Újjáépítési iratok 1946–1949. 2,53 ifm.*
- l) Alispáni évnegyedes jelentések 1945–1949. 1,14 ifm.*
- m) Székházgondnoki Hivatal iratai 1945–1950 (1954). 0,83 ifm.*
- n) Iskolagondnokság iratai 1948–1950. 0,07 ifm.*

Lásd: BKMÖL XXI. 4. Az a) állag többek között a következő tárgyú iratokat tartalmazza (ezeket az iratokat a raktári jegyzék tételesen felsorolja): „Létszámcsökkentő bizottság munkája. Összesítő kimutatások”, „Kimutatás a kulákok felajánlott földingatlanairól”, Nyilvántartó lapok (Népszámlálási adatok 1941, a gazdaságok adatai 1945–46). Mutatókönyvek 1945–1946, és az

1949. évi iratokhoz maradtak meg. „Személyi iratok” 1949-ből a családnevek szerinti alfabetikus rendben találhatóak. Közigazgatási iratok mutatókönyve (1945–1949), községi mutatókönyv (1945–1949) áll rendelkezésünkre. A közigazgatási rendszámos iratok nyilvántartólapokkal kutathatóak. A k) állagban „Községek újjáépítési munkálatairól adatgyűjtés”: Abony–Zsámbék. Újjáépítési iratok járások és azon belül települések szerinti alfabetikus rendben. PPSK vm. újjáépítéséről készített fényképfelvételek járások szerint, azon belül pedig települések szerint betűrendben. l) Alispáni évnegyedes jelentések: a vármegye életének minden területével kapcsolatban szolgálnak információval.

PML XXI. 5. Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye tiszti főügyészének iratai 1945–1950. 0,79 ifm.

- a) *Kincstári ügyek iratai 1948–1950. 0,2 ifm.*
- b) *Fegyelmi ügyek iratai 1945–1950. 0,2 ifm.*
- c) *Szabályrendeletek gyűjteménye 1945–1950. 0,39 ifm.*

PML XXI. 6. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Megye Árvaszékének iratai (1944) 1945–1950. 257,96 ifm.

- a) *Tanácsülési jegyzőkönyvek (1944) 1945–1950. 0,02 ifm.*
- b) *Elnöki iratok 1945–1949. 0,26 ifm.*
- c) *Általános iratok 1945–1949. 257,68 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 418. A c) állag általános családneves iratok községek szerint. A c) állagból kiemeljük a „Gyámpénztárakban kezelt háborús magyar államadóssági címletek ügyei”, „Sváb kitelepítési ügyek” iratait. A fond kutatását mutatókönyvek segítik 1945–1949-ig.

PML XXI. 7. Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye tiszti főorvosának iratai (1895) 1945–1950 (1954). 17,26 ifm.

- a) *Általános iratok 1945–1950 (1951). 13,27 ifm.*
- b) *Óvodaiügyek iratai (1942) 1945–1949. 2,98 ifm.*
- c) *Vegyes nyilvántartások (1895) 1945–1950 (1954). 0,9 ifm.*
- d) *Bizalmas iratok 1945–1950. 0,11 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 443. Az a) állag kutatását mutatókönyvek segítik (1946–1949). A b) állagból kiemeljük a következő nyilvántartást „Óvodák és napközitthonok gyermeklétszámának kimutatása” községek szerint. A kutatást célszerű a raktári jegyzék áttekintésével kezdeni, ahol a nyilvántartások tételes felsorolása szerepel.

PML XXI. 8. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Megye Számvevőségének iratai (1929) 1945–1950. 9,44 ifm.

- a) *Számvevőségi főnöki iratok 1945–1950. 0,36 ifm.*
- b) *Általános iratok 1946–1950. 0,15 ifm.*
- c) *Költségvetések és zárszámadások iratai 1945–1950. 1,89 ifm.*
- d) *Megyei háztartás számadásai 1945–1950. 1 ifm.*
- e) *Illetményszámfejtő iratok 1945–1950. 3,9 ifm.*
- f) *Nyilvántartások (1941) 1945–1950. 1,32 ifm.*
- g) *Vegyes nyilvántartások (1929) 1945–1950. 0,82 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 404. Az e) állagban található illetmény számfejtési iratok az alkalmazottak neve szerint betűrendben rendezettek (1948–1950). Itt találjuk még a kinevezési iratokat A–Z (1950), az alkalmazottak besorolása A–Z (1950). A g) állagból kiemeljük még az elhagyott javak naplóját 1948–1950-ből, és Pest megye ingatlantörzskönyvét (1947).

PML XXI. 9. Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye állatorvosának iratai 1945–1949. 2,03 ifm.

PML XXI. 10. Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye szociális felügyelőjének iratai 1946–1949. 6 ifm.

a) Ülési jegyzőkönyvek 1945–1950. 0,44 ifm.

b) Általános iratok 1945–1950. 14,31 ifm.

c) Gazdasági Albizottság iratai 1945–1950. 11,41 ifm.

PML XXI. 11. Pest-Pilis-Solt-Kiskun Megye Közigazgatási Bizottságának iratai 1945–1950. 26,16 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 420. Az iktatott iratokat kútfők szerint irattározták, amit a levéltárban is fenntartottak. Ennek alapján célszerűnek érezzük néhány kútfőre felhívni a figyelmet. A X. kútfő: hadigondozási ügyek, XII. kútfő: árvaügyek. Mutatókönyvek 1945–1949-ig állnak rendelkezésünkre; a rendszámok iratok kutatását nyilvántartólapok segítik. A Gazdasági albizottság iratai ingatlanforgalmi iratokat, a megváltott földek iratait, haszonbérleti iratokat tartalmaz. A kutatást jelentős mértékben megkönnyíti az ingatlanforgalmi és haszonbérleti napló (1944–1948), és a megváltott földek naplójának mutatója (1944–1949).

PML XXI. 21. Abonyi járás főjegyzőjének iratai 1945–1949. 6,19 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 414.

PML XXI. 22. Abonyi járás tisztiorvosának iratai 1947–1949. 0,42 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 406.

PML XXI. 23. Abonyi járás szociális titkárának iratai 1945–1949. 0,13 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 425.

PML XXI. 24. Alsódabasi járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1951). 11,33 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1950. 0,25 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1945–1949. 9,78 ifm.

c) Ipari iratok 1945–1950. 0,08 ifm.

d) Katonai iratok 1945–1950. 0,16 ifm.

e) Kihágási iratok 1945–1950 (1951). 1,06 ifm.

PML XXI. 25. Alsódabasi járás tisztiorvosának iratai 1945–1948. 0,54 ifm.

PML XXI. 26. Alsódabasi járás állatorvosának iratai 1945–1947. 0,33 ifm.

PML XXI. 27. Aszódi járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1953). 8,48 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1946. 0,11 ifm.

b) Általános iratok 1945–1950. 7,4 ifm.

c) Külön kezelt iratok 1945–1950 (1953). 0,97 ifm.

PML XXI. 28. Aszódi járás szociális titkárának iratai 1949–1950. 0,1 ifm.

PML XXI. 29. Budakörnyéki járás főjegyzőjének iratai (1903) 1949–1950 (1951). 12,62 ifm.

a) Általános iratok (1903) 1949–1950 (1951). 9,55 ifm.

b) Kihágási iratok 1945–1950. 2,72 ifm.

c) Állítási lajstromok 1945–1949. 0,35 ifm.

PML XXI. 30. Budakörnyéki járás tisztiorvosának iratai (1935) 1945–1950 (1957). 1,72 ifm.

PML XXI. 31. Budakörnyéki járás szociális titkárának iratai 1945–1949. 0,25 ifm.

PML XXI. 32. Gödöllői járás főjegyzőjének iratai iratai 1945–1950 (1951). 14,34 ifm.

a) Elnöki iratok 1949–1950. 0,5 ifm.

b) Általános iratok 1945–1950. 13,44 ifm.

c) Külön kezelt iratok 1946–1950 (1951). 0,4 ifm.

PML XXI. 33. Gyömrői járás főjegyzőjének iratai (1944) 1945–1950. 11,78 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1950. 0,32 ifm.

b) Általános iratok (1944) 1945–1950. 7,21 ifm.

c) Hadigondozási iratok 1945–1949. 0,35 ifm.

d) Kihágási iratok 1945–1950. 3,85 ifm.

e) Katonai iratok 1946–1950. 0,05 ifm.

PML XXI. 34. Gyömrői járás tisztiorvosának iratai 1945–1950. 0,85 ifm.

PML XXI. 35. Gyömrői járás állatorvosának iratai 1946–1949. 0,24 ifm.

PML XXI. 36. Gyömrői járás szociális titkárának iratai 1946–1950. 0,48 ifm.

PML XXI. 40. Központi járás szociális titkárának iratai 1947–1948. 0,42 ifm.

PML XXI. 41. Monori járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1951). 18,94 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1947. 0,1 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1945–1950. 15,87 ifm.

c) Kihágási iratok 1945–1950 (-1951). 2,97 ifm.

PML XXI. 42. Monori járás tisztiorvosának iratai 1945–1950. 0,99 ifm.

a) Általános iratok 1945–1950. 0,88 ifm.

b) Egészségvédelmi szolgálat iratai 1949. 0,11 ifm.

PML XXI. 43. Monori járás állatorvosának iratai 1945–1949. 0,33 ifm.

PML XXI. 44. Monori járás szociális titkárának iratai 1945–1950. 0,55 ifm.

PML XXI. 45. Nagykátai járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1952). 10,96 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1950 (1952). 0,22 ifm.

b) Általános iratok 1945–1948. 10,39 ifm.

c) Kihágási iratok 1945–1948. 0,35 ifm.

PML XXI. 46. Nagykátai járás tisztiorvosának iratai 1945–1947. 0,75 ifm.

PML XXI. 47. Nagykátai járás állatorvosának iratai 1945–1948. 0,77 ifm.

PML XXI. 48. Nagykátai járás szociális titkárának iratai 1947–1949. 0,46 ifm.

PML XXI. 49. Ráckevei járás főjegyzőjének iratai (1944) 1945–1950 (1955). 10,47 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1950 (1953). 0,22 ifm.

b) Általános iratok (1944) 1945–1950 (1955). 9,7 ifm.

c) Kihágási iratok 1945–1950 (1955). 0,55 ifm.

PML XXI. 50. Szentendrei járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1951). 10,07 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1950 (1951). 0,33 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1945–1949. 9,32 ifm.

c) Kihágási iratok 1945–1950. 0,2 ifm.

d) Katonai iratok 1946–1950. 0,22 ifm.

PML XXI. 51. Szentendrei járás szociális titkárának iratai 1947–1949. 0,11 ifm.

PML XXI. 52. Váci járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1957). 9,41 ifm.

a) Elnöki iratok 1946–1949. 0,11 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1945–1950. 8,25 ifm.

c) Választási iratok 1945–1949. 0,55 ifm.

d) Katonai iratok 1946–1950. 0,39 ifm.

e) Iparhatósági iratok 1945–1950 (1957). 0,11 ifm.

PML XXI. 53. Váci járás tisztiorvosának iratai 1947–1948. 0,11 ifm.

PML XXI. 54. Szentendrei járás tisztiorvosának iratai 1946. 0,11 ifm.

PML XXI. 55. Gödöllői járás tisztiorvosának iratai 1947–1949. 0,11 ifm.

PML XXI. 56. Gödöllői járás szociális titkárának iratai 1948–1949. 0,22 ifm.

PML XXI. 57. Gödöllői járás állatorvosának iratai 1948–1949. 0,22 ifm.

PML XXI. 501. Szobi járás főjegyzőjének iratai 1945–1950 (1957). 6,91 ifm.

a) Szobi főjegyzői hivatal iratai 1945–1950 (1957). 5,38 ifm.

b) Vámosmikolai főjegyzői hivatal iratai 1945–1950. 1,53 ifm.

A Szobi járás főjegyzősége 1945-től 1950-ig működött. Jogelőd szerve a Szobi járás főszolgabírája volt. A főjegyzői hivatalnak két székhelye (kirendeltsége) volt. A Nagymarosi hivatal 1945-től 1949-ig működött. Illetékességi területéhez a következő községek tartoztak: Kóspallag, Márianosztra, Nagymaros, Nógrádverőce, Szob, Szokolya, Zebegény.

A Vámosmikolai hivatal 1945-től 1948-(1950-)ig működött, a következő községek tartoztak illetékességi területéhez: Bernecebaráti, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kemence, Letkés, Nagyörzsöny, Perőcsény, Tésa, Vámosmikola.

A főjegyzői hivatal 1949-től Szobon székel.

PML XXI. 502. Szobi járás tisztiorvosának iratai 1945–1950. 0,77 ifm.

A Szobi járás tisztiorvosa 1945-től 1950-ig működött. Székhelye Szob község voltak. A tisztiorvosi hivatalhoz öt körorvosi hivatal tartozott, ezek a következők: a kemencei, a nagymarosi, a nógrádverőcei, a szokolyai és a vámosmikolai körorvos.

A tisztiorvos hatáskörébe tartozott a halotti bizonyítványok ellenőrzése, a járás egészségügyi dolgozóinak bérkifizetése, a tisztiorvosi hivatal pénzügyeinek intézése. A körorvosi hivatalok egészségügyi jelentései is a tisztiorvosi hivatalhoz lettek beküldve. A hivatal 1950-ben szűnt meg.

PML XXI. 503. Szobi járás szociális titkárnak iratai 1946–1949. 0,33 ifm.

A Szobi járás területén a szociális titkárság 1946-tól 1949-ig működött. Székhelye Szob községben volt. Feladatkörébe tartoztak többek között a következő ügyek: hadifoglyok segélyezése, hadirokkantak, hadiárva szociális támogatása, szegény betegek segélyezése, közétkeztetések, szociális segélyjuttatások. A művelődési ügyek közül az analfabetizmus felszámolásáért, a továbbtanulók segélyezéséért volt felelős. A szerv már a tanácsok megalakulása előtt, 1949-ben megszűnt.

XXIV. AZ ÁLLAMIGAZGATÁS TERÜLETI SZERVEI

PML XXIV. 1. Magyar Rendőrség Észak-Pestmegyei Főkapitányságának iratai 1945–1946. 0,01 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 13.

PML XXIV. 2. Magyar Rendőrség Ceglédi Rendőrkapitányságának iratai 1948. 0,05 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 3.

PML XXIV. 3. Magyar Rendőrség Nagykáti Járási Parancsnokságának iratai 1945. 0,01 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 5.

PML XXIV. 4. Pest megyei tűzoltóparancsnok iratai 1947–1948. 0,52 ifm.

PML XXIV. 5. Váci Járási Rendőrkapitányság iratai 1950–1961. 1,17 ifm.

PML XXIV. 6. Kisoroszi Községi Tűzoltó-parancsnokság iratai 1949–1950. 0,12 ifm.

PML XXIV. 101. Budapestvidéki Pénzügyigazgatóság iratai (1922) 1945–1950 (1951). 51,27 ifm.

- a) I. Elnöki Ügyosztály iratai 1945–1950. 2,1 ifm.*
- b) II. Fogyasztási Osztály iratai 1945–1950. 11,5 ifm.*
- c) III. Pénzügyi Osztály iratai 1945–1949. 0,62 ifm.*
- d) IV. Forgalmi adó Osztály iratai 1945–1950 (1951). 4,4 ifm.*
- e) V. Italmérési Osztály iratai 1945–1950. 12,95 ifm.*
- f) VI. Illetékügyi Osztály iratai 1945–1950. 4,58 ifm.*
- g) VII. Egyenesadó, adóbehajtási és vagyonváltság Osztály iratai 1945–1949. 7,51 ifm.*
- h) VIII. Földadó nyilvántartási Osztály iratai (1922) 1945–1949. 6,79 ifm.*
- i) IX. Elhagyott javak Osztály iratai 1945–1950. 0,82 ifm.*

Lásd: BFL VI. 106 és BKMÖL VI. 101. A Pénzügyigazgatóságok szervezetét és hatáskörét az 1889. évi XXVIII. tc. és az 1909. évi XI. tc. alapul vételével az 1924. évi IV. tc. alapján kiadott, s a közadók kezeléséről szóló 600/1925. PM ill., 600/1927. PM sz. hivatalos összeállítás állapította meg. Általános hatáskörű középfokú hatóságai voltak ezek a szervek a pénzügyigazgatásnak. A pénzügyigazgatóságok elődei a neoabszolútizmus idején – 1850-ben – megszervezett, közvetlenül a Cs. Kir. Pénzügyminisztérium alá tartozó orsz. cs. kir. pénzügyigazgatóságok kerületi igazgatóságai voltak. 1950. VI. 15.-től a Pénzügyigazgatóság megszűnik, és a tanácsok megfelelő szakigazgatási szervei veszik át a feladatait.

Az 1910-es évek végétől kialakult ügyosztályok képezik a fond állagait. A IX. osztály foglalkozott az elhagyott javak, kitelepített németek hátrahagyott ingóságaival.

PML XXIV. 102. Budapestvidéki Pénzügyigazgatóság Mellé Rendelt Számvevőség iratai 1945–1950. 1,8 ifm.

- a) Elnöki iratok 1945–1949. 0,05 ifm.*
- b) Általános iratok 1945–1948. 0,05 ifm.*
- c) Nyilvántartások 1945–1950. 1,7 ifm.*

PML XXIV. 111. Délpestmegyei Állami Adófelügyelőség iratai 1950. 0,13 ifm.

PML XXIV. 112. Budapestvidéki Állami Adóhivatal iratai 1946–1948. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 114.

PML XXIV. 118. Diósdí Állami Adóhivatal iratai 1949. 0,4 ifm.

- a) Elnöki iratok 1949. 0,1 ifm.*
- b) Általános iratok 1949. 0,3 ifm.*

PML XXIV. 121. Monori Járási Adóhivatal iratai 1949. 0,07 ifm.

PML XXIV. 127. Vecsési Állami Adóhivatal iratai 1948–1950. 0,55 ifm.

PML XXIV. 128. Zsámbéki Állami Adóhivatal iratai 1950. 0,21 ifm.

PML XXIV. 134. Budajenői Állami Adóhivatal iratai 1950. 0,1 ifm.

PML XXIV. 135. Piliscsabai Állami Adóhivatal iratai 1950. 0,1 ifm.

PML XXIV. 136. Nagykovácsi Állami Adóhivatal iratai 1950. 0,1 ifm.

PML XXIV. 137. Perbáli Állami Adóhivatal iratai 1948–1951. 0,52 ifm.

a) Elnöki iratok 1949–1951. 0,1 ifm.

b) Általános iratok 1948–1951. 0,42 ifm.

PML XXIV. 138. Pilisborosjenői Állami Adóhivatal iratai 1949. 0,1 ifm.

PML XXIV. 143. Pomázi Állami Adóhivatal iratai 1949. 0,1 ifm.

PML XXIV. 156. Pilisvörösvári Állami Adóhivatal iratai 1949–1950. 0,22 ifm.

PML XXIV. 169. Visegrádi Községi Adóhivatal iratai 1950. 0,2 ifm.

PML XXIV. 170. Nagybörzsönyi Állami Adóhivatal iratai 1949–1950. 0,15 ifm.

PML XXIV. 201. Észak-Pestvármegyei Földhivatal iratai 1945–1949. 8,74 ifm.

a) Megyei Földbérlő Fellebbezési Bizottság iratai 1948–1949. 0,93 ifm.

b) Általános iratok 1945–1949. 7,81 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 201. PPSK vármegyében a földhivatalt 1945. március 31-én szervezték meg. 1945 áprilisa és júliusa között birtokpolitikai ügyekkel is foglalkozott, ugyanis birtokjuttatási végzést és felosztási terveket is találunk az ekkor keletkezett iratokban. A műszaki osztály még nem szerveződött meg, az elvégzendő munkákat – a földek területi felosztása, új birtokhatárok kijelölése – megbízott külsősökkel végeztette el a földhivatal. Az intézmény működésének e rövid időszakát, az intézett ügyek jellegét, csak érintőlegesen lehet bemutatni, mert ebből az időszakból csak erősen töredékes, csupán egy-egy ügyre vonatkozó iratanyag került levéltári őrizetbe.

A Pest megyei Földbirtokrendező Tanács és a mellérendelt földhivatal a rájuk zúduló rengeteg ügygel nehezen tudtak megbirkózni. A hatalmas vármegye területén két földbirtokrendező tanácsot hoztak létre. Ezek mellé pedig egy-egy földhivatalt, az Észak- és a Dél- Pest Vármegyei Földhivatalt szervezték meg. Az Észak-Pest Megyei Földhivatal 1945 augusztusában kezdte meg tevékenységét. Munkáját elődjénél lényegesen nagyobb hatásfokkal és alapossággal végezte, ami az illetékességi terület csökkenése mellett az átalakult felépítésnek, a jól kialakított, a feladatokhoz jobban idomuló, osztályokra tagolt szervezetnek volt köszönhető. A megyén belüli telepítéseket a megyei földbirtokrendező tanácsok végezték, a csoportos telepítéseket pedig, amelyek az ország más területeiről áttelepülőket érintették, az Országos Földbirtokrendező Tanács intézte.

Az Észak-Pest Megyei (Pest Megyei) Földhivatal anyagában történő kutatást és keresést megnehezíti, hogy néhány évből az irattári segédkönyvek hiányoznak. Ehhez járul az is, hogy az iratok előkeresése szempontjából alapvető fontosságú mutatókönyvek maguk is hiányosak.

A Pest vármegyei FFB megalakulásáról 1948. szeptember 2-án vettek fel jegyzőkönyvet.

A Pest megyei Földhivatal még befejezetlen ügyeit megszűnése után jogutóda, a Pest Megyei Tanács Mezőgazdasági osztályának Birtokrendezési Csoportja (PML XXIII. 9. b) vitte tovább.

PML XXIV. 202. Pest Megyei Földhivatal iratai (1945) 1949–1950. 10,88 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 201 és 202. A Dél- Pest Megyei Földhivatalt 1949 januárjában egyesítették az Észak-Pest Megyei Földhivatallal. A 126 700/1949. FM sz. rendelet a Dél-Pest Megyei Földhivatalt megszüntette, illetékességi területét az Észak-Pest Megyei Földhivatal vette át. Mivel az egyesített földhivatal illetékessége a megye új közigazgatási határaihoz igazodott, ezért Újszász és Zagyvarékas települések ügyei a Szolnok Megyei Földhivatalhoz kerültek át. A jogelőd Észak-Pest Megyei Földhivatal szervezeti keretei között működött tovább, létszáma azonban a Dél-Pest

Megyei Földhivatal alkalmazottainak 60%-ával bővült. A földhivatal átszervezése után, 1949 januárjától a FFB azonos jogállással, a földhivatal mellé rendelt bizottsággként, ill. annak haszonbérleti ügyosztályaként működött tovább, de erről az időszakról nem maradtak fenn iratok.

Némi változást jelentett, hogy a szlovákiai telepesek földhöz juttatásával járó teendők miatt a telepítési csoport osztállyá bővült, valamint új, birtokrendező osztály alakult. Ebben az időben már a földreform befejeződött, a földhivatal munkája ún. „kísérő ügyekben” merült ki, tehát, tartalékterületek hasznosításával, kiosztott, de nem telekkönyvezett ingatlanok ügyeivel, a csehszlovák–magyar lakosságcsere keretében betelepítettek juttatásával foglalkozott. Ezeknek a munkáknak a többségét a Földbirtok-politikai Osztály intézte. Működésének utolsó hónapjaiban a földhivatal már csupán olyan ügyeket vitt, amelyek csak közvetve kapcsolódtak a földreformhoz. Feleslegessé vált erre a célra külön hivatalt fenntartani, mert ezeket a hagyományos közigazgatási szervek is át tudták venni. A hivatal végül 1950 májusában szüntette be tevékenységét, feladatait a Pest Megyei Tanács Mezőgazdasági Osztályának Földbirtokrendezési Csoportja vette át.

PML XXIV. 204. Pest Megyei Ingatlanforgalmi Bizottság iratai 1949–1950. 4,92 ifm.

Az ingatlanok forgalmának állami ellenőrzését az Ingatlanforgalmi Bizottság végezte. A 13 100/1948. Korm. sz. rendelet hozta létre a mező- és erdőgazdasági ingatlanok forgalmának szabályozására. Feladata volt továbbá az is, hogy meggátolja a parasztbirtokok elaprózódását. A 33 100/1948. FM sz. rendelet értelmében ez a bizottság döntött – az örökösödés kivételével – a birtok és tulajdonjogi átruházások ügyében. Az ingatlanok tulajdonjogának átruházása tehát hatósági engedélyhez volt kötve. Ez a szerv állapította meg a vételárat is, ami nem lehetett több, mint az adott terület kataszteri jövedelmének harmincszorosa. Megállapíthatott állami elővásárlási jogot is bizonyos ingatlanra. Itt intézték az állam részére történő ingó- és ingatlan vagyon felajánlást.

Az önálló ügyosztályként működő bizottság iratait külön kezelték és iktatták: az ingatlanforgalmi ügyeket „ifr”, az állam részére történő felajánlásokat pedig „Mir” megkülönböztetéssel jelölték. Mutatókönyv az 1949. évi iratok kutatását segíti.

PML XXIV. 207. Nógrád-Hont Megyei Földhivatal iratai 1945–1950. 0,6 ifm.

A községekre vonatkozó iratok a községek neve szerinti alfabetikus rendben, majd a jogi és magánszemélyekre vonatkozó iratok szintén betűrendben találhatók.

PML XXIV. 208. Dél-Pestmegyei Földhivatal iratai 1948. 0,02 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 204.

PML XXIV. 211. Pest Megyei Gazdasági Felügyelőség iratai (1943) 1945–1949. 20,76 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1949. 0,2 ifm.

b) Általános iratok (1943) 1945–1949. 20,56 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 201. A megyei gazdasági felügyelőség a legfontosabb mezőgazdasági szerv volt a megyében. Feladatai közé tartozott a földművelés fejlesztése, a mezőgazdasági termelés (kivéve a kertészetet és szőlészetet), az állattenyésztés, a legelőügy, a tagosítás, a mezőgazdasági hírszolgálat és részben a földbirtok-politika ügyeinek intézése. Később közhatalmi jogkör is kapott (adókedvezmények engedélyezése stb.). Az iratokon az iktatóbélyegző lenyomata: „Pest vm. Budapest szf. és Kecskemét thj. város Állami Gazdasági Felügyelősége”. Jogutódja 1949-től a Mezőgazdasági Igazgatóság volt. 1949-ben gyűjtőszámokat alkalmaztak. Az iratokat a gyűjtőszámon belül betűrendben iktatták, és azok sorszámot is kaptak (pl. 300/K/2-1949.) Az iratokból lehet azt is rekonstruálni, hogy a felügyelőségen belül az alábbi osztályok működtek:

Igazgatói Ügyosztály, Terv- és Üzemgazdasági Osztály, Növénytermesztési Ügyosztály, Szövetkezeti Ügyosztály, Állattenyésztési Ügyosztály.

Az általános iratokhoz mutatókönyv áll rendelkezésünkre az 1946–1949. évekből. A munkaügyi előadó irataihoz a mutatókönyvek az 1943, 1946–1948. évek iratainak kutatását segítik.

PML XXIV. 213. Abonyi járás gazdasági felügyelőjének iratai 1945–1949. 0,6 ifm.

PML XXIV. 214. Alsódabasi járás gazdasági felügyelőjének iratai 1945–1947. 0,93 ifm.

PML XXIV. 215. Aszódi járás gazdasági felügyelőjének iratai 1949. 0,05 ifm.

PML XXIV. 216. Gödöllői járás gazdasági felügyelőjének iratai 1949. 0,02 ifm.

PML XXIV. 217. Gyömrői járás gazdasági felügyelőjének iratai 1946–1949. 0,8 ifm.

PML XXIV. 219. Monori járás gazdasági felügyelőjének iratai 1945–1950. 1,52 ifm.

PML XXIV. 220. Nagykátai járás gazdasági felügyelőjének iratai 1945–1948. 0,84 ifm.

PML XXIV. 221. Szobi járás gazdasági felügyelőjének iratai 1945–1950. 1,2 ifm.

PML XXIV. 231. Budapesti Állami Erdőfelügyelőség iratai (1944) 1945–1949 (1950). 4,06 ifm.

Az 53 300/1935. FM sz. körrendelet az erdőrendészet és erdőigazgatás középfokú igazgatási szerveként erdőfelügyelőségek megszervezését rendelte el. Ennek megfelelően 1935. augusztus 1-jétől az ország területét 22 erdőfelügyelőségre osztották fel. Egy-egy kerület általában egy-egy megye területére terjedt ki. A 12 130/1945. ME sz. rendelet újjászervezte ezeket a hivatalokat, és a volt erdőigazgatóságok ügykörébe tartozó teendőket, valamint az erdőrendészeti ügyekben elsőfokú hatóságként teendő intézkedéseket hatáskörükbe utalta. A felügyeletet felettük az IFM gyakorolta. Feladataik közé tartozott az erdőigazgatóságok hatásköréből kiutalt elsőfokú erdőrendészeti jogkör gyakorlása, az erdészeti közigazgatással kapcsolatos egyéb tennivalók ellátása, az erdőknek és a természetvédelmi rendelkezések alapján védett területeknek a közvetlen állami felügyelete, az államerdészeti kezelésbe átvett erdők gondozása. Eljárt az erdőrendészeti hatóság elsőfokú végrehajtó szerveként, engedélyt adott fenyőgyanta gyűjtésére, kijelölte az esedékes fahasználatokat. Szervezetében erdőfelügyelő, erdőtanácsos és erdőmérnök működött.

A 10 427/1949. FM sz. rendelet megszüntette ezeket a hivatalokat, így tevékenységüket csak 1949. április 3-ig folytatták. Teendőiket az e rendelettel szervezett mezőgazdasági igazgatóságok vették át. Az erdészeti igazgatása 1950-től a Pest megyei Tanács keretei között folytatódott.

Mutatókönyv: 1945–1949-ig van az anyaghoz.

PML XXIV. 232. Budapesti Erdészeti Felügyelőség iratai 1945–1953. 5,05 ifm.

PML XXIV. 233. Galgamácsai Magyar Állami Erdőgondnokság iratai 1945–1949. 0,1 ifm.

PML XXIV. 234. Gödöllői Magyar Állami Erdőhivatal iratai 1945–1966. 0,44 ifm.

PML XXIV. 235. Gödöllői Magyar Állami Erdőhivatal Mellé Rendelt Számvevőség iratai 1945. 0,03 ifm.

PML XXIV. 237. Magyar Állami Erdőigazgatóság iratai 1945–1950. 0,5 ifm.

Az erdők közvetlen kezelését az erdőgondnokságok útján a kerületileg illetékes erdőigazgatóságok végezték. Ezek a szervek 1935-től 1945. december 23-ig működtek, majd beolvadtak az Állami

Erdőgazdasági Üzemek szervezetébe. Az 53 300/1935. FM sz. rendelet 1935. augusztus 1-jétől rendelte el megszervezésüket Kaposvár, Gödöllő, Miskolc, Debrecen és Szeged székhellyel. A háború után a 80 600/1945. FM sz. rendelet (MK 1945. jún. 28. 63. sz.) július 1-jei hatállyal 11-et hozott létre Pécs, Kaposvár, Zalaegerszeg, Szombathely, Győr, Budapest, Balassagyarmat, Eger, Miskolc, Debrecen és Szeged székhellyel. Az erdőigazgatóságok az erdőgazdasági szolgálat középfokú szervei voltak, és közvetlenül a szakminisztérium felügyelete alatt működtek. Ügykörükbe tartozott az erdőbirtokok határainak kijelölése, az erdőbirtokok felméréséhez, gazdasági beosztásához és térképezéséhez szükséges mérnöki munkálatok elvégzése, s területük nyilvántartása. Az igazgatóság készítette el az üzemtervet, és végezte el a vele kapcsolatos egyéb üzemrendezési munkálatokat, kijelölte a foganatosítható fahasználatokat, ill. a szükséges erdősítések, s felügyelt az ezzel kapcsolatos jogszabályok megtartására. Megállapította végül az értékesíthető fakészletek és más erdei termékek mennyiségét és becsértékét, irányította és ellenőrizte az erdőgazdasági alkalmazottak szolgálatát, nyilvántartotta a tudomására jutott erdei kihágásokat, és gondoskodott a tettesek kézre kerítéséről. Engedélyezte az erdőknek erdőgazdasági művelés alól történő végleges kivonását csereterület szolgáltatásával vagy, anélkül; engedélyezte továbbá a megállapított évi vágás kétszeresét meg nem haladó, rendkívüli fahasználatot, jóváhagyta a sarjerdőkre vonatkozó ütemterveket, ill. az erdőtelepítési terveket, irányította és ellenőrizte az állami erdőgazdaságok kezelését, az erdészeti és természetvédelmi közigazgatás körében tett rendelkezések végrehajtását. Élén az erdőigazgató állt, akinek beosztottjai a főerdőtanácsos, az erdőtanácsosok, a főerdőmérnökök, az erdőmérnökök, valamint a segéderdőmérnökök voltak. Az igazgatóságok mellett számvevőség működött. A 12 120/1945. ME sz. rendelet szerint az erdőigazgatóságok beolvadtak az e rendelettel létrehozott Állami Erdőgazdasági Üzemek szervezetébe. A 12 130/1945. ME sz. rendelet megszüntette az első fokú erdőrendészeti jogkörüket, és azt az erdőfelügyelőségek hatáskörébe utalta.

PML XXIV. 292. Pest Megyei Mezőgazdasági Igazgatóság iratai 1950. 2,8 ifm.

A megyei mezőgazdasági igazgatóságokat a 2610/1949. Korm. sz. rendelet hozta létre. Az igazgatóság ügykörébe tartoztak a növénytermesztés, a növényegészségügy, az állattenyésztés, állategészségügy, a szövetkezetügy, a gépesítés, a szőlészet, a borászat, a méhészet, a selyemtenyésztés, az erdészet, a vadászat, a kertészet, az alsófokú mezőgazdasági szakoktatás. Pénzügyi munkáját a mellérendelt számvevőség látta el. A 21/1950. MT, ill. a 16 025/1950. FM sz. rendelettel megalakított járási-városi mezőgazdasági osztályok az igazgatóság alsó fokú szerveként működtek. Az igazgatóság hatáskörét a 160/1950. MT sz. rendelet alapján a megyei tanácsok vették át. Pest vármegye megosztásakor a vonatkozó ügyiratokat átadták Bács-Kiskun megyének 1950. febr. 17-én. Az iratok rendkívül hiányosak.

PML XXIV. 402. Diósdai Rádióállomás iratai 1950–1966. 0,15 ifm.

PML XXIV. 451. Pest Megyei Kereskedelmi Igazgatóság iratai 1950–1955. 0,36 ifm.

PML XXIV. 501. Budapestvidéki M. Kir. Tankerületi Főigazgatóság iratai (1944) 1945–1949. 10,45 ifm.

a) Általános iratok (1944–1948). 9,57 ifm.

b) Tanszemélyzet és altisztek minősítési táblázatai (1936) 1945–1949. 0,5 ifm.

c) Gimnáziumi és más iskolai érettségi vizsgálati kimutatások 1945–1948. 0,28 ifm.

d) Tanítóképesítő vizsgálati anyagkönyvek 1945–1948. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 504. Az a) állag kutatását az általános, iktatott iratokhoz készített mutatókönyvek segítik.

PML XXIV. 502. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tanfelügyelőjének iratai 1945–1948 (1949). 7,10 ifm.

a) Elnöki iratok 1945–1948 (1949). 0,2 ifm.

b) Általános iratok 1945–1948. 6,8 ifm.

c) Tanítók és altisztek minősítési táblázatai 1945–1948 (1949). 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 502. Az anyag kutatását mutatókönyvek segítik.

PML XXIV. 503. Észak-Pestvármegyei Tankerületi főigazgató, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tanfelügyelője, Pest vármegye Tanfelügyelőségi Hivatalának együttesen kezelt iratai 1949–1950. 4,33 ifm.

Mutatókönyvvel az 1949. évi iratokra vonatkozóan rendelkezünk.

PML XXIV. 504. Székesfehérvári Tankerületi Főigazgatósági Hivatal Pest megyei községekre vonatkozó iratai 1945–1946. 0,1 ifm.

PML XXIV. 505. Kecskeméti Népoktatási Kerület Tanfelügyelőségének Pest megyei községekre vonatkozó iratai 1945–1949. 1,3 ifm.

PML XXIV. 506. Nógrád-Hont vármegye tanfelügyelőjének (Szobi járás) iratai 1945–1950. 0,16 ifm.

PML XXIV. 507. Dél-Pestmegyei Tankerületi Főigazgatóság iratai 1949–1950. 0,08 ifm.

PML XXIV. 511. Pest megye szabadművelődési felügyelőjének iratai 1945–1950. 2,9 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 504. Csak az 1948–1949-es iratokhoz vannak mutatókönyvek.

PML XXIV. 513. Pest Megyei Községi Közigazgatási Tanfolyamok Igazgatóságának iratai 1946–1948. 0,1 ifm.

PML XXIV. 514. Pestvármegyei Mezőgazdasági Szakoktatási Főigazgatóság iratai 1946–1949. 0,2 ifm.

PML XXIV. 515. Pestvármegyei Iskolán-kívüli Mezőgazdasági Szakoktatási Bizottság iratai 1948–1949. 0,1 ifm.

PML XXIV. 516. Pestvármegyei Népművelési Központ iratai 1950–1951. 0,75 ifm.

PML XXIV. 601. Földművelésügyi Minisztérium Észak-Pestvármegyei közellátási biztosának iratai 1945–1947. 0,3 ifm.

XXV. A JOGSZOLGÁLTATÁS TERÜLETI SZERVEI

Bíróságok, ügyészségek anyagai tartoznak ebbe a fondfőcsoportba.

PML XXV. 1. Pestvidéki Törvényszék iratai (1916) 1945–1950 (1961). 46,25 ifm.

- a) Elnöki iratok (1916) 1945–1950 (1961). 11,2 ifm.*
- b) Büntető perek 1945–1950. 32,05 ifm.*
- c) Polgári perek 1945–1950. 3 ifm.*

PML XXV. 2. Pest Megyei Bíróság iratai 1951–1989. 121,65 ifm.

- a) Elnöki iratok 1951–1961.*
- b) Büntető perek 1950–1961. 57,5 ifm.*
- b) Büntető perek 1962–1989. 30,59 ifm.*
- c) Polgári perek 1951–1956. 19,56 ifm.*
- d) Végrehajtási iratok 1955–1981. 14 ifm.*

Felügyeleti szerve az Igazságügyminisztérium volt. Jogelődje, a Pestvidéki Törvényszék működése az 1950. évi 7. tvr. alapján szűnt meg. A Pest Megyei Bíróság 1951-ben kezdte meg a működését. Kiemelendők az elnöki általánosan iktatott iratok közül a következő kimutatások: „Háborús és népellenes ügyek” kimutatása (1951) 3. doboz, a „Földbirtokreformmal kapcsolatos peres ügyek” (1946) 5. doboz, „A Szovjetunió képvisellete a volt német vagyontárgyakra vonatkozó igények érvényesítésénél” (1947–1951) 8. doboz. A kutatás 1945–1950-ig névmutatóval (közös büntető és polgári mutató készült az anyaghoz) lehetséges.

PML XXV. 21. Dabasi (1950-ig Ócsai) Járásbíróság iratai (1941) 1945–1989 (1990). 78,84 ifm.

- a) Együttesen kezelt iratok (1941) 1945–1948 (1949). 10,2 ifm.*
- b) Polgári peres iratok 1949–1975. 31,49 ifm.*
- b) Polgári peres iratok 1976–1978 (1979). 2,87 ifm.*
- c) Büntető peres iratok 1949–1956. 16,36 ifm.*
- c) Büntető peres iratok 1956–1978 (1979). 16,68 ifm.*
- d) Peren kívüli iratok 1958–1989 (1990). 1,24 ifm.*

PML XXV. 22. Ceglédi Járásbíróság iratai (1927) 1945–1979. 156,56 ifm.

- a) Polgári perek iratai. (1944) 1945–1969. 64,1 ifm.*
- b) Büntető perek. 1945–1959. 76,83 ifm.*
- c) Peren kívüli iratok. (1943) 1945–1969. 4,27 ifm.*
- d) Közjegyzői iratok. 1950–1959. 8,16 ifm.*
- e) Elnöki iratok. (1927) 1945–1979. 3,2 ifm.*

PML XXV. 23. Ráckevei Járásbíróság iratai (1924) 1945–1976. 54,58 ifm.

- a) Elnöki iratok (1924) 1945–1957. 0,6 ifm.*
- b) Együttesen kezelt büntető-, polgári peres és peren kívüli iratok 1945–1949. 8,28 ifm.*
- c) Polgári peres és peren kívüli iratok 1950–1956 (1962). 11,4 ifm.*
- d) Büntető peres és rehabilitációs ügyek iratai 1945–1976. 34,3 ifm.*

PML XXV. 24. Pestvidéki Járásbíróság iratai (1942) 1946–1970 (1975). 78,2 ifm.

a) Elnöki és szigorúan titkos iratok 1951–1963. 0,2 ifm.

b) Együttesen kezelt peres és peren kívüli iratok (1942) 1946–1949 (1975). 1,45 ifm.

c) Büntető peres iratok (1944) 1950–1968. 29,84 ifm.

d) Polgári peres és peren kívüli iratok (1944) 1950–1970. 46,71 ifm.

Az 1871. évi XXXI. és XXXII. tc.-k hatályba lépését követően alakultak meg országszerte a járásbíróságok, köztük a Pestvidéki Királyi Járásbíróság is. Az intézmény nevéből 1946-tól elhagyták a királyi jelzöt. A bírósági szervezet újabb, szovjet típusú átalakítása 1950-ben következett be az 1949. évi XX. törvény (Alkotmány) szellemében. A járásbíróság első fokú igazságszolgáltatási hatóságként működött mind büntető, mind polgári ügyekben. Tevékenységüket „büntetőbíróság”-ként, „uzsorabíróság”-ként, „hagyatéki bíróság”-ként is meghatározzák az iratokban. A fellebbezések tárgyalását megyei szinten a Budapesti Felsőbíróság látta el, néhány ügy azonban eljutott a Legfelsőbb Bírósághoz is. A járásbíróság a telekkönyvi hatósági feladatokat is elvégezte, de telekkönyvi irataik 1967-ben a megalakuló földhivatalok őrzésébe kerültek.

A bírósági gyakorlatban bevett iktatási módot alkalmazták, amely szerint az egyes ügyek főljástromszámot kaptak, a később keletkezett iratok mindegyikét, folyamatosan az ügy lezárásáig, alszámon iktatták. Az ügyirat főljástromszáma elé került a bírósági eljárásra utaló betűjel, a büntető és polgári peres ügyiratot a „B”, míg a peren kívülieket a „Pk” jelölte. A különböző ügytípusokat – e megkülönböztetés miatt – folytatólágyosan, növekvő számsorrendben tartották nyilván. A hiányzó ügyviteli segédletek pótlása érdekében, az 1946–1947. évi iratanyagra vonatkozó raktári jegyzék a lájstromszámok felsorolásával, tárgyük megnevezésével készült. A név szerinti kutatást mutatók segítik, különvéve a peres, ill. a peren kívüli iratokat. A fond „d” állaga 494. raktári egységeként megtalálható viszont az 1944–1951. évi sorkönyv. A mellékletként feltüntetett korabeli újságok az ügymenetben bizonyítékokként szolgáltak.

PML XXV. 25. Monori Járásbíróság iratai 1945–1969. 101,71 ifm.

b) Általános együttesen kezelt iratok 1945–1969. 31,98 ifm.

c) Polgári peres és peren kívüli iratok 1950–1969. 46,35 ifm.

d) Büntető peres iratok 1949–1961. 22,86 ifm.

e) Ingatlan nyilvántartási iratok 1968–1969. 0,44 ifm.

f) Közjegyzői iratok 1945–1965. 0,08 ifm.

PML XXV. 26. Nagykáti Járásbíróság iratai (1944) 1945–1969. 48,28 ifm.

a) Együttesen kezelt büntető-, polgári peres és peren kívüli iratok 1946–1949. 2,53 ifm.

b) Polgári peres és peren kívüli iratok 1951–1969. 26,29 ifm.

c) Büntető peres iratok 1950–1961. 19,34 ifm.

d) Holttá nyilvánító végzések 1963–1969. 0,1 ifm.

e) Közjegyzői iratok (1944) 1945–1946. 0,02 ifm.

PML XXV. 27. Váci Járásbíróság iratai 1946–1969. 88,57 ifm.

a) Polgári peres iratok 1950–1969. 60,62 ifm.

b) Büntető peres iratok 1950–1957 (1969). 27,29 ifm.

c) Együttesen kezelt iratok 1946–1949. 0,4 ifm.

d) Közjegyzői iratok 1950–1955. 0,15 ifm.

e) Kegyelmi ügyek 1951–1957. 0,11 ifm.

PML XXV. 28. Gödöllői Járásbíróság iratai 1948–1969. 169,2 ifm.

- a) *Általános iratok 1948–1949. 21,3 ifm.*
- b) *Polgári peres iratok 1950–1969. 77,2 ifm.*
- c) *Büntető peres iratok 1949–1962. 70,7 ifm.*

PML XXV. 29. Nagykőrösi Járásbíróság iratai 1959–1988. 11,39 ifm.

- a) *Polgári és perenkívüli iratok 1959–1969. 8,12 ifm.*
- b) *Perenkívüli iratok 1963–1968. 0,15 ifm.*
- c) *Elnöki iratok 1959–1988. 3,12 ifm.*

PML XXV. 30. Szentendrei Járásbíróság iratai 1945–1956. 39,64 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1945–1952. 0,3 ifm.*
- b) *Együttesen kezelt peres és peren kívüli iratok 1945–1949. 15,02 ifm.*
- c) *Polgári peres és peren kívüli iratok 1950–1956. 10,82 ifm.*
- d) *Büntető peres iratok 1949–1956. 13,5 ifm.*

PML XXV. 31. Vámosmikolai Járásbíróság iratai 1946–1950. 0,14 ifm.

PML XXV. 61. Pest Megyei Főügyészség iratai (1937) 1945–1980. 176,16 ifm.

- a) *Elnöki iratok (1937) 1945–1953. 7,6 ifm.*
- b) *Büntető feljelentések iratai 1945–1957. 24,4 ifm.*
- c) *Általános felügyeleti ügyek 1951–1978. 19,93 ifm.*
- d) *Vegyes ügyek 1953–1957. 4,1 ifm.*
- e) *Büntető lajstrom iratok 1958–1978. 25,3 ifm.*
- f) *Ügyészségi nyomozás iratai 1961–1978. 16,18 ifm.*
- g) *Polgári ügyszak iratai 1959–1978. 19,14 ifm.*
- h) *Büntető bírósági fellebbviteli tevékenység iratai 1964–1978. 17,1 ifm.*
- i) *Nyomozás felügyelet iratai 1958–1978. 14,63 ifm.*
- j) *Fiatalkorúak ügyei 1960–1979. 24,15 ifm.*
- k) *Közlekedési ügyek iratai 1960–1978. 1,63 ifm.*
- l) *Titkos ügykezelésű iratok 1951–1980. 2 ifm.*

Az ügyészség elnevezése a vizsgált időszakban változott. Ennek megfelelően 1945-ben Pestvidéki királyi Ügyészség, 1945–1951-ig Pestvidéki Államügyészség volt a szerv hivatalos neve. A megyéknél 1945–1949-ig főállamügyészségek működtek.

A fond anyagát mutatókönyvek segítségével lehet kutatni. Az a) állaghoz elnöki névmutatókönyvek állnak rendelkezésre 1948–1949-ig (1 kötet). A b) állagból kiemeljük a „Körözöttek jegyzékét” A–Zs (1947–1950). Mutatókönyv ehhez a sorozathoz az 1945–1950., 1952. évekre vonatkozóan található a levéltárban.

XXXIII. KÜLÖN INTÉZKEDÉSSSEL LEVÉLTÁRBA UTALT IRATOK

PML XXXIII. 1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun, 1950-től Pest megye anyakönyvi kerületei állami anyakönyvi másodpéldányainak levéltári gyűjteménye 1895–1983. 174 ifm.

Lásd: BFL XXXIII. 1. Az állami anyakönyvek másodpéldánya 1895. október 1-jétől 1980. december 31-ig találhatóak meg a levéltárban. A születési és a házassági anyakönyvek egymás után, a halotti külön, helységenként betűrendben következnek. Az eredeti példányoknak és a

másodpéldányoknak mindenben meg kell egyezni. (Ha javítás volt az első példányban, azt is jelezni kell a másodpéldányban.) Hibák azonban nagy számban fordultak elő, legtöbbször a névváltozatok különböznek (Kovács-Kováts, Kis-Kiss, Pap-Papp). Az anyakönyvek formátuma 1907 előtt más, mint utána. 1907 előtt az anyakönyvek egy ill. két laposak. Minden személyről és eseményről (születés, házasság, halálozás) egy, ill. két oldalt jegyeztek be egy-egy anyakönyvbe. Ezekben több adatot találunk, mint a későbbi formulánál. 1907 után egy-egy oldalon több anyakönyvi bejegyzés található. Az állampolgárok személyi állapotában bekövetkezett változásokról (név- és állampolgárság-változás, válás, haláleset, halva születés) az anyakönyvet vezetőt tájékoztatni kell, aki az anyakönyvbe a változásokat bejegyzi, és erről egy jegyzéket készít, az ún. „Utólagos bejegyzések másolatának jegyzékét” a levéltárnak. Ennek rovatai megegyeznek az anyakönyv rovataival. A PML-ban 204 helység anyakönyve található. Az újonnan alakult községek, mivel 1980 után alakultak (Pilisjászfalu 1994. dec. 11-től Piliscsabából, Remeteszőlős 2003. január 1-től Nagykovácsiból, Csörög 2003. január 1-től Szödből) anyakönyvei már nem kerültek levéltárba. Az anyakönyvi kerületek többször változtak. 16 olyan anyakönyvi kerület van Pest megyében, amelyhez több község tartozik. Ilyen többek között Dabas (hozzátartozik: Alsódabas, Felsődabas, Sári, Gyón). Az a) állag a születési, a b) állag a házassági, a c) a halotti anyakönyveket jelenti. A d) az e) és az f) állagok pedig a születési, házassági és a halotti UB jegyzékeket tartalmazzák községek szerinti alfabetikus rendben.

XXXV. MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA, MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT

PML XXXV. 1. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Pest Megyei Bizottsága iratai 1948–1956. 9,34 ifm.

Lásd: BKMÖL XXXV. 1. Az MDP Pest Megyei Bizottsága területi illetékessége kezdetben, 1948-tól 1949-ig a hatalmas, 12 039 km² kiterjedésű PPSK vármegyére terjedt ki. A fond anyaga tehát többek között a mai Bács-Kiskun megye településeinek múltjával kapcsolatban is fontos információkat tartalmaz. Ezt követően (a 4343/1949. MT sz. rendelet alapján) alakult ki a megye mai területe, amely 1956-ig egyben a párt Pest Megyei Bizottságának az illetékességi területe is volt.

A párt Pest megyei anyagának jelentős részét a tagságra jelentkezők kérelmeinek elbírálása, káderjavaslatok, valamint fegyelmi ügyek teszik ki. Rendszeresen szerepelt napirenden a megyei mezőgazdaság helyzete, főleg az aratási, cséplési, begyűjtési munkák állása, ill. a téeszekkel, gépállomásokkal és a tagosítással kapcsolatos jelentések. A mezőgazdaság mellett természetesen az ipari termelést érintő kérdések sem elhanyagolhatók. Itt említendő, hogy a megye nagyobb üzemeiről, így például a Csepel Autógyárról is rendszeres jelentések készültek. Mindezekon felül megtalálhatjuk itt a Megyei Pártbizottság, ill. annak egyes osztályainak munkaterveit, beszámolókat a megye alsóbb pártszervei, a pártépítés, valamint a pártiskolai képzés helyzetéről. Rendkívül nagy történeti forrásértékkel bírnak az Államvédelmi Hatóság megyei osztályának az iratok között fellelhető hangulat- és helyzetjelentései. Az emberi élet számtalan mozzanatáról, például karácsonyi éjféli misék látogatásáról, szilveszteri multságokról készült jelentésekkel is találkozhatunk az anyagban. Jelentős számban található a tervkölcson, vagy a békekölcsonjegyzés alakulásáról készült kimutatások. Megtudható azt is, hogyan értékelték olyan jelentős világpolitikai eseményeket Pest megyében, mint például Sztálin halála, vagy az 1956. februári XX. kongresszuson elhangzott Hruscsov-beszéd. A Pest Megyei Bizottság irataiból rekonstruálható több fontos, később országos szerepet játszó politikus – többek között Kádár János, Nyers Rezső, Házi Árpád – életpályájának egy része is.

A Megyebizottságnak több tucat különböző szerv küldött rendszeresen jelentést, amelyek döntő többsége nem pártszerv volt. Ezek beszámolóí sok esetben egyedülálló, máshol elő nem forduló történeti források.

Az iratanyag kutatásának megkönnyítése érdekében a fond egy részét digitalizálták, majd ennek alapján adatbázis készült. Az anyagot először a MOL vette át, majd az 1990-es évek végén került a PML-ba mint területileg illetékes közlevéltárba. Digitalizálásra a megyei vezető testületek iratai kerültek: I. Pártértekezletek (1950–1951); II. Pártválasztmányi ülések (1948. szeptember 22–1953. december 30.); Pártbizottsági ülés (1954. szeptember 4-től); III. Pártbizottsági ülés (1948. június 2–1954. május 31.); Párt végrehajtó bizottsági ülés (1954. június 7-étől); IV. Titkársági ülések (1949. augusztus 15–1952. március 24.); V. Aktívaértekezletek (1948. július 5–1956. március 23.).

PML XXXV. 2. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Abonyi Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1950. 0,24 ifm.

PML XXXV. 3. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Alsódabasi (Dabasi) Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 1,44 ifm.

PML XXXV. 4. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Aszódi Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 0,99 ifm.

PML XXXV. 5. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Budakörnyéki (Budai) Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 2,88 ifm.

PML XXXV. 6. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Ceglédi Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 0,84 ifm.

PML XXXV. 7. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Gödöllői Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 1,44 ifm.

PML XXXV. 8. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Gyömrői Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 0,12 ifm.

PML XXXV. 9. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Monori Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 1,08 ifm.

PML XXXV. 10. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Nagykátai Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 0,6 ifm.

PML XXXV. 11. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Ráckevei Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 1,44 ifm.

PML XXXV. 12. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Szentendrei Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 1,12 ifm.

PML XXXV. 13. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Szobi Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1950–1956. 1,02 ifm.

PML XXXV. 14. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Váci Járási Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 0,64 ifm.

PML XXXV. 15. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Cegléd Városi Bizottsága iratai 1948–1956. 1,08 ifm.

PML XXXV. 16. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Nagykőrös Városi Bizottsága és alapszervezeti iratai 1948–1956. 0,72 ifm.

PML XXXV. 17. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Vác Városi Bizottsága és alapszervezetei iratai 1950–1956. 0,62 ifm.

PML XXXV. 18. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Csepel Autógyári Bizottsága és alapszervezetei iratai 1950–1956. 1,68 ifm.

PML XXXV. 19. Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Állami Mezőgazdasági Gépállomások Pest Megyei Központja iratai 1949–1951. 0,12 ifm.